

Krapinsko-zagorska županija

NACRT SOCIJALNOG PLANA KRAPINSKO- ZAGORSKE ŽUPANIJE

ZA RAZDOBLJE

2014. – 2020.

NACRT SOCIJALNOG PLANA	I
1. Predgovor Županije.....	1
2. Uvod 2	
3. Vizija razvoja.....	3
4. Misija županijskog sustava socijalne skrbi.....	3
5. Načela3	
6. Strateški ciljevi	4
7. Opći prikaz Krapinsko-zagorske županije.....	5
7.2. Demografska obilježja.....	6
7.2.1. Stanovništvo prema dobi, spolu i teritorijalnoj rasprostranjenosti	6
7.2.2. Obilježja kućanstava	9
7.2.3. Obilježja obitelji	11
7.3. Gospodarstvo.....	14
7.4. Zaposlenost	16
7.4.1. Struktura zaposlenih osoba	16
7.4.2. Plaće	19
7.4.3. Nezaposlenost	19
7.5. Mirovine	21
7.6. Novčane naknade / socijalna pomoć.....	21
7.7. Invaliditet.....	24
7.8. Praćenje siromaštva.....	26
7.9. Praćenje kvalitete života.....	29
8. Socijalna skrb u županiji.....	30
8.1. Županija	30
8.1.1. Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade	30
8.1.2. Savjet za socijalnu skrb Krapinsko-zagorske županije	31
8.2. Ustanove socijalne skrbi.....	32
8.2.1. Centri za socijalnu skrb (CZSS)	32
8.2.2. Domovi socijalne skrbi	32
8.3. Ostali pružatelji socijalnih usluga.....	35
8.3.1. Obiteljski domovi	35
8.3.2. Udruge	35
8.4. Financiranje sustava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji	37
9. Socijalne usluge u županiji prema korisničkim skupinama.....	39
9.1. Osobe s invaliditetom	39
9.2. Djeca i mladi	43
9.3. Podrška obiteljima u riziku.....	47
9.4. Starije i nemoćene osobe	49
9.5. Nezaposlene osobe	53
9.6. Osobe koje nemaju dovoljno prihoda za zadovoljavanje osnovnih potreba	56

9.7.	Branitelji.....	58
9.8.	Beskućnici.....	59
9.9.	Osobe s problemima ovisnosti	59
10.	Glavna pitanja koja proizlaze iz analize podataka i konzultacija sa županijskim dionicima.....	63
11.	Prioriteti i operativni ciljevi za 2014. godinu	66
12.	Proces konzultacija	67
Prilog 1	Upitnik.....	70
Prilog 2	Članovi radnih skupina za socijalno planiranje	73
Prilog 3	Akcijski plan socijalnih usluga za 2014. godinu	74
Prilog 4	Akcijski plan socijalnih usluga za 2015. godinu	74

Tablice

Tablica 1:	Područje, gradovi i općine u Krapinsko-zagorskoj županiji	5
Tablica 2:	Raspodjela stanovništva po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji i ukupan broj stanovnika županije u 2001. i 2011. godini	7
Tablica 3:	Stanovništvo Krapinsko-zagorske županije i stanovništvo Republike Hrvatske prema podjeli na privatna i institucionalna kućanstva u 2011. godini.	9
Tablica 4:	Udio privatnih kućanstava prema broju članova u Krapinsko-zagorskoj županiji i u Hrvatskoj u 2001. godini, te privatnih kućanstava u Hrvatskoj u 2011. godini (%)	10
Tablica 5:	Broj članova institucionalnih kućanstava u Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji prema veličini kućanstva u 2011. godini	11
Tablica 6:	Obitelji prema tipu obitelji i broju djece u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2001. i 2011. godini.	11
Tablica 7:	Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece koja se školuju u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2011. godini.	12
Tablica 8:	Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku i Krapinsko-zagorsku županiju u 2011. godini, prema trenutačnim cijenama	14
Tablica 9:	Gospodarski pokazatelji	15
Tablica 10:	Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po NKD-u 2007.	19
Tablica 11:	Prava u nadležnosti regionalnih i lokalnih jedinica samouprave za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti – sredstva utrošena za socijalne programe u Krapinsko-zagorskoj županiji 2014. godine	22
Tablica 12:	Primjenjena prava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi	23
Tablica 13:	Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe	24

Tablica 14: Obuhvaćenost stanovnika Krapinsko-zagorske županije pravom na pomoć za uzdržavanje/zajamčenu minimalnu naknadu	26
Tablica 15: Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku za 2011., 2012. i 2013. godinu (%)	27
Tablica 16: Stopa rizika od siromaštva prema najučestalijoj aktivnosti i spolu i tipu kućanstva (%)	28
Tablica 17: CZSS u Krapinsko-zagorskoj županiji	32
Tablica 18: Domovi za starije i nemoćne osobe u Krapinsko-zagorskoj županiji	33
Tablica 19: Domovi za psihički bolesne odrasle osobe u Krapinsko-zagorskoj županiji	33
Tablica 20: Domovi za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji	34
Tablica 21: Domovi za djecu i mlade s problemima u ponašanju u Krapinsko-zagorskoj županiji	34
Tablica 22: Obiteljski domovi za starije i nemoćne osobe u Krapinsko-zagorskoj županiji	35
Tablica 23: Financiranje socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji	38
Tablica 24: Obuhvaćenost stanovništva s pomoći za uzdržavanje/zajamčenom minimalnom naknadom u Krapinsko-zagorskoj županiji	57
Slike	
Slika 1: Karta Hrvatske	5
Slika 2: Geografski položaj; općine i gradovi	6
Slika 3: Stanovništvo Krapinsko-zagorske županije prema dobnim skupinama 2001. i 2011. godine	8
Slika 4: Doprinosi Mirovinskom fondu u Krapinsko-zagorskoj županiji prema osnovama osiguranja, stanje 31. prosinca 2014. godine	176
Slika 5: Zaposleni prema sektoru djelatnosti	187
Slika 6: Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija	18
Slika 7: Stopa nezaposlenosti	20
Slika 8: Obrazovna struktura osoba s invaliditetom u Krapinsko-zagorskoj županiji	25
Slika 9: Krapinsko-zagorska županija – udio sredstava utrošenih na socijalnu skrb u 2012. godini prema izvorima (%)	38

1. Predgovor Županije

2. Uvod

Sukladno članku 195. Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, broj 157/13,152/14), jedinica područne (regionalne) samouprave osniva Savjet za socijalnu skrb radi planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga i ostvarivanja prava, obveza, mjera i ciljeva socijalne skrbi na svom području.

Županijska skupština donijela je 22. prosinca 2011. godine Odluku o osnivanju Savjeta za socijalnu skrb Krapinsko-zagorske županije (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije, broj 27/11). Sukladno Odluci o izmjeni Odluke o osnivanju Savjeta za socijalnu skrb Krapinsko-zagorske županije (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije, broj 26/13), Savjet ima predsjednika i 14 članova, a čine ga predstavnici županije i jedinica lokalne samouprave, centra za socijalnu skrb, domova socijalne skrbi, ustanova za obrazovanje i zapošljavanje, zdravstvenih ustanova i udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom i drugih ključnih dionika u socijalnoj politici na području županije.

Između ostalog, zadaća je Savjeta za socijalnu skrb donošenje socijalnog plana za područje Županije pa tako i Socijalnog plana 2014 - 2020. godine.

Socijalni plan obuhvaća prikaz socio-demografskih i gospodarskih obilježja županije, prikaz sustava socijalne zaštite s opisom institucionalnih kapaciteta kao i izvaninstitucionalnih pružatelja socijalnih usluga prema korisničkim skupinama. Na temelju analize kapaciteta i dostupnosti mreže socijalnih usluga te procjene specifičnih potreba skupina u većem riziku od socijalne isključenosti, određeni su prioriteti te strateški i operativni ciljevi razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga.

Strateški ciljevi razvoja usklađeni su s relevantnim nacionalnim i europskim okvirom za područje socijalne skrbi kao i sa županijskim razvojnim dokumentima i smjericama.

Ključni nacionalni dokumenti na kojima se temelji Socijalni plan su:

- Ekonomski program Vlade RH 2013 (zadani nacionalni ciljevi za ostvarenje strategije Europa 2020)
- Strategija razvoja sustava socijalne skrbi u razdoblju 2011.-2016. godine
- Strateški plan Ministarstva socijalne politike i mladih za razdoblje od 2014.-2016. godine
- Nacionalni plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi 2011.- 2016. (2018)
- Nacionalna strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007.– 2015.
- Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH (2014. – 2020.)
- Strategija socijalne skrbi za starije osobe u RH (2014.-2016.)
- Pravilnik o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga
- Strategija socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2014.-2016. godine
- Strateški plan razvoja palijativne skrbi 2014.-2016. godine

- Nacionalna strategiju za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014.-2020. godine

Pri izradi Socijalnog plana i određivanju županijskih prioriteta vodilo se računa o usklađenosti s EU strateškim okvirom razvoja Europa 2020, posebno u dijelu smjernica za uključiv rast i borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti kako bi se omogućilo sufinanciranje razvoja socijalnih usluga putem strukturnih EU fondova.

U procesu socijalnog planiranja, Krapinsko-zagorskoj je županiji pružena podrška u sklopu projekta Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) "Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga", kojeg je provodilo Ministarstvo socijalne politike i mladih. U okviru projekta osnovana je Glavna radna skupina u čijem su članstvu većinom bili predstavnici stalnih županijskih tijela i Savjeta za socijalnu skrb. Tijekom 2013. i 2014. godine održan je niz radionica i konzultativnih sastanaka na kojima je raspravljano i mapirano stanje mreže socijalnih usluga na području županije. Prikupljeni su podaci o dostupnim uslugama u županiji, procijenjene su potrebe za socijalnim uslugama prema korisničkim skupinama te utvrđeni prioriteti razvoja socijalnih usluga za razdoblje do 2020. godine. Objedinjeni su podaci o socijalnim uslugama i novčanim naknadama na području županije u excel radnim listovima te je predložen sustav prikupljanja podataka sa zadanim kategorijama usluga, pružatelja i korisnika kako bi se olakšalo vođenje baze podataka iz raznorodnih izvora i omogućilo ujednačeno praćenje dostupnih socijalnih usluga po županijama i osigurao temelj za daljnje planiranje razvoja mreže usluga.

Posebno je razrađena operativna razina kroz oblikovanje jednogodišnjeg Akcijskog plana aktivnosti za 2014. godinu kojeg je Skupština usvojila 16. prosinca 2013. godine. Definirani su nositelji aktivnosti, pružatelji usluga, izvori financiranja kao i nadležnost za praćenje provedbe pomoću zadanih pokazatelja uspješnosti.

3. Vizija razvoja

Vizija razvoja je široka mreža javnih, transparentnih, stručnih i kvalitetnih socijalnih usluga, koje su dostupne svim stanovnicima Krapinsko-zagorske županije.

Kvalitetno organizirani sustav socijalne skrbi izgrađen je na temelju utvrđenih potreba i definiranih prioriteta, uz partnerstvo svih dionika. Poseban naglasak je na zaštiti i podršci obitelji kao temeljnoj jedinici društva te očuvanju mentalnog zdravlja.

4. Misija županijskog sustava socijalne skrbi

Pružati pomoć i podršku građanima u rješavanju poteškoća i ostvarivanju njihovih prava. Socijalne usluge pružaju se prema standardima i sukladno potrebama, uz multidisciplinarni pristup te međusektorsko partnerstvo. Doprinosi se kvaliteti života i socijalnom uključivanju svih građana uz njihovo aktivno sudjelovanje. Aktivnosti se temelje na socijalnoj solidarnosti uz osiguravanje jednakih mogućnosti i individualnog pristupa prema svim građanima županije.

5. Načela

U planiranju i pružanju socijalnih usluga u Krapinsko-zagorskoj županiji osobito se poštuju sljedeća načela:

- **Načelo socijalne solidarnosti** - Zajednica sudjeluje u podržavanju onih koji ne mogu osigurati ispunjenje vlastitih socijalnih potreba u cilju održavanja i jačanja društvene kohezije.
- **Načelo ravnopravnosti i ljudskog dostojanstva** - Prava u sustavu socijalne skrbi osiguravaju se korisniku uz poštivanje ljudskih prava, integriteta, sigurnosti i uvažavanje etičkih, kulturnih i vjerskih uvjerenja.
- **Očuvanje ljudskog dostojanstva i integriteta** - Kroz načelo **socijalne solidarnosti**, ravnopravnosti i jednakih mogućnosti svih građana Krapinsko-zagorske županije
- **Načelo partnerstva** - Partnerstvo svih dionika u području socijalne skrbi je središnji element županijske strategije socijalnih usluga, i kao načelo i kao sredstvo provedbe. Cilj partnerstva je potaknuti što veće sudjelovanje pružatelja i korisnika usluga kroz njihovo umrežavanje radi osiguravanja kvalitetne i sveobuhvatne socijalne skrbi, a u svrhu ostvarenja ciljeva strategije..
- **Načelo dostupnosti i informiranosti** - Socijalne usluge su dostupne na području cijele županije, neovisno od mjesta stanovanja korisnika i neovisno od njenog/njegovog imovinskog stanja. Svaka osoba ima pravo na informaciju o pravima i uslugama koje pridonose zadovoljavanju osobnih potreba i poboljšanju kvalitete života u zajednici.
- **Načelo uključenosti korisnika u zajednici** - Pružanje izvaninstitucionalnih oblika usluga u lokalnoj zajednici i domu korisnika uz uključenost korisnika i korištenja njegovih sposobnosti.
Uključenost korisnika u zajednicu - Socijalne usluge se nastoje pružati korisniku u njegovom domu ili lokalnoj zajednici, kroz izvaninstitucijske oblike skrbi, radi poboljšanja kvalitete života i uključenosti u zajednicu. Takva uključenost omogućena je istovremenom **mobilizacijom zajednice** kroz aktivno participativni pristup prema osobama u potrebi.
- **Načelo sudjelovanja u donošenju odluka i individualizacija** - Korisnik ima pravo sudjelovati u procjeni stanja, potreba i odlučivanju o korištenju usluga te pravodobno dobiti informacije i podršku za donošenje odluka uz individualizirani pristup.

6. Strateški ciljevi

1. Jačati međusektorsku suradnju u procjeni i određivanju prioriteta društvenih, ekonomskih i obrazovnih potreba građana, te koordinirati razvoj i provedbu usluga, pratiti i vrednovati rad kako bi se kontinuirano unapređivale usluge koje pružamo.
2. Omogućiti socijalnu uključenost ranjivih skupina građana kroz razvoj sveobuhvatne i pristupačne mreže kvalitetnih socijalnih usluga u zajednici, a posebice integraciju u odgojno-obrazovne programe za djecu s teškoćama u razvoju, profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom, udomiteljstvo, savjetodavnu podršku obiteljima, zaštitu mentalnog zdravlja i ostale usluge koje najbolje odgovaraju stvarnim potrebama.
3. Osigurati gospodarsku uključenost ranjivih skupina građana unutar županije kroz povećanje njihove zapošljivosti i razvoj novih oblika zapošljavanja i socijalnog poduzetništva.
4. Razvoj usluga za starije i nemoćne kako bi se osigurao ciklus kontinuirane skrbi: u kući korisnika, putem usluga u zajednici i kao posljednje rješenje smještavanjem u domove za starije i nemoćne, te gdje je potrebno, osigurati odgovarajuću kvalitetnu palijativnu skrb.

5. Povećanje kvalitete skrbi za korisnike koji su smješteni u domovima socijalne skrbi.

7. Opći prikaz Krapinsko-zagorske županije

7.1. Položaj i teritorijalno administrativni ustroj

Slika 1. Karta Hrvatske

Kao što je vidljivo iz Tablice 1, Krapinsko-zagorska županija obuhvaća područje od 1.229 km² s 132.892 stanovnika (64.649 muškarci, 68.243 žena). Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u gradovima živi 48.897 stanovnika, od čega gotovo trećinu čini stanovništvo Krapine – 12.480 stanovnika), a u općinama 83.995 stanovnika, od čega najviše stanovnika živi u općini Bedekovčina – 8.041.

Na području Krapinsko-zagorske županije prevladavaju naselja koja imaju pretežno seoska obilježja. Naselja koja su proglašena gradovima predstavljaju područja koja imaju prijelazna obilježja između urbaniziranog prostora i sela, a odgovarajućim aktivnostima: prostorno-

planerskim, gospodarskim, socijalnim i političkim potrebno je ispravno usmjeriti urbanizaciju i razvoj gradova (malih gradskih područja). Porast broja stanovnika kontinuirano je prisutan u svim urbaniziranim naseljima gradova i općina županije dok je smanjenje prisutno u seoskim naseljima.

Krapinsko-zagorska županija nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pripada prostoru središnje Hrvatske. Zasebna je geografska cjelina koja se pruža od vrhova Macelja i Ivančice na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Zapadna granica, ujedno i državna sa Republikom Slovenijom, jest rijeka Sutla, a istočna granica je vododjelnica porječja Krapine i Lonje. Ovako razgraničen prostor županije podudara se s zemljopisnom regijom Donje Zagorje.

Tablica 1: Područje, gradovi i općine u Krapinsko-zagorskoj županiji

Površina ¹⁾ , km ²	Broj stanovnika	Broj stanovnika na km ²	Broj gradova	Broj općina	Broj naselja
1.229	132.892	108,13	7	25	422

Izvor: Statistički ljetopis RH 2014., Državni zavod za statistiku

Površinom¹ je jedna od manjih županija (1.229 km²), ali ima veće demografsko značenje jer je gustoćom stanovnika od 108,13 stan./km² iznad republičkog prosjeka koji iznosi 75,71 stan./km², te je, uz Međimursku i Varaždinsku županiju, najgušće naseljeno područje Republike Hrvatske.

¹Podaci Državne geodetske uprave (izračunani iz grafičke baze podataka službene evidencije prostornih jedinica), stanje 31. ožujka 2011., odnose se na površinu kopna

Krapinsko-zagorska županija prostorno je podijeljena na 32 jedinice lokalne samouprave i to na 7 gradova i 25 općina.

Općine: Bedekovčina, Budinščina, Desinić, Đurmanec, Gornja Stubica, Hrašćina, Hum na Sutli, Jesenje, Konjščina, Kraljevec na Sutli, Krapinske Toplice, Kumrovec, Lober, Mače, Marija Bistrica, Mihovljan, Novi Golubovec, Petrovsko, Radoboj, Stubičke Toplice, Sveti Križ Začretje, Tuhelj, Veliko Trgovišće, Zagorska Sela i Zlatar Bistrica.

Gradovi: Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Oroslavje, Pregrada, Zabok i Zlatar.
Grad Krapina sjedište je Krapinsko-zagorske županije.

Slika 2: Geografski položaj; općine i gradovi

Veliko prometno značenje županiji daje međunarodni cestovni pravac koji prolazi duž cijele županije i predstavlja sastavni dio sjeverozapadnog ulaza/izlaza Republike Hrvatske prema Europi, te budući međunarodni željeznički koridor koji će povezivati Zagreb i Beč. Geoprometni strateški položaj županije unutar Republike Hrvatske, a i jugozapadne Europe, uključuje 6 cestovnih i 2 željeznička granična prijelaza, što govori o prometnoj frekventnosti prostora županije.

7.2. Demografska obilježja

7.2.1. Stanovništvo prema dobi, spolu i teritorijalnoj rasprostranjenosti²

Prema podacima iz Popisa stanovništva provedenog 2011. godine, na području Krapinsko-zagorske županije živjelo je 132.892 stanovnika. Broj stanovnika je u odnosu na popis iz 2001.

²Preuzeto iz Socijalne slike stanovništva Krapinsko-zagorske županije za 2011.godinu

godine manji za 9.540 stanovnika, no istovremeno je došlo do promjene u statističkoj definiciji ukupnog stanovništva pa se podaci ne mogu uspoređivati.

Nepovoljna demografska kretanja prisutna duži niz godina, nastavila su se i u 2011. godini. Osnovni uzrok ovakvog stanja je negativni prirodni prirast, odnosno prirodni pad stanovništva. Krapinsko-zagorska županija ima pozitivan trend migracija, no on još uvijek nema dovoljan utjecaj da bi se zaustavila negativna kretanja. Prema podacima Državnog Zavoda za statistiku, u 2011. godini doseljeno je 78 stanovnika, a odseljeno njih 45. Prema podacima Policijske uprave Krapinsko-zagorske u 2014. godini odselilo je ukupno 690 stanovnika Krapinsko-zagorske županije unutar Republike Hrvatske, a njih 146 u inozemstvo. U istom razdoblju 501 osoba je doselila na područje Županije unutar Republike Hrvatske a iz inozemstva ih je doselilo njih 44, najviše iz Bosne i Hercegovine (13 osoba).

Prema podacima Državnog Zavoda za statistiku, na području Krapinsko-zagorske županije u 2011. godini rođeno je ukupno 1.179 djece, od čega 609 muškog i 570 ženskog spola. Ukupno je umrlih 1.867 osoba, od toga 946 muškaraca i 921 žena. Promatrano u odnosu na bračnost, udio izvanbračne djece iznosi 13,8 % i niži je u odnosu na udio od 14,0% na razini Hrvatske, no zabilježen je porast i na nacionalnoj razini i na regionalnoj u odnosu na prethodnu godinu.

Promatrano za razdoblje 2009.-2013., najnepovoljniji prirodni priraštaj zabilježen je 2013. godine (-730), dok je 2010. godine zabilježena najpovoljnija vrijednost prirodnog prirasta (-651), iako još uvijek značajno negativnog.

U 2011. godini zaustavljen je **porast vitalnog indeksa** i zabilježen pad na vrijednost 63,1 i otada kontinuirano pada te je u 2013.godini zabilježena vrijednost 61,2. Tako je 2013. godine na području Krapinsko-zagorske županije umrlo 730 stanovnika više nego što ih se rodilo, dok je ranijih godina ta razlika bila manja. Od ukupno 32 jedinice lokalne samouprave na području Županije, u 2013. godini **pozitivni prirodni prirast** nije zabilježen niti u jednom gradu ili općini, dok su svi drugi gradovi i općine, izuzev grada Donje Stubice koji je bilježio nulti, imali negativan prirodni priraštaj. Najniži vitalni indeks imale su općine Kumrovec (28,0), Konjščina (28,8) i Desinić (29,6). Ukupno gledano, gradovi bilježe nešto više vrijednosti vitalnog indeksa (prosječno 72,4), u odnosu na općine (prosječno 55,7). Usporedbe radi, vitalni indeks Županije i dalje je **značajno nepovoljniji** u odnosu na prosječni vitalni indeks za Hrvatsku koji je u 2013. godini iznosio 79,3.

Tablica 2: Raspodjela stanovništva po gradovima i općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji i ukupan broj stanovnika županije u 2001. i 2011. godini

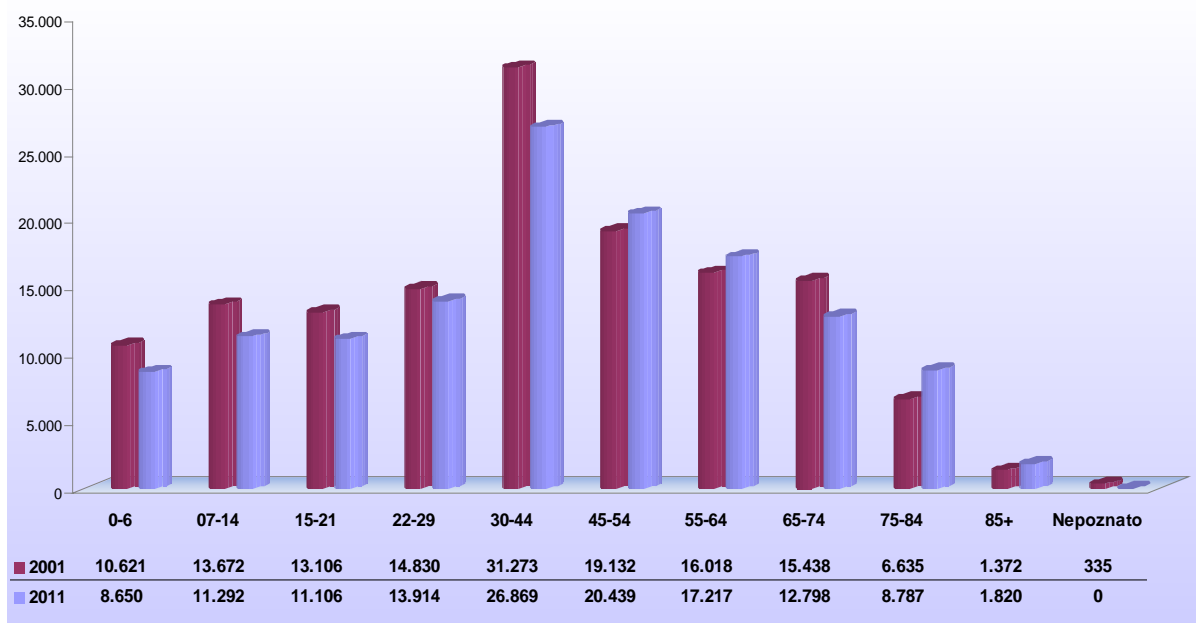
Ime grada / općine	Broj stanovnika u 2001. g.	Broj stanovnika u 2011. g.
GRADOVI		
Donja Stubica	5.930	5.680
Klanjec	3.234	2.915
Krapina	12.950	12.480
Oroslavje	6.253	6.138
Pregrada	7.165	6.594
Zabok	9.365	8.994
Zlatar	6.506	6.096
OPĆINE		
Bedekovčina	8.482	8.041
Budinščina	2.793	2.503
Desinić	3.478	2.933
Đurmanec	4.481	4.235

Gornja Stubica	5.726	5.284
Hrašćina	1.826	1.617
Hum na Sutli	5.476	5.060
Jesenje	1.643	1.560
Konjščina	4.074	3.790
Kraljevec na Sutli	1.815	1.727
Krapinske Toplice	5.744	5.367
Kumrovec	1.854	1.588
Lobor	3.669	3.188
Mače	2.715	2.534
Marija Bistrica	6.612	5.976
Mihovljan	2.234	1.938
Novi Golubovec	1.073	996
Petrovsko	3.022	2.656
Radoboj	3.513	3.387
Stubičke Toplice	2.752	2.805
Sveti Križ Začretje	6.619	6.165
Tuhelj	2.181	2.104
Veliko Trgovišće	5.220	4.945
Zagorska Sela	1.197	996
Zlatar-Bistrica	2.830	2.600
Ukupan broj stanovnika	142.432	132.892

Izvor: Podaci iz Popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Iz Slike 3, vidljivo je da je na razini županije došlo do smanjenja broja stanovništva. U dobi od 0-14 godina je došlo do smanjenja za 4.351 osobe, što predstavlja pad od oko 3% stanovništva, zatim je došlo do smanjenja populacije u dobi od 15-29 godina za 2.916 osoba (oko 2% stanovništva) te smanjenja stanovništva u dobi od 30-35 godina za 4.400 osoba (oko 3%). Došlo je do pada dobne skupine 65-74 godine za 2.640 osobe (gotovo 2%), dok su se ostale dobne skupine povećale. Dolazi do porasta dobne skupine 45-54 godine za 1.307 osoba (nešto manje od 1%), do porasta dobne skupine 55-64 za 1.199 osoba (nešto manje od 1%), do porasta dobne skupine 75-84 za 2.152 osobe (1,6%) te povećanje dobne skupine 85+ za 448 osoba (0,33%)

Slika 3: Stanovništvo Krapinsko-zagorske županije prema dobnim skupinama 2001. i 2011. godine

Izvor: DZS, podaci iz popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine podijeljeni prema dobnim skupinama

Iz iznijetih podataka vidljivo je da nepovoljna demografska kretanja nisu zaobišla Krapinsko-zagorsku županiju. Nastala situacija traži razvijanje izvaninstitucijskih oblika skrbi za stariju populaciju. U skladu s demografskim kretanjima predviđa se da će u budućnosti ove potrebe biti još izraženije.

Uvažavajući pokazatelje demografskog i socijalnog stanja Skupština Krapinsko-zagorske županije usvojila je 2005. godine Plan za zdravlje, u kojem su, kao javnozdravstveni prioriteti, utvrđeni među ostalim, depopulacija i neadekvatna skrb o starijim osobama.

Rad na prioritetu „Neadekvatna skrb o starijim osobama“ realizirao se tijekom proteklih godina kroz razvoj izvaninstitucijskih oblika skrbi, u prvom redu dostavom toplih obroka u kuću korisnika i programom „Pomoć u kući“.

Razvijanjem izvaninstitucijskih programa nastoje se starijim osobama osigurati oblici skrbi koji omogućuju što duži i kvalitetniji život u vlastitim obiteljima i odgoda smještaja u ustanovu, pri tom prevenirajući negativne posljedice institucionalizacije.

7.2.2. Obilježja kućanstava

Rezultati popisa stanovništva iz 2011. godine ukazuju na smanjenje ukupnog broja kućanstava u županiji sa 43.832 (prema popisu stanovništva iz 2001. g.) na 42.067 u 2011. godini (Tablica 3). **Institucionalno kućanstvo** obuhvaća osobe za čiji smještaj i ishranu skrbi neka ustanova. To su u pravilu kućanstva koja je osnovala pravna ili fizička osoba radi dugotrajnog udomljavanja i zbrinjavanja određene skupine ljudi. U Popisu 2011. institucionalna kućanstva raščlanjuju se na: obrazovne institucije, zdravstvene i institucije za skrb, institucije za umirovljenike ili starije osobe, vojne institucije, vjerske institucije i ostale institucije.

Popis stanovništva iz 2011. godine pokazuje da je došlo do pada broja kućanstava i to za 1.453, tako da na području županije trenutačno ima 42.379 kućanstva.

Tablica 3: Stanovništvo Krapinsko-zagorske županije i stanovništvo Republike Hrvatske prema podjeli na privatna i institucionalna kućanstva u 2011. godini.

	Krapinsko-zagorska županija	Republika Hrvatska
Ukupan broj stanovnika	132.892	4.284.889
Ukupno kućanstava	42.067	1.520.151
Privatna kućanstva	42.040	1.519.038
Institucionalna kućanstva	27	1.113
Broj osoba u institucionalnim kućanstvima	1.497	38.576

Izvor: Državni zavod za statistiku, popis stanovništva iz 2011. godine (Institucionalna kućanstva prema broju članova, Privatna kućanstva prema tipu i broju članova)

Prema popisu iz 2011., podacima o Stambenim jedinicama prema broju kućanstava i članova kućanstava, u Krapinsko-zagorskoj županiji ukupno je bilo 41.417 stambenih jedinica, od čega je nastanjenih stanova 41.371, ostalih stambenih jedinica 19, te kolektivnih stanova 27. Kolektivni stan jest skup prostorija koje se koriste za organizirani smještaj i stanovanje većih skupina ljudi ili nekoliko kućanstava. To su npr. domovi umirovljenika, domovi za zbrinjavanje djece i mladeži, ustanove za trajnu skrb i smještaj osoba s psihofizičkim i drugim bolestima, samostani, zatvori, vojarne i sl.

Godine 2001. u Krapinsko-zagorskoj županiji bilo je 8.842 jednočlanih kućanstava, 8.553 dvočlanih kućanstava, 7.077 tročlanih kućanstava, 8.647 četveročlanih kućanstava, 5.100 peteročlanih kućanstava, 3.135 šesteročlanih kućanstava i 1.221 kućanstava sa 7 ili više članova. Prosječna veličina je bila 3,2 članova kućanstva, dok je državni prosjek 3,0.

Tablica 4: Udio privatnih kućanstava prema broju članova u Krapinsko-zagorskoj županiji i u Hrvatskoj u 2001. godini, te privatnih kućanstava u Hrvatskoj u 2011. godini (%)

	Krapinsko-zagorska županija 2001.g.	Krapinsko-zagorska županija 2011.g.	Hrvatska 2001.g.	Hrvatska 2011.g.
Jednočlana	20,1	21,9	20,8	24,6
Dvočlana	20,8	21,2	23,6	25,6
Tročlana	16,3	17,2	19,0	18,8
Četveročlana	19,7	17,9	20,6	17,3
Peteročlana	11,6	11,2	9,2	8,0
Šesteročlana	7,1	6,5	4,3	3,5
Sedam i više članova	3,9	3,8	2,5	2,2
Prosječan broj članova domaćinstva	3,2	3,1	3,0	2,8

Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci iz popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine te vlastiti izračuni

Godine 2011. u Krapinsko-zagorskoj županiji bilo je 9.237 jednočlanih kućanstava, 8.916 dvočlanih kućanstava, 7.231 tročlanih kućanstava, 7.565 četveročlanih kućanstava, 4.721 peteročlanih kućanstava, 2.743 šesteročlanih kućanstava i 1.627 kućanstava sa 7 i više članova.

Prosječan broj članova kućanstva za Krapinsko-zagorsku županiju nešto je viši (3,1) od Hrvatskog prosjeka (2,8).

Tablica 5: Broj članova institucionalnih kućanstava u Hrvatskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji prema veličini kućanstva u 2011. godini

	Ukupno	Broj članova institucionalnoga kućanstva										
		Manje od 10	10 – 19	20 – 29	30 – 39	40 – 49	50 – 99	100 – 149	150 – 199	200 – 249	250 – 299	300 i više
Republika Hrvatska												
Broj kućanstava	1.113	353	323	146	75	46	88	23	23	10	10	16
Broj osoba	38.576	1.937	4.608	3.374	2.529	2.039	6.244	2.754	4.053	2.327	2.695	6.016
Krapinsko-zagorska županija												
Broj kućanstava	27	6	5	5	3	1	3	1	-	2	-	1
Broj osoba	1.497	35	64	117	98	47	217	134	-	472	-	313

Izvor: Državni zavod za statistiku, rezultati popisa stanovništva iz 2011. godine, institucionalna kućanstva prema broju članova

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine još nije dostupna raščlamba prema vrsti institucionalnih kućanstava, no može se zaključiti da je 919 osoba smješteno u četiri najveće ustanove u županiji, od čega 313 u Dom za psihički bolesne odrasle osobe Bidružica, Desinić, zatim za oko 300 osoba je osiguran i stalni smještaj u Domu Labor grad, zatim slijede domovi za starije i nemoćne, a ostala manja institucionalna kućanstva odnose se na obiteljske domove i obrazovne ustanove.

7.2.3. Obilježja obitelji

U desetogodišnjem razdoblju između dva popisa stanovništva (2001. i 2011.) smanjio se i broj obitelji i broj djece u županiji (Tablica 6). Valja napomenuti da je u navedenom razdoblju zabilježen porast broja jednoroditeljskih obitelji i ukupnog broja djece koja žive u jednoroditeljskim obiteljima.

Tranzicijsko razdoblje donijelo je Hrvatskoj bitne promjene u društvenoj strukturi, između ostalog, raspad tradicionalne višegeneracijske obitelji, smanjenje fertiliteta, porast stope divorciteteta, porast broja jednoroditeljskih obitelji, samačkih kućanstava i udjela starog stanovništva.

Tablica 6: Obitelji prema tipu obitelji i broju djece u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2001. i 2011. godini.

Tip obitelji	Ukupno u 2001.	Ukupno u 2011.
--------------	----------------	----------------

Ukupno obitelji	Broj obitelji	39.743	37.254
Obitelji s djecom	Broj obitelji	29.039	27.312
	Broj djece	49.494	45.739
Bračni i izvanbračni par s djecom	Broj obitelji	23.377	21.256
	Broj djece	42.021	37.730
Bračni par i izvanbračni par bez djece	Broj obitelji	10.704	9.942
Majka s djecom	Broj obitelji	4.697	5.012
	Broj djece	6.130	6.557
Otac s djecom	Broj obitelji	965	1.044
	Broj djece	1.343	1.452

Izvor: Državni zavod za statistiku, rezultati popisa stanovništva iz 2011., Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece prema starosti, Obitelji prema tipu i broju članova i Obitelji prema tipu obitelji i broju djece prema starosti, po županijama, popis 2001, Kućanstva prema obiteljskom sastavu i obiteljska kućanstva prema broju članova po osnovi korištenja stana, po gradovima/općinama popis 2001.

Prema podacima iz popisa 2011. od ukupno 27.312 obitelji s djecom, nešto manje od polovice čine obitelji s djecom koja se školuju. U tim je obiteljima ukupno 21.228 djece koja se školuju (Tablica 7).

Tablica 7: Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece koja se školuju u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2011. godini.

Tip obitelji		Ukupno u 2011.
Obitelji s djecom	Ukupan broj obitelji s djecom	27.312
	Ukupan broj obitelji s djecom koja se školuju	13.393
Bračni par s djecom	Broj obitelji	20.740
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	11.527
	Broj djece koja se školuju	18.657
Izvanbračni par s djecom	Broj obitelji	516
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	260
	Broj djece koja se školuju	375
Majka s djecom	Broj obitelji	5.012
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	1.264

Otac s djecom	Broj djece koja se školuju	1.724
	Broj obitelji	1.044
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	342
	Broj djece koja se školuju	472

Izvor: Državni zavod za statistiku, rezultati popisa stanovništva;

Obitelji s djecom prema tipu obitelji, ukupnom broju djece i broju djece koja se školuju, popis 2011.

Prema posljednjim dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku, u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2013. godini sklopljeno je 590 brakova, a razvedeno njih 143, što, gledano u odnosu na 2001. godinu kada je bilo sklopljeno 655 braka, a razvedeno 55 braka, pokazuje pad broja sklopljenih, a porast broja razvedenih brakova. Iz navedenog proizlazi da stopa divorcитета u 2013. god. iznosi 242,47. Omjer sklopljenih i razvedenih brakova u Krapinsko-zagorskoj županiji još uvijek je povoljniji od prosjeka u Hrvatskoj, gdje je 2013. godine zabilježeno 312,6 razvedenih brakova na 1 000 sklopljenih.

Obzirom na navedeno, za očekivati je da će stopa divorcитета i u narednom razdoblju rasti, što traži razvijanje određenih oblika usluga i programa potpore ovim obiteljima.

Stopa nupcijaliteta (sklopljeni brakovi na 1 000 stanovnika) u Hrvatskoj je u 2013. godini iznosila je 4,5‰ i niža je u odnosu na 2012. godinu kada je iznosila je 4,8‰ te 2011. godine kada je iznosila 4,7‰. Stopa nupcijaliteta u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2013. godini iznosila je 4,3‰, a u 2001. godini 4,93‰. Od ukupno sklopljenih brakova, prvi brak u Republici Hrvatskoj sklopilo je 90,0% žena i 89,7% muškaraca. Prosječno trajanje razvedenog braka u Hrvatskoj je 14,3 godina.³

U 39,1% razvedenih brakova nije bilo uzdržavane djece, u 34,4% razvedenih brakova bilo je jedno uzdržavano dijete, a u 26,5% razvedenih brakova bilo je dvoje ili više uzdržavane djece. Najviše uzdržavane djece rođene u braku koji je razveden povjereno je na čuvanje i odgoj ženi (85,9%). Mužu je povjereno 10,3%, mužu i ženi 3,3%, a drugim osobama i ustanovama 0,5% djece. Prosječna starost pri sklapanju prvog braka povećava se i za ženika i za nevjestu. Tako je u 1989. prosječna starost nevjeste pri sklapanju prvog braka iznosila 23,1 godinu, za ženika 26,7 godina, dok je u 2013. prosječna starost nevjeste iznosila 27,9 godina, a ženika 30,7 godina. Od ukupnog broja sklopljenih brakova u 2013. godini, vjerski brak sklopilo je 56,7 % parova, a građanski brak 43,3 % parova.

Državni zavod za statistiku objavio je u 2012. godini opsežni statističko-analički rad „Nasilje u obitelji: pravni okvir i pojavnici oblici 2007. – 2010.“, u kojem je obrađena fenomenologija nasilja u obitelji u navedenom razdoblju. Pojavnici oblici nasilja u obitelji u ovoj publikaciji promatrani su kroz odluke tijela kaznenog postupka te odluke prekršajnih sudova.

Rezultati istraživanja pokazuju da je, promatrano na razini Republike Hrvatske broj osuđenih/proglašanih krivima za nasilje u obitelji prosječno 270,2 na 100 000 stanovnika, dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji taj broj znatno viši i iznosi 442,2 na 100 000 stanovnika, čime Krapinsko-zagorska, nakon Sisačko-moslavačke (496,0), Varaždinske (490,2) i Virovitičko-podravne županije (465,0), ulazi među županije s najvišim udjelom osuđenih, odnosno proglašanih krivima počinitelja kaznenog i prekršajnog djela nasilja u obitelji.

³ Ne postoje dostupni podaci za Krapinsko-zagorsku županiju

7.3. Gospodarstvo

Prema posljednjim relevantnim podacima Državnog zavoda za statistiku, bruto domaći proizvod (BDP) Krapinsko-zagorske županije u 2011. godini iznosio je 6.217 milijuna kuna, odnosno 836 milijuna eura, čime je ostvareno 1,9% hrvatskog BDP-a.

Prosječni BDP po stanovniku u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2011. godini iznosio je 46.835 kuna ili 6.300 eura. Primjetan je pad BDP-a od 2008. godine uz lagano povećanje u 2011. godini. U odnosu na BDP po stanovniku Kontinentalne Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija ima 40% niži BDP po stanovniku. U odnosu na EU 27, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na 25% prosjeka EU 27 u 2011. godini. U istoj godini, Republika Hrvatska nalazila se na 61% prosjeka EU 27⁴.

Tablica 8: Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku i Krapinsko-zagorsku županiju u 2011. godini, prema trenutačnim cijenama

Godina	Područje	Bruto domaći proizvod u mil EUR	Udio u BDP-u zemlje (Republika Hrvatska = 100)	BDP po glavi stanovnika, u EUR-ima	Indeks po županiji (Republika Hrvatska = 100)
2007. ⁵	Krapinsko-zagorska županija	976	2,2	7.083	72,5
	Republika Hrvatska	43.390	100	9.775	100
2008.	Krapinsko-zagorska županija	997	2,1	7.271	67,8
	Republika Hrvatska	47.543	100	10.718	100
2009.	Krapinsko-zagorska županija	879	2,0	6.446	63,8
	Republika Hrvatska	44.781	100	10.108	100
2010.	Krapinsko-zagorska županija	825	1,9	6.081	60,5
	Republika Hrvatska	44.441	100	10.057	100
2011. ⁶	Krapinsko-zagorska županija	836	1,9	6.300	61,0
	Republika Hrvatska	44.220	100	10.325	100

Izvor: Državni zavod za statistiku; Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, NKPJS – 2. razina i županije u 2011. godini

Obzirom da je poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva jedan od strateških ciljeva Krapinsko-zagorske županije, kontinuirano se provode mjere potpore malim i srednjim

⁴ Podaci iz Strategije razvoja ljudskih potencijala KZŽ 2014-2020.

⁵ 2007- 2010 godina - Prosjek ukupnog stanovništva Republike Hrvatske na temelju procjene broja stanovnika iz podataka Popisa 2001.

⁶ Prosjek ukupnog stanovništva Republike Hrvatske na temelju procjene broja stanovnika iz podataka Popisa 2011.

poduzetnicima. Tako je jedna od najznačajnijih mjera u tom segmentu stvaranje povoljnijeg financijskog okruženja za malo gospodarstvo putem kvalitetne financijske podrške (povoljnije kamatne stope u odnosu na tržišne, duži rokovi otplate kredita i dr.). Također, kako bi se poduzetnicima omogućio lakši pristup financiranju i povoljniji uvjeti kreditiranja razvojnih projekata, Županija samostalno ili u suradnji s (tadašnjima) Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva (sadašnjim Ministarstvom gospodarstva i Ministarstvom poduzetništva i obrta) te jedinicama lokalne samouprave još od 1997. godine provodi tzv. poticajne kreditne linije, prvenstveno subvencioniranje kamate na kredite odobrene preko poslovnih banaka.

Tablica 9: Gospodarski pokazatelji

GOSPODARSKI POKAZATELJI				
	2009.	2010.	2011.	INDEKS
BROJ PODUZETNIKA	1.523	1.586	1.621	102,2
UKUPNI PRIHODI (u mil. kn)	10.080	9.441	9.829	104,1
UKUPNI RASHODI (u mil kn)	9.781	9.389	9.947	105,9
BRUTO DOBIT (višak prihoda nad rashodima – u mil. kn)	299	52	-117	
NETO PLAĆE	3.890	3.846	3.938	102,4
BROJ ZAPOSLENIH (na temelju sati rada)	17.813	17.146	16.857	98,3

Izvor: HGK-ŽK Krapina, podaci iz informacijskog sustava FINE – 2011.g.

Prema podacima iz Strategije razvoja ljudskih potencijala KZZ u Krapinsko-zagorskoj županiji nalazi se ukupno 1,7% ukupnog broja poduzetnika u Republici Hrvatskoj čime je županija svrstana ispred Koprivničko-križevačke županije, no iza Varaždinske (2,9%) i Međimurske (2,4%) županije prema broju poduzetnika u 2013. godini. Vidljivo je da u Krapinsko-zagorskoj županiji u posljednje dvije godine raste broj poduzetnika što ukazuje na poboljšanje poduzetničke klime. Prema neto dobiti poduzetnika i prema ukupnom prihodu, Krapinsko-zagorska županija nalazi se na 10. mjestu u Republici Hrvatskoj u 2013. godini. Obzirom na veličinu poduzetnika, u promatranom razdoblju (2010. – 2013. godina) najviše je malih poduzetnika (97%) koji zapošljavaju 63% ukupno zaposlenih kod pravnih osoba. Ujedno, mali poduzetnici ostvaruju 50% ukupnog prihoda, a 50% ostvaruju veliki i srednje veliki poduzetnici Krapinsko-zagorske županije.

Analiza temeljne gospodarske strukture Krapinsko-zagorske županije pokazuje dominantnu ulogu prerađivačke industrije koja je u 2013. godini ostvarila 43,90% ukupnog prihoda Krapinsko-zagorske županije te zapošljava i najveći broj osoba. Druga po redu je djelatnost trgovine na veliko i malo s ostvarenih 26,81%, a treća prijevoz i skladištenje sa 6,18% ukupnog prihoda u KZZ. Ukupni prihod od djelatnosti prerađivačke industrije je od 2010. do 2013. godine povećan za 11,13%. Primjetan je značajniji pad broja poduzetnika i broja zaposlenih u građevinarstvu što je posljedica stagnacije tog sektora te nedostatak kapitalnih investicija, a kao posljedica su smanjeni ukupni prihodi. Najznačajnije djelatnosti unutar prerađivačke industrije su proizvodnja tekstila i tekstilnih proizvoda te proizvodnja gotovih metalnih proizvoda. U razdoblju od 2010. do 2013. godine proizvodnja tekstila i tekstilnih proizvoda bilježi veliki pad broja zaposlenih. Broj poduzetnika ostao je isti što govori o smanjenju obujma proizvodnje u postojećim proizvodnim pogonima. U zadnje vrijeme primjetan je oporavak tekstilne industrije koja restrukturiranjem postaje ponovno konkurentna na tržištu. Proizvodnja proizvoda od metala zadnje tri godine doživljava porast ukupnih prihoda te povećanje broja zaposlenih. Broj poduzetnika zadnjih godina ostaje isti. Ipak, prosječna plaća u promatranim godinama je u

stalnom padu. Broj zaposlenih se u spomenutom razdoblju usprkos istom broju poduzetnika povećao što govori u prilog povećanja proizvodnje.

Obzirom na veličinu tržišta Krapinsko-zagorske županije, ali i veličinu domaćeg tržišta (nacionalnog), poduzetnički sektor Krapinsko-zagorske županije je relativno nekonkurentan i svoje proizvode ograničeno plasira na domaće i inozemno tržište. Minimiziranje troškova proizvodnje (materijala i proizvoda potrebnih za proizvodnju) te ulaganje u modernizaciju proizvodnje – novu opremu i postrojenja neki su od načina na koji uspješni poduzetnici Krapinsko-zagorske županije podižu konkurentnost.

7.4. Zaposlenost

7.4.1. Struktura zaposlenih osoba

Ekonomski aktivno stanovništvo čine ukupno zaposlene i nezaposlene osobe koje aktivno traže posao. Prema podacima objavljenima od strane Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, sa stanjem na dan 31. prosinca 2014. godine, Krapinsko-zagorska županija imala je 41.288 ekonomski aktivnih stanovnika (radne snage)⁷, što je za 77 osoba manje ili 0,19 % nego u istom mjesecu prethodne godine kada ih je ukupno bilo 41.365. Od toga je bilo ukupno 33.992 osiguranika mirovinskog osiguranja (33.890 s osnove zaposlenja) i 7.296 evidentiranih nezaposlenih osoba. U ukupnom broju osiguranika mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj, kojih je na dan 31. prosinca 2014. godine bilo 1.397.400, županija je sudjelovala s udjelom od 2,43%. Radno aktivno stanovništvo smanjilo se za 0,19 % u odnosu na prosinac 2013. godine.

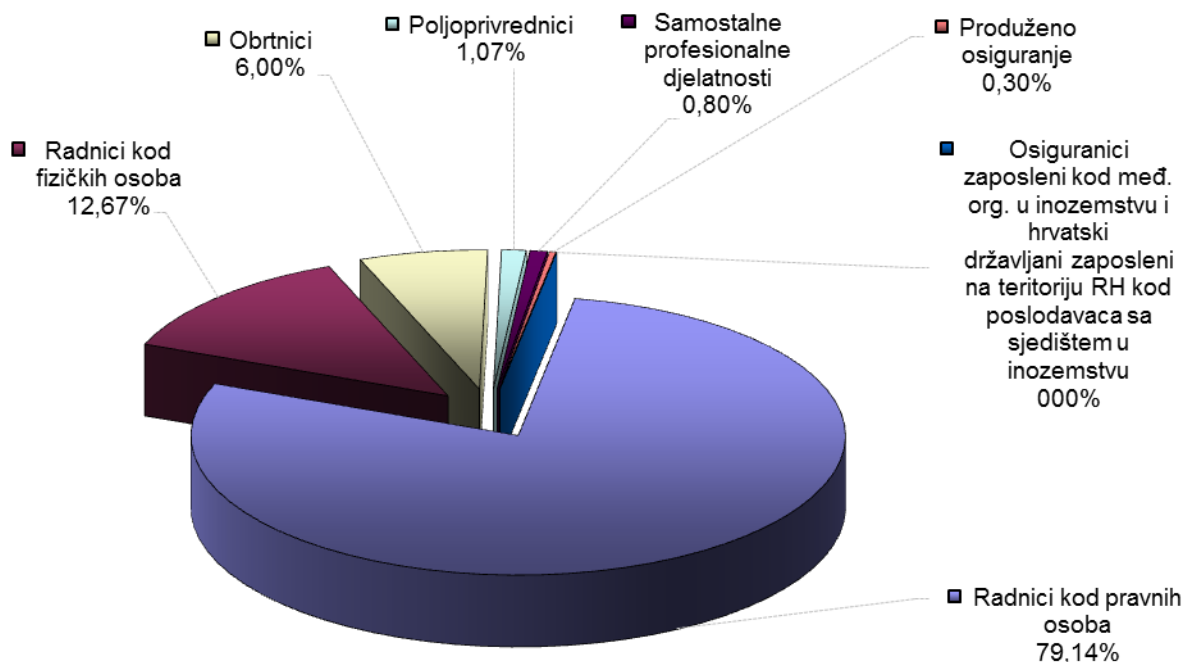
Broj osiguranika mirovinskog osiguranja padao je od 2010.-2012. godine, a potom do kraja 2013. godine slijedi blagi rast za 104 osobe ili 0,3 %, da bi u 2014. godini narastao za 1.153 osoba ili 3,4 %. Istovremeno se nezaposlenost povećavala do kraja 2012. godine, te je nakon toga krajem 2013. došlo do pada za 3,9 % ili 345 osoba, a u 2014. smanjenje za 15,3% odnosno za 1.319 osoba u odnosu na kraj prosinca 2013. godine.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, na dan 31. prosinca 2014. godine, bilo je ukupno **33.992 osiguranika obaveznog mirovinskog osiguranja**, što je za 1.153 ili 3,4% osoba više nego u istom razdoblju prethodne godine. Najveći rast broja osiguranika zabilježen je u Krapinsko-zagorskoj županiji (+3,5%) i Šibensko- Kninskoj (+2,0%), dok je na razini Republike Hrvatske došlo do smanjenja broja osiguranika za - 0,2 %.⁸ Najveći udio u ukupnoj strukturi osiguranika čine zaposlenici kod pravnih osoba - 79,14% (26.903 osoba), nakon čega slijede zaposleni kod fizičkih osoba-12,67% (4.307), te obrtnici s 6,00% (2.040). Najmanji udio čine poljoprivrednici s udjelom od 1,07% (365) i samostalne profesionalne djelatnosti s 0,80% (274), te osiguranici zaposleni kod međunarodnih organizacija u inozemstvu i hrvatski državljani zaposleni na teritoriju RH kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu sa samo 1 registriranim osiguranikom. 102 osobe su osigurane na produženo osiguranje, te tim brojem čine 0,30% od ukupnog broja obveznika obaveznog mirovinskog osiguranja. To je zakonska opcija koju koriste oni koji moraju plaćati doprinose tijekom kraćeg vremenskog razdoblja kako bi ostvarili uvjete za mirovinu (Slika 4).

Slika 4: Doprinosi Mirovinskom fondu u Krapinsko-zagorskoj županiji prema osnovama osiguranja, stanje 31. prosinca 2014. godine

⁷podaci: HZZ, Statistički bilten Područnog ureda Krapina, godina XX/2014, br.12/14 i Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i podaci HZMO-a dostavljeni Upravnom odjelu za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade KZZ, stanje na dan 31.prosinca 2014.

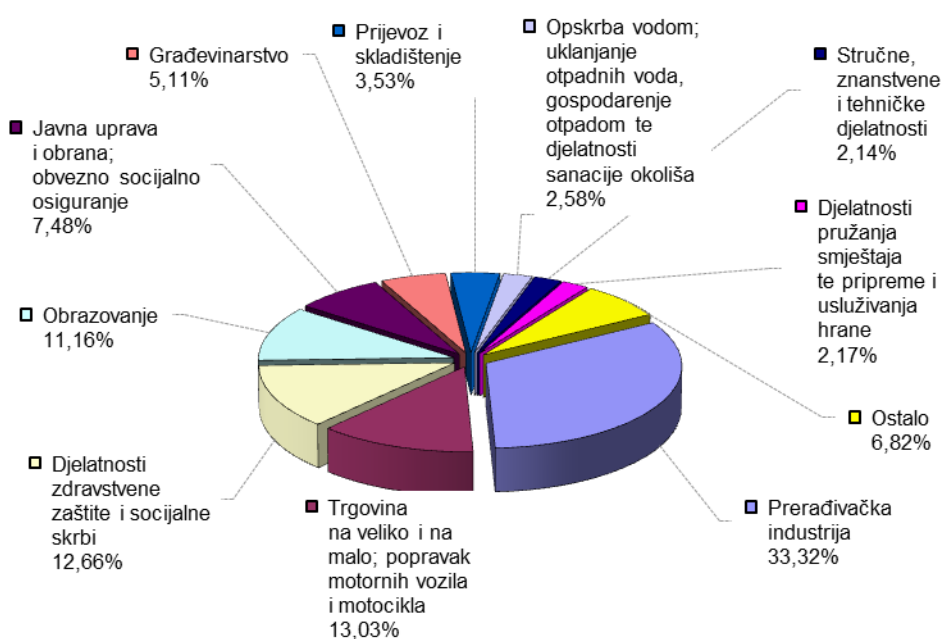
⁸ Izračun HZZ, PU Krapina

Izvor: Podaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Osiguranici prema županijama i osnovama osiguranja, stanje 31. prosinca 2014.

Na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku (Slika 5), najveći broj radnika u pravnim osobama zaposlen je u sektoru prerađivačke industrije (33,32%), trgovini na veliko i na malo (13,03%), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (12,66%), obrazovanju (11,16%), javnoj upravi i obrani, obveznom socijalnom osiguranju (7,48%) i građevinarstvu (5,11%). Najmanji je broj radnika zaposlen u rudarstvu i vađenju (0,63%), umjetnosti, zabavi i rekreaciji (0,58%), ostalim uslužnim djelatnostima (0,31%), administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (0,31%) i poslovanju nekretninama (0,07%).

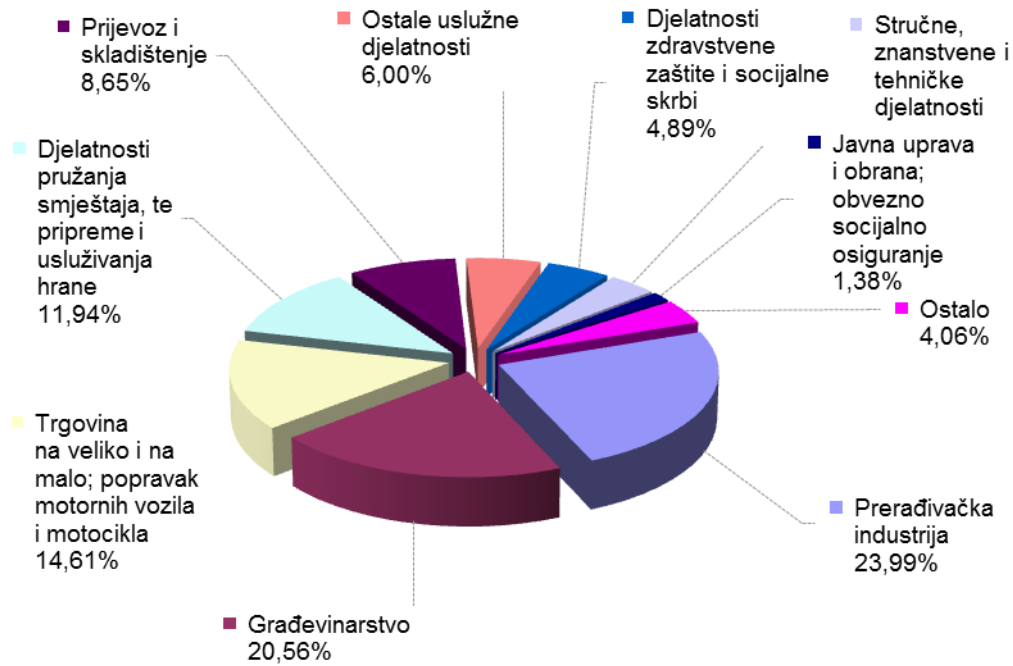
Slika 5: Zaposleni prema sektoru djelatnosti

Izvor: Državni zavod za statistiku, Statističko izvješće 1526/2014, Zaposlenost i plaće u 2013.

U obrtu i djelatnostima slobodnih profesija najveći je broj radnika također bio zaposlen u prerađivačkoj industriji (23,99%), potom u građevinarstvu (20,56%), trgovini na veliko i na malo (14,61%), djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (11,94%), prijevozu i skladištenju (8,65%), ostalim uslužnim djelatnostima (6,00%), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (4,89%), te stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (3,92%), dok je udio zaposlenih u ostalim djelatnostima u manjem ili neznatnom broju (Slika 6).

Slika 6: Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija

Izvor: Državni zavod za statistiku, Statističko izvješće 1526/2014, Zaposlenost i plaće u 2013.

7.4.2. Plaće

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, prosječna mjesečna neto plaća osoba zaposlenih u pravnim osobama u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2012. godini iznosila je 4.711 kuna, dok je prosječna plaća u Hrvatskoj iznosila 5.469 kuna. (Tablica 10)

Tablica 10: Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po NKD-u 2007.; po spolu, KZŽ i RH, prosjek u 2012.

	Prosječne bruto plaće po zaposlenome, kune			Prosječne neto plaće po zaposlenome, kune		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Republika Hrvatska	7.863	8.233	7.424	5.469	5.719	5.172
Krapinsko-zagorska županija	6.532	6.992	6.086	4.711	5018	4.414

Izvor: Državni zavod za statistiku; Statistička izvješća 1526 Zaposlenost i plaće u 2013.

Prosječna bruto plaća u 2012. na razini RH je bila za 1.331 kunu veća od prosječne bruto plaće u Krapinsko-zagorskoj županiji, dok je prosječna neto plaća za RH veća za 758 kuna. Prosječna plaća za žene na razini RH je iznosila 7.424 kuna, odnosno 6.086 kuna za Krapinsko-zagorsku županiju – što je na razini županije manje za 18,2% izražene u bruto iznosu, odnosno 14,66% u neto iznosu.

7.4.3. Nezaposlenost

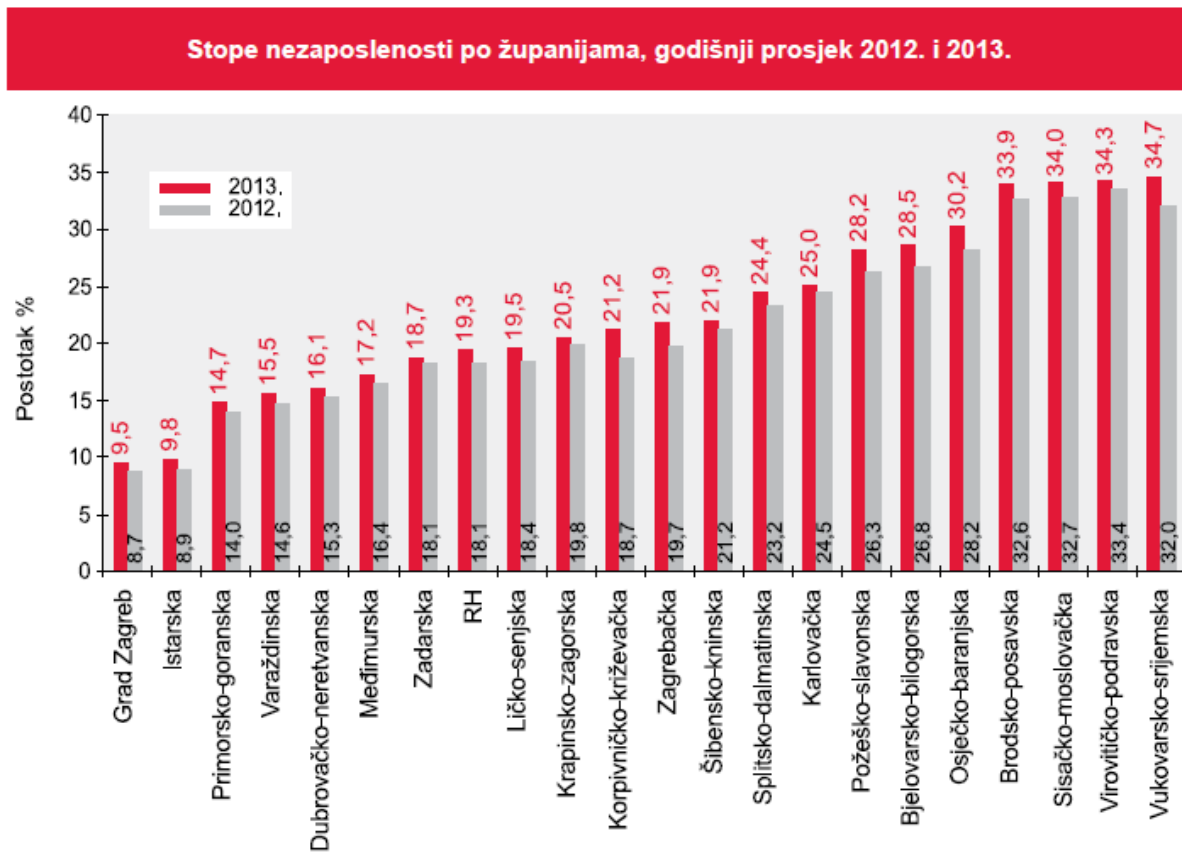
Za izračunavanje stope nezaposlenosti po županijama korišteni su podaci o osiguranicima mirovinskog osiguranja evidentiranim u Hrvatskome zavodu za mirovinsko osiguranje kao zaposlenim osobama, te podaci o nezaposlenim osobama evidentiranim u Hrvatskome zavodu za zapošljavanje. Prema tim podacima u 2014. godini prosječna stopa nezaposlenosti u KZŽ iznosila je 18,7%, što je za 1,8% manje nego u prethodnoj godini. Prosječna stopa nezaposlenosti u 2013. godini na državnoj razini iznosila je 19,3%, dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosila 20,5%, što je 1,2% više od državnog prosjeka i 0,7% više u odnosu na 2012. godinu, te 2,6% više od 2011. godine, kada je iznosila 17,9%.⁹

U Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područnom uredu Krapina krajem prosinca 2014. godine evidentirano je **7.296** nezaposlenih osoba. Podaci o evidentiranoj nezaposlenosti u **prosincu 2014.** ukazuju na **povećanje** od **1,3%** ili za 97 osoba u odnosu na stanje krajem prethodnog mjeseca, te istodobno na **smanjenje** za **15,3%** odnosno za 1.319 osoba u odnosu na kraj prosinca 2013. godine.¹⁰

⁹Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2013., Mjesečni bilten 12/2014

¹⁰ Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2013., Mjesečni bilten 12/2014

Slika 7: Stopa nezaposlenosti

Gledajući kretanje nezaposlenosti kroz desetogodišnje razdoblje, nakon razdoblja smanjenja evidentirane nezaposlenosti do 2008. godine, zabilježen je neprekidan rast nezaposlenosti do 2013. godine u odnosu na prethodnu godinu, s time da je u posljednjoj godini taj rast značajno usporen.

U Krapinsko-zagorskoj županiji tijekom 2014. godine prosječno je mjesečno evidentirano 7.893 nezaposlenih osoba, što je za 7,7% manje nego tijekom 2013. godine. U navedenom razdoblju Krapinsko-zagorska županija je među županijama s najnižim stopama rasta registrirane nezaposlenosti u RH.

Prema razini obrazovanja, na dan 31. prosinca 2014. godine, u evidenciji nezaposlenih na području županije 29,5% nezaposlenih nema, ili ima tek osnovnoškolsko obrazovanje. Udio nezaposlenih s trogodišnjim srednjoškolskim obrazovanjem čini 35,9%, dok udio nezaposlenih s četverogodišnjim srednjoškolskim obrazovanjem i gimnazijom čini 23,7%. Udio nezaposlenih s višom školom, I. stupnjem fakulteta i fakultetskim obrazovanjem čini 9%.

U strukturi nezaposlenih, krajem prosinca 2014. godine, veći udio činili su muškarci s 51,9%, dok je udio žena iznosio 48,1%.

U PU Krapina u razdoblju siječanj – prosinac 2014. godine ukupno je zaposleno 6.184 osoba iz evidencije nezaposlenih, što je za 2,4% više nego u istom razdoblju 2013. godine. U ukupnom broju zaposlenih, udio zaposlenih žena iznosi 47,1%, odnosno njih 2.913.

Tijekom 2014. godine u evidenciji nezaposlenih osoba Područnog ureda Krapina prosječno je mjesečno registrirano 698 nezaposlenih hrvatskih branitelja, odnosno 2 više nego u prethodnoj godini kad je bilo evidentirano 696, što je za 9,8% više nego u istom razdoblju u 2012. godini. Krajem prosinca 2014. godine evidentirane su 262 nezaposlene osobe s invaliditetom što je za 7,8% više u odnosu na prosinac 2013. godine.

Većina osoba s invaliditetom ima završenu SŠ za zanimanja do 3 god. ili školu za KV i VKV (80,5%), zatim SŠ u trajanju 4 i više godina (10,3%), a samo osnovnu školu ima njih 7,7%.

Prema načinu stjecanja invalidnosti najviše je osoba kojima je ranije utvrđen status učenika s teškoćama (84,0%), a prema vrsti oštećenja najviše je osoba s intelektualnim poteškoćama (42,0%), kombiniranim smetnjama (26,0%) i tjelesnim invaliditetom (16,4%).

U ukupnom broju evidentiranih nezaposlenih osobe s invaliditetom sudjeluju s 3,6%. Prema udjelu osoba s invaliditetom u ukupnoj nezaposlenosti Krapinsko-zagorska županija je na 4. mjestu u RH.

U razdoblju od siječnja do prosinca 2014. godine evidentirano je prosječno mjesečno 1.890 korisnika novčane naknade, što je za 23,2% manje nego u istom razdoblju 2013. godine. Krajem prosinca 2014. godine novčanu naknadu je koristilo 1.710 osoba ili 23,4% nezaposlenih, što je za 28% manje nego u istom razdoblju 2013. godine.

Također, tijekom 2014. godine odobrena je isplata novčane naknade u jednokratnom iznosu radi otvaranja obrta, odnosno samostalne djelatnosti za 30 korisnika.¹¹

7.5. Mirovine

U rujnu 2014. godine, prosječan iznos mirovine umanjene za porez i prirez, za korisnike starosnih, invalidskih i obiteljskih mirovina u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosio je 2.051,51 kn, dok je iznos prosječne mirovine u Hrvatskoj 2.243,52 kn.

Krajem 2014. u županiji je bilo ukupno 33.165 korisnika starosnih, obiteljskih i invalidskih mirovina, te 33.992 osiguranika obaveznog mirovinskog osiguranja. Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika iznosi 1:1,02 što znači da na jednog umirovljenika dolazi nešto više od jednog osiguranika, dok je odnos na nacionalnoj razini ipak nešto povoljniji i iznosi 1:1,14. Prosječan mirovinski staž korisnika mirovine u Krapinsko-zagorskoj županiji iznosi 28 godina, 10 mjeseci i 24 dana.

Ukupnom broju umirovljenika u županiji, treba pribrojiti i primatelje mirovine kojima su mirovine dodijeljene po posebnim zakonima (branitelji domovinskog rata - 660 korisnika, pripadnici oružanih snaga i policije - 166, te HVO 4 korisnika), što znači da u Krapinsko-zagorskoj županiji sveukupno ima 33.995 korisnika mirovine u 2014. godini.¹²

7.6. Novčane naknade / socijalna pomoć

Jedinice regionalne samouprave (županije) te jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine) svojim građanima pružaju više vrsta novčanih naknada u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, vlastitim regulatornim okvirom i fiskalnim sposobnostima. Prema Zakonu o

¹¹HZZ PU Krapina, Mjesečni statistički bilten za prosinac 2014.godine i podaci dostavljeni Upravnom odjelu za zdravstvo, Socijalnu skrb, udruge i mlade KZZ

¹²Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, obrada HZZ Područni ured Krapina, Osiguranici mirovinskog osiguranja i korisnici mirovina u KZZ

socijalnoj skrbi, pravo na naknadu za troškove stanovanja i naknadu za troškove ogrjeva korisnicima zajamčene minimalne naknade odobravaju i podmiruju jedinice lokalne i regionalne samouprave. Uobičajene pomoći jedinica lokalne samouprave uključuju još pomoć obiteljima s djecom u subvencioniranju obrazovanja i prijevoza, jednokratne pomoći potrebitim obiteljima, pomoć umirovljenicima, sufinanciranje lokalnih organizacija civilnog društva i ostale novčane pomoći iznad zakonskog standarda ovisno o potrebama i proračunskim mogućnostima.

Tablica 11 prikazuje izvršenje proračuna za socijalne programe u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini podijeljene prema vrsti prava / naknada i prema izvoru financiranja.

Tablica 11: Prava u nadležnosti regionalnih i lokalnih jedinica samouprave za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti – sredstva utrošena za socijalne programe u Krapinsko-zagorskoj županiji 2014. godine

VRSTE PRAVA	JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE / GRADOVI I OPĆINE /Utrošena sredstva u 2014. (u kunama)	JEDINICE REGIONALNE SAMOUPRAVE / ŽUPANIJE / Utrošena sredstva u 2014. (u kunama)
Pomoć za opremu novorođenog djeteta	1.875.398,00	200.000,00
Materijalne pomoći za predškolsku djecu	19.391.792,00	244.000,00
Materijalne pomoći za školsku djecu	1.570.285,00	1.732.500,00
Materijalne pomoći za studente po socijalnom programu	3.193.546,00	877.000,00
Materijalne pomoći za umirovljenike	843.219,00	0,00
Subvencioniranje troškova prijevoza	4.031.125,00	3.082.000,00
Pomoć za troškove stanovanja	883.813,00	892.050,00
Pomoć i njega u kući	940.314,00	8.158,00
Izdaci za zdravstvenu zaštitu	85.663,00	2.808.550,00
Pravo na posebnu zaštitu sudionika NOR-a i Domovinskog rata	25.650,00	0,00
Troškovi ukopa za nezbrinute osobe	60.292,00	0,00
Jednokratne novčane pomoći	759.560,00	279.990,00
Ostali različiti oblici materijalne i nematerijalne pomoći	762.203,00	0
Sufinanciranje programa organizacija civilnog društva	1.158.415,00	356.924,00
UKUPNO	35.581.273,64	10.481.172,00

Izvor: Podaci Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade Krapinsko-zagorske županije

Iako su lokalne i regionalne samouprave odgovorne za socijalnu skrb svojih stanovnika, u hrvatskom centraliziranom sustavu socijalne skrbi odluke o obveznim naknadama i uslugama propisanim Zakonom o socijalnoj skrbi donose centri za socijalnu skrb (CZSS), koji su pod

ingerencijom Ministarstva socijalne politike i mladih. Stoga se potencijalni korisnici socijalne pomoći najprije moraju obratiti nadležnom centru za socijalnu skrb prema njihovom mjestu stanovanja.

Tablica 12 prikazuje vrste naknada i broj korisnika kojima su ta prava odobrena temeljem rješenja CZSS-a u Krapinsko-zagorskoj županiji u 2011., 2012., 2013. i 2014. godini.

Broj korisnika zajamčene minimalne naknade, ranije pomoći za uzdržavanje, kontinuirano se povećava od 2011. do 2013. godine, da bi u 2014. godini bio zabilježen blagi pad. Djelomično je povećan broj korisnika osobne invalidnine dok je, u odnosu na 2013. godinu, vidljivo smanjenje broja korisnika doplatka za pomoć i njegu i to za 77 korisnika.

Značajan je pad smanjenja prava na pomoć za troškove stanovanja i ogrijeva, odnosno prava u nadležnosti lokalne i regionalne samouprave. Razlog tome je zakonska novina prema kojoj se pravo na troškove ogrijeva odobravaju samo korisnicima zajamčene minimalne naknade pri centrima za socijalnu skrb.

U 2014. godini došlo je do povećanja broja djece i odraslih smještenih u udomiteljske obitelji s 236 smještenih korisnika na 259 korisnika. Broj osoba smještenih u domove socijalne skrbi na razini je prethodne godine, te je tijekom 2014. godine smješten 676 korisnika. (Slika 7).

Tablica 12: Primjenjena prava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi

Pravo u socijalnoj skrbi		Broj korisnika i pomoći			
		2011.	2012.	2013.	2014.
I	STALNA POMOĆ/POMOĆ ZA UZDRŽAVANJE/ZAJAMČENA MIN. NAKNADA	883	924	966	953
	1. Ukupno pomoći (samaca i obitelji)				
	2. Ukupno obuhvaćenih osoba	1.324	1.433	1.574	1.396
II	JEDNOKRATNA POMOĆ/NAKNADA				
	1. Ukupno pomoći u izvještajnoj godini	2.730	3.203	4.050	3.134
III	POTPORE ZA OBRAZOVANJE/NAKNADE U VEZI SA OBRAZOVANJEM ¹³	131	209	206	19
IV	OSOBNA INVALIDNINA	733	809	831	840
V	DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	2.631	2.677	2.408	2.337
VI	STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA	154	159	178	177
VII	POMOĆ I NJEGA U KUĆI				
	Ukupno korisnika	90	80	81	156
VIII	USLUGA POMOĆI PRI UKLJUČIVANJU U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA - Ukupno korisnika ¹⁴	3	4	28	/

¹³ U izvješću Ministarstva socijalne politike i mladih za 2014. godinu navode se naknade u vezi s obrazovanjem umjesto dotadašnjih potpora za obrazovanje

¹⁴ U izvješću Ministarstva socijalne politike i mladih za 2014. godinu ne iskazuju se podaci za uslugu pomoći pri uključivanju u programme odgoja i obrazovanja

SKRIB IZVAN VLASTITE OBITELJI					
IX	Smještaj u udomiteljsku obitelj djece i odraslih	221	215	236	259
	Smještaj u obiteljski dom djece i odraslih	9	14	23	18
	Smještaj u dom socijalne skrbi za djecu i odrasle	744	737	676	676

Izvor: MSPM, Godišnje statističko izvješće o primjenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti, te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2011., 2012., 2013. godini MSPM i pojedinačna izvješća centara za socijalnu skrb u Krapinsko-zagorskoj županiji za 2014. godinu.

7.7. Invaliditet

U Krapinsko-zagorskoj županiji, prema stanju na dan 31. siječnja 2014., živi 19.937 osoba s invaliditetom od čega su 11.212 muškarci (56%) i 8.725 žene (44%),¹⁵

Ukoliko se razmotri udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, dolazimo do podatka da je u Krapinsko-zagorskoj županiji, s udjelom od 15%, najveća prevalencija invaliditeta u Republici Hrvatskoj (11,9%), s time da je iznad prosjeka u svim dobnim skupinama. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10.344 (52%), je u radno aktivnoj dobi. Invaliditet je prisutan u svim dobnim skupinama, a u 8% udjelu prisutan je u dječjoj dobi, 0-19 godina.

Tablica 13: Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrsta oštećenja	Broj osoba s invaliditetom	% od ukupnog broja / osobe s invaliditetom	Učestalost / osobe s invaliditetom stanovništvo 1000
Oštećenja mišićno-koštanog (lokomotornog) sustava	7.421	37,2	56
Oštećenje središnjeg živčanog sustava	5.508	27,6	41
Duševni poremećaji	4.953	24,8	37
Oštećenje drugih organa	4.528	22,7	34
Mentalna retardacija	1.049	5,3	8
Oštećenje glasovno govorne komunikacije	1.046	5,2	8
Oštećenje vida	472	2,4	4
Oštećenje sluha	434	2,2	3
Oštećenje perifernog živčanog sustava	395	2	3
Prirođene anomalije i kromosopatije	346	1,7	3

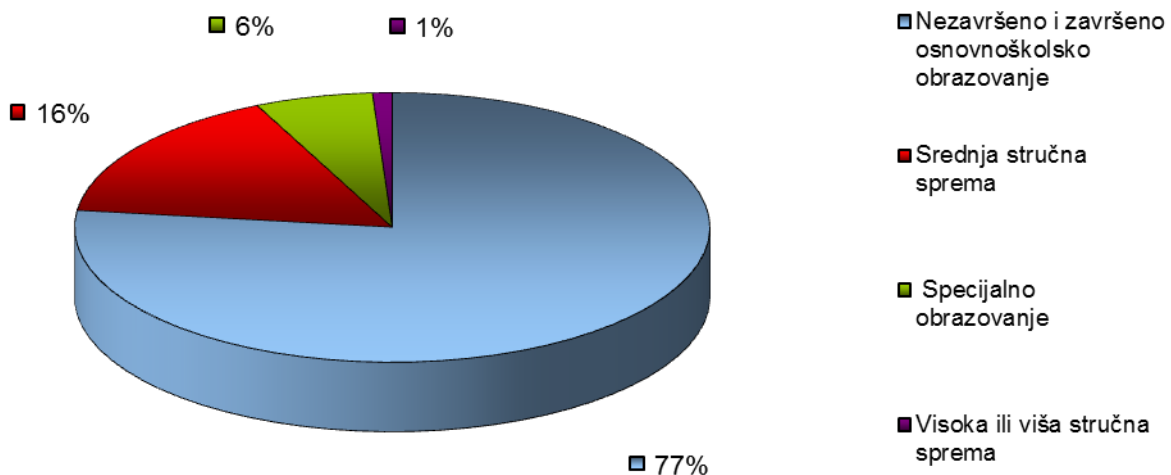
¹⁵Hrvatski zavod za javno zdravstvo – Izvješće o osobama s invaliditetom u Hrvatskoj (stanje na dan 30. siječnja 2014.).

Autizam	40	0,2	0,3
Višestruka oštećenja	6.701	33,6	50

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo – Izvješće o osobama s invaliditetom (stanje na dan 31. siječnja 2014.)

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (Narodne novine, broj 64/01), su oštećenja lokomotornog sustava, te oštećenja središnjeg živčanog sustava, a 33,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom.

Slika 8: Obrazovna struktura osoba s invaliditetom u Krapinsko-zagorskoj županiji

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo – Izvješće o osobama s invaliditetom u Hrvatskoj (stanje na dan 30. siječnja 2014.)

Prema dostupnim podacima o obrazovanju, 77% osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje, 16% osoba ima srednju stručnu spremu, dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom.

Prema podacima baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Krapinsko-zagorskoj županiji je 620 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom, s 67% udjelom muških i 33% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, bravar te ekonomski tehničar.

Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (74,9%) žive u obitelji dok ih čak oko 20% živi samo. U ustanovi boravi čak 205 osoba, dok 0,6% osoba boravi u obitelji udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 54% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60¹⁶.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Krapinsko-zagorske županije u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja

¹⁶ Barthelov indeks aktivnosti svakodnevnoga života (engleski: ADI – Activities of daily living), koristi se za procjenu stupnja neovisnosti i potrebne pomoći u obavljanju svakodnevnih aktivnosti.

o primjerenom obliku školovanja za 1.468 osoba, s time da je veći broj muških osoba (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije, te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja, dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4.855 osoba s invaliditetom, 24% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi.

U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 571 branitelja s invaliditetom, te 105 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

7.8. Praćenje siromaštva

Državni zavod za statistiku (DZS) redovito prati stanje siromaštva, prema standardnoj metodologiji EU za mjerenje relativnog rizika od siromaštva, no samo na državnoj razini jer prikupljeni podaci nisu reprezentativni za županijsku razinu.¹⁷ Jedan od relevantnih pokazatelja rizika od siromaštva o kojem redovito izvještava Ministarstvo za socijalnu politiku i mlade odnosi se na udio primatelja socijalnih pomoći u ukupnom broju stanovnika županije. Primjerice u 2012. godini, u prosjeku je 2,6% stanovnika u Hrvatskoj primalo pomoć za uzdržavanje (sadašnju zajamčenu minimalnu naknadu) uz najmanje primatelja u Istarskoj županiji (0,7%) i najviše u Šibensko-kninskoj županiji (8%).

Krapinsko-zagorska županija bilježi niži postotak obuhvaćenosti stanovništva zajamčenom minimalnom naknadom u Republici Hrvatskoj, te je tako u 2014. godini spomenuto pravo koristilo 1,2% stanovništva županije, dok je na državnoj razini taj udio činio 2,6%.

Tablica 14: Obuhvaćenost stanovnika Krapinsko-zagorske županije pravom na pomoć za uzdržavanje/zajamčenu minimalnu naknadu

Centar za socijalnu skrb (CZSS), - Podružnica CZSS	Broj stanovnika	Broj osoba korisnika zajamčene minimalne naknade u 2014. godini	Udjel (%) broja osoba korisnika pomoći za uzdržavanje u broju stanovnika	Broj osoba korisnika pomoći za uzdržavanje u 2013. godini	Udjel (%) broja osoba korisnika pomoći za uzdržavanje u broju stanovnika
Donja Stubica	25.883	240	0,9	234	0,9
Krapina	24.318	471	1,9	528	2,2
Pregrada	14.587	269	1,8	297	2,0
Zabok	33.512	109	0,3	132	0,4
Klanjec	9.330	90	1,0	100	1,1
Zlatar Bistrica	25.262	216	0,9	283	1,1

¹⁷Na razini EU, SILC je obavezno istraživanje i referentni izvor podataka za praćenje statistike dohotka, siromaštva i socijalne uključenosti. Pokazatelji se temelje na konceptu relativnog siromaštva, koji uzima u obzir raspoloživi dohodak kućanstva, broj članova kućanstva i distribuciju dohotka unutar populacije.. Osnovni je pokazatelj stopa rizika od siromaštva, koja označava postotak osoba čiji je raspoloživi ekvivalentni dohodak niži od praga rizika od siromaštva. On ne pokazuje koliko je osobe stvarno siromašno, nego koliko njih ima dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Prag rizika od siromaštva postavljen je na 60% srednje vrijednosti ekvivalentnog raspoloživog dohotka svih kućanstava (DZS Pokazatelji siromaštva u 2013. godini, konačni rezultati, str. 1)

Ukupno - Krapinsko-zagorska županija	132.892	1.395	1,2	1.574	1,2
Republika Hrvatska	4.284.889	110.794	2,6	101.958	2,4

Izvor: Objavljeni podaci na mrežnoj stranici Ministarstva socijalne politike i mladih

Prag rizika od siromaštva izračunava se kao 60% srednje vrijednosti ekvivalentnog raspoloživog dohotka svih kućanstava što je u 2013. godini iznosilo 22.916 kune na godinu za jednočlano kućanstvo, dok za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina iznosi 48.124 kuna na godinu. Prosječna stopa rizika od siromaštva u Hrvatskoj u 2013. godini, iznosila je 19,5%, no taj rizik se povećava za pojedine dobne skupine, određene tipove obitelji, prema statusu niske radne aktivnosti itd.

Kao što je vidljivo iz Tablice 15, rizik od siromaštva također raste razmjerno dobi stanovništva: za osobe starije od 65 godina, rizik od siromaštva raste do 23,4%. U toj je dobnoj skupini razlika prema spolu najveća te stopa rizika od siromaštva kod žena iznosi 26,6%, a kod muškaraca 18,6%. Najniža stopa rizika od siromaštva bilježi se za osobe u dobi od 25 do 54 godine i iznosi 16,9%. Kod muškaraca te dobi iznosi 17,3%, a kod žena 16,4%.

Tablica 15: Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku za 2011., 2012. i 2013. godinu (%)

Stopa i prag rizika o siromaštva			
	2011.	2012.	2013.
Stopa rizika od siromaštva	21,1	20,5	19,5
- M	20,0	19,4	18,8
- Ž	22,1	21,6	20,3
U dobi od 65 i više	27,3	26,5	23,4
- M	21,5	21,1	18,6
- Ž	31,3	30,4	26,6
Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti	32,7	32,3	29,9
Stopa teške materijalne deprivacije	14,8	15,4	14,7
Osobe koje žive u kućanstvima s vrlo niskim intezitetom rada	17,0	16,1	14,8
Stopa rizika od siromaštva prije socijalnih ttransfera			
- Socijalni transferi nisu uključeni u dohodak	30,7	30,4	29,7
- Mirovine i socijalni transferi nisu uključeni u dohodak	46,7	45,7	44,6

Izvor: Državni zavod za statistiku, Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku u 2011., 2012. i 2013. godini.- konačni rezultati

Tablica 16 prikazuje kako se za samačka kućanstva koja čine osobe starije od 65 godina taj rizik povećava do 32,8%, za nezaposlene raste do 43,2%, za obitelji koje čini jedan roditelj s uzdržavanom djecom rizik iznosi 31,7%, dok za domaćinstva u kojima je radni intenzitet radno sposobnih osoba s uzdržavanom djecom niži od 20%, stopa rizika raste do zapanjujućih 68%. Prema općim trendovima u Hrvatskoj, obitelji s više od dvoje djece izložene su većem riziku od siromaštva. Kao i u većini zemalja, i u Hrvatskoj je vidljiva snažna negativna povezanost između rizika od siromaštva i razine obrazovanja nositelja kućanstva. Siromaštvo je također usko

povezano sa statusom aktivnosti nositelja kućanstva, gdje su nezaposlene, gospodarski neaktivne osobe i samačka domaćinstva izložena znatno većem riziku od siromaštva.

Stopa siromaštva najviša je među kućanstvima starijih osoba, koje su dvostruko izloženije riziku od siromaštva. Među staračkim domaćinstvima, osobe koje ne primaju mirovinu predstavljaju posebno ranjivu skupinu, izloženu peterostruko većem riziku od siromaštva od državnog prosjeka. Čak su i osobe koje primaju mirovinu izložene gotovo dvostruko većem riziku od siromaštva od nacionalnog prosjeka. Umirovljene osobe podložnije su siromaštvu u ruralnim područjima od umirovljenih osoba u urbanim područjima.

Tablica 16: Stopa rizika od siromaštva prema najučestalijoj aktivnosti i spolu i tipu kućanstva (%)

	2011.	2012.	2013.
Zaposlenici	5,3	4,9	4,8
- M	6,2	5,6	5,9
- Ž	4,3	4,1	4,6
Samozaposleni	17,6	17,0	15,7
- M	16,4	16,6	15,2
- Ž	20,4	18,1	16,9
Nezaposleni	42,5	42,9	43,2
- M	46,2	48,1	47,0
- Ž	38,8	38,0	39,2
Umirovljenici	22,2	21,8	18,4
- M	20,1	20,1	16,5
- Ž	24,1	23,4	20,0
Ostale gospodarski neaktivne osobe	33,0	31,9	30,8
- M	27,6	23,7	26,1
- Ž	35,3	35,0	32,5
Kućanstva bez uzdržavane djece	22,6	21,7	20,4
Jednočlano kućanstvo	44,0	39,5	32,4
- M	37,5	33,3	28,2
- Ž	46,7	42,7	34,7
Jednočlano kućanstvo, osoba mlađa od 65 godina	39,0	35,4	31,8
Jednočlano kućanstvo, osoba u dobi od 65 ili više godina	46,6	41,3	32,8
Dvije odrasle osobe, oboje mlađi od 65 godina	24,1	21,5	22,2
Dvije odrasle osobe, barem jedno u dobi od 65 ili više godina	24,7	22,8	21,3
Kućanstva s uzdržavanom djecom	19,8	19,6	18,9
Jedan roditelj s jednim ili više uzdržavane djece	42,7	40,4	31,7
Dvije odrasle osobe s jednim djetetom	15,2	15,1	15,7
Dvije odrasle osobe s dvoje djece	15,4	17,0	17,4
Dvije odrasle osobe s troje ili više djece	25,0	29,1	30,1
Stanar	24,4	24,9	27,9
Vlasnik ili osoba koja stanuje besplatno	20,9	20,4	19,2

Izvor: Državni zavod za statistiku, Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku u 2011., 2012 i 2013. godini.- konačni rezultati

Kućanstva u kojima je nositelj kućanstva žena također su izloženi većem riziku od siromaštva nego kućanstva u kojima je nositelj kućanstva muškarac – općenito, žene imaju višu stopu nezaposlenosti, imaju niže plaće i žive duže. Jedna trećina stanovništva Republike Hrvatske živi u kućanstvima u kojima je nositelj kućanstva žena, a unutar te skupine siromaštvo je najučestalije za žene u dobi od 65 ili više godina i iznosi 26% (12% u urbanim i 30% u ruralnim područjima). U područjima gdje je poljoprivreda bila dominantna djelatnost, rizik od siromaštva raste jer nisu svi poljoprivrednici uplaćivali doprinose za mirovinsko osiguranje, a i kad su ih uplaćivali, radilo se o vrlo niskim iznosima i posljedično niskim mirovinama. Starije osobe koje ne raspolažu nikakvim dohotkom, koje nemaju obitelj koja o njima može skrbiti niti su više u mogućnosti sami proizvoditi vlastitu hranu usljed zdravstvenih teškoća te ako žive same u udaljenim naseljima ili selima izložene su posebno velikom riziku od siromaštva.

Svjetska banka izradila je zadnje izvješće o siromaštvu u Hrvatskoj 2006. godine, i njihove su se procjene temeljile na udruženim podacima iz 2002. - 2004. iz Ankete o radnoj snazi i Ankete o potrošnji kućanstva.¹⁸ Zaključke nije bilo moguće donijeti na razini županija, već samo za pet hrvatskih regija. Zaključci su bili sljedeći:

“Stope siromaštva razlikuju se od jedne regije do druge, od manje od 3% stanovništva u urbanom Zagrebu do više od 20% u ruralnoj središnjoj i istočnoj regiji. Rangiranjem regija po razini incidence siromaštva nastaje sljedeća široka tipologija:

- *Nisko siromaštvo*: zagrebačka regija, sjeverni Jadran i urbani južni Jadran (uzeti zajedno, oni sačinjavaju oko polovicu hrvatskog stanovništva, ali je u njima samo jedna šestina siromašnih);
- *Umjereno siromaštvo*: ruralni južni Jadran, urbana središnja regija, urbana istočna regija (otprilike jedna četvrtina hrvatskog stanovništva i oko 30 posto siromašnih);
- *Visoko siromaštvo*: ruralna središnja i ruralna istočna regija (otprilike jedna četvrtina stanovništva, ali više od polovice siromašnih).¹⁹

Prema ovoj podjeli, Krapinsko-zagorska županija pripada području središnje regije s umjerenom do visokom razinom siromaštva, ovisno radi li se o urbanim ili ruralnim dijelovima.

7.9. Praćenje kvalitete života

Daljnja istraživanja proveo su Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) 2006. godine, a odnosila su se na kvalitetu života. To je dosad jedina anketa o ovoj temi koja je uključivala velik uzorak od gotovo 9.000 ispitanika, pa su stoga njezini rezultati reprezentativni i na županijskoj razini²⁰. Kako bi se omogućila usporedba s ostalim zemljama EU u kojima je provedena identična anketa za praćenje kvalitete života, ujednačena srednja vrijednost dohotka domaćinstva izražena je u obliku standarda kupovne moći (PPS) koji predstavlja imaginarnu valutu i omogućuje usporedbu životnog standarda različitih zemalja. S 267 PPS, Bjelovarsko-bilogorska županija bilježi najniži dohodak kućanstava u Hrvatskoj, dok je prosjek za Hrvatsku

¹⁸Svjetska banka je kao liniju siromaštva koristila iznos od 22.145 kuna godišnje (paritet kupovne moći od 4.343 USD na temelju Ankete o potrošnji kućanstava iz 2004 i koristeći metodologiju troškova osnovnih potreba. Za razdoblje od 2002. do 2004. pokazalo se daje siromaštvo u Hrvatskoj poprilično ograničeno: otprilike 11% stanovništva je siromašno, a drugih 10% je izloženo riziku od siromaštva u smislu daje njihova prosječna razina potrošnje manje od 25% iznad granice siromaštva. Svjetska banka, 'Hrvatska: Ocjena životnog standarda.' 2007, stranicaix

¹⁹Svjetska banka, 'Cjena životnog standarda 2007.', stranica xvii

²⁰Kvaliteta života u Hrvatskoj: regionalne nejednakosti, UNDP, 2007., dostupno na www.undp.hr

iznosio 470 PPS, a najviši je zabilježen u Istarskoj županiji (769 PPS). Krapinsko-zagorska županija zabilježila je 471 PPS, što je svrstava u prosjek Hrvatske. U ostalim zemljama EU, najviša primanja u iznosu od 1.771 PPS zabilježena su u Luksemburgu, dok su najniža zabilježena u Rumunjskoj (210 PPS).

Krapinsko-zagorska županija spada u županije s prosječnom razinom materijalne deprivacije, što znači da si od 6 izabranih pokazatelja životnog standarda (održavanje doma toplim, platiti godišnji odmor izvan mjesta boravišta, zamijeniti istrošeni namještaj, kupiti novu odjeću, imati obrok s mesom ili ribom svaki drugi dan, platiti jednom mjesečno izlazak s prijateljima ili obitelji na piće/obrok izvan kuće) ne mogu priuštiti 1.7 pokazatelja, što je prosječni pokazatelj i za RH.

Krapinsko-zagorska županija spada u županije gdje je većina kućanstava izjavila da uzgaja voće ili povrće za vlastite potrebe (80% osoba u ruralnim područjima odgovorilo je pozitivno).

U prosjeku, oko 5% kućanstava ostvaruje novčane transfere iz lokalnih izvora, a najveći udio je ispitanika (15,2%) upravo u ovoj županiji izjavilo da dobiva neki oblik novčane (dječji doplaci, jednokratne pomoći, pomoći za stanovanje i sl.).

U Krapinsko-zagorskoj županiji je 32% kućanstava izjavilo da imaju poteškoća sa zadovoljavanjem svojih osnovnih životnih potreba (spajanja „kraja s krajem“), dok je prosjek za RH 31%.

Krapinsko-zagorska županija je četvrta županija u Republici Hrvatskoj u kojoj zaposlene osobe imaju i dodatni posao, te se znatno ističe po broju žena koju imaju drugi posao (dok je udio muškaraca manji od državnog prosjeka).

Ispitanici Krapinsko-zagorske županije imaju nešto nižu razinu zadovoljstva životom (6,8) od prosjeka Republike Hrvatske (7,6) i unatoč tome gledaju optimistično na budućnost (78% ispitanika, u odnosu na nacionalni prosjek od 72%).

8. Socijalna skrb u županiji

8.1. Županija

8.1.1. Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade

Županija ima ustrojen Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade, koji je zadužen za:

- praćenje i proučavanje područja djelatnosti zdravstva, socijalne skrbi, udruga i mladih, poslove pripreme stručnih materijala o pitanjima iz djelokruga rada Upravnog odjela te praćenje i izvješćivanje o financiranju ovih djelatnosti,
- poslove davanja mišljenja o prijedlozima i drugim materijalima koje za potrebe županijskih tijela pripremaju ustanove kojima je osnivač Županija poslove kao i izrade nacрта akata iz djelokruga rada Upravnog odjela,
- poslove sudjelovanja u pripremi prijedloga mreže ustanova u djelatnostima zdravstva i socijalne skrbi sukladno posebnim propisima i planova investicija i drugih oblika financijskog sudjelovanja Županije u održavanju i razvoju tih mreža,
- poslove vezane uz praćenje i potporu rada udrugama u civilnom sektoru, poslove praćenja i provođenja Županijskog programa djelovanja za mlade,
- drugostupanjski upravni postupak po žalbama na upravne akte jedinica lokalne samouprave sukladno posebnim propisima i
- druge poslove utvrđene posebnim zakonom, drugim propisom, aktom Županijske skupštine ili župana.

8.1.2. Savjet za socijalnu skrb Krapinsko-zagorske županije

Odlukom Županijske skupštine KZZ (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije, broj 27/11 i 26/13), osnovan je Savjet za socijalnu skrb KZZ. Zadaće Savjeta su, kako slijedi:

- predlaganje razvoja mreže potrebnih kapaciteta socijalnih usluga na području Krapinsko-zagorske županije,
- davanje mišljenja o standardima socijalnih usluga na području Krapinsko-zagorske županije,
- predlaganje mjera i aktivnosti za poticaj i razvoj sustava socijalne skrbi i novih oblika pomoći i usluga za socijalnu uključenost na području Krapinsko-zagorske županije,
- predlaganje ciljeva socijalne skrbi i mjera za njihovo ostvarivanje, a sve u svrhu osiguranja osnovnog životnog standarda najugroženijeg dijela stanovništva i zadovoljenja potreba socijalno osjetljivih skupina,
- predlaganje Socijalnog plana u djelatnosti socijalne skrbi za područje Krapinsko-zagorske županije.

Župan KZZ donio je Rješenje o razrješenju i imenovanju članova/ica Savjeta za zdravlje Krapinsko-zagorske županije (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije, broj 29/13) od dana 19. studenog 2013., kojim se u Savjet za socijalnu skrb Krapinsko-zagorske županije imenuju članovi/ice:

1. mr.sc. Jasna Petek, zamjenica župana za društvene djelatnosti, predsjednica
2. Zoran Gregurović, gradonačelnik Grada Krapine
3. mr.sc. Stanislava Erdelja, ravnateljica Centra za socijalnu skrb Donja Stubica
4. Verica Sugnetić, ravnateljica Centra za socijalnu skrb Zlatar Bistrica
5. Tanja Cujzek, predstojnica Podrznice Obiteljski centar
6. Tamara Kotarski, ravnateljica Odgojnog doma Bedekovčina
7. Dubravko Žerjavić, ravnatelj Doma za psihički bolesne odrasle osobe Lopor-grad
8. Tamara Komar, Osnovna škola pri Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice
9. Nada Dogan, ravnateljica Doma zdravlja Krapinsko-zagorske županije
10. Mirjana Jurman, predstojnica Područnog ureda Krapina Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
11. Tončica Božić, Sindikat zaposlenika u djelatnosti socijalne skrbi Hrvatske
12. Mira Jadan, Društvo socijalnih radnika Krapinsko-zagorske županije
13. Ljubica Jembrih, Udruga Sveta Ana-udruga za pomoć osobama s posebnim potrebama
14. Davor Šimunović, Društvo Crvenog križa Krapinsko-zagorske županije
15. Anka Marinović, ravnateljica Ustanove Dom Sveti Nikola, Krapina

Osnovana su i zasebna županijska radna i savjetodavna tijela, povjerenstva i savjeti koji se bave specifičnom problematikom iz djelokruga djelatnosti socijalne skrbi i općenito društvenih djelatnosti:

- Povjerenstvo za socijalnu skrb Krapinsko-zagorske županije
- Savjet za zdravlje Krapinsko-zagorske županije
- Stručno povjerenstvo za brigu o starijim osobama Krapinsko-zagorske županije
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Krapinsko-zagorske županije
- Županijsko povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga
- Županijsko povjerenstvo za ravnopravnost spolova

- Županijski savjet mladih Krapinsko - zagorske županije
- Povjerenstvo za prava pacijenata Krapinsko-zagorske županije
- Savjet za razvoj civilnog društva Krapinsko-zagorske županije

Glavnu radnu skupinu za socijalno planiranje, koja je osnovana tijekom IPA/ESF projekta „Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga“, sačinjavala je većina članova Savjeta za socijalnu skrb. Zajedno s djelatnicima županijskog Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade u razdoblju od ožujka 2013. do srpnja 2014. godine organizirane su zajedničke radionice za socijalno planiranje, prikupljeni su podaci, planiran je budući razvoj socijalnih usluga na temelju potreba i strateških smjernica, provedene su konzultacije sa širom skupinom dionika u području socijalne skrbi te se započelo s izradom prijedloga Socijalnog plana Krapinsko-zagorske županije za razdoblje 2014.-2020. i Akcijskih planova za 2014. i 2015. godinu.

8.2. Ustanove socijalne skrbi

8.2.1. Centri za socijalnu skrb (CZSS)

U Krapinsko-zagorskoj županiji djeluju 4 centra za socijalnu skrb smještena u četiri najveća grada, te dvije podružnice u Pregradi i Klanjcu te Podružnica Obiteljski centar.

Centri za socijalnu skrb su ključne ustanove socijalne skrbi u svim županijama budući da donose prvostupanjska rješenja vezana uz prava iz socijalne skrbi, pravnu zaštitu obitelji i ostala prava sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi. Oni vode postupak za izdavanje dozvola za udomiteljstvo, vode evidenciju o odobrenim dozvolama izdanim udomiteljskim obiteljima, registar udomiteljskih obitelji i registar korisnika smještenih u domove socijalne skrbi. Između ostalih javnih ovlasti propisanih Zakonom o socijalnoj skrbi, centri sudjeluju u izradi županijskih socijalnih planova i njihovoj provedbi, brinući pritom da razvoj socijalnih usluga bude u skladu sa socijalnim planom i mrežom socijalnih usluga na području županije.

Kao što je vidljivo iz Tablice 17, u četiri navedena centra, na dan 31. prosinca 2014., bilo je ukupno 71 djelatnika/ca.

Tablica 17: CZSS u Krapinsko-zagorskoj županiji

Naziv CZSS-a	Adresa	Broj zaposlenika
CZSS Donja Stubica	Starogradska 3, Donja Stubica	15
CZSS Krapina	Dragutina Domjanića bb, Krapina	27
CZSS Zabok	Matije Gupca 53, Zabok	15
CZSS Zlatar Bistrica	S. Radića 2, Zlatar Bistrica	14

Izvor: Podaci Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade KZZ

8.2.2. Domovi socijalne skrbi

U županiji postoji četiri privatne ustanove socijalne skrbi za starije osobe osnovane od strane različitih osnivača, s ukupnim kapacitetom od 265 korisnika na stalnom smještaju i skrbi. Najveći kapacitet ima Ustanova Dom za starije i nemoćne Sveti Nikola u Krapini (Tablica 18). Na području županije nije osnovana niti jedna ustanova za smještaj starijih i nemoćnih osoba u vlasništvu županije ili JLS, no županija, gradovi i općine pružaju podršku starijim osobama putem izvaninstitucijskih oblika skrbi kao što je pomoć u kući i dostava obroka.

Tablica 18: Domovi za starije i nemoćne osobe u Krapinsko-zagorskoj županiji

Broj	Lokacija grad / općina	Naziv	Osnivač	Kapacitet/Broj korisnika
1.	Općina Tuhelj	Dom za smještaj starijih i nemoćnih osoba "Rezidencija Kastelan" - Tuheljske Toplice	Privatni dom u vlasništvu Slađane i Želimira Kaštelana	Kapacitet: 50 Stalni smještaj: 43 Privremeni smještaj: 7
2.	Grad Oroslavje	Dom za starije i nemoćne osobe "Presečki" - Oroslavje	Privatni dom u vlasništvu Vladimira Presečkog	Kapacitet: 50 Stalni smještaj: 50
3.	Grad Krapina	Ustanova Dom za starije i nemoćne osobe "Sveti Nikola" - Krapina	Privatni dom u vlasništvu HVIDRA-e	Kapacitet: 135 Stalni smještaj: 123
4.	Općina Stubičke Toplice	Ustanova "Pintar" - dom za starije i nemoćne osobe - Stubičke Toplice	Privatni dom u vlasništvu Petre Halapir	Kapacitet: 43 Stalni smještaj: 44

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr – Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2012. godini - stanje 31.prosinca 2012.

U sustavu socijalne skrbi ustanove se dijele prema korisničkim skupinama: domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, domovi za djecu i mlade s problemima u ponašanju, domovi za djecu i odrasle s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima, domovi za psihički bolesne odrasle osobe, skloništa za žrtve obiteljskog nasilja, domovi za ovisnike o opojnim drogama i prihvatilišta za beskućnike. U Krapinsko-zagorskoj županiji postoji sedam takvih ustanova (Tablice 19, 20 i 21).

Tablica 19: Domovi za psihički bolesne odrasle osobe u Krapinsko-zagorskoj županiji

Br.	Grad / općina	Vrsta / naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Općina Desinić	Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Bidružica" - Desinić	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 310 Stalni smještaj: 312 Organiziranje prehrane: 36

2.	Općina Lohor	Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Lohor-grad" - Lohor	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 331 Stalni smještaj: 306 Organizirano stanovanje: 21 Stručna pomoć u obitelji – patronaža: 2 Organiziranje prehrane: 57 Pomoć u kući: 5
3.	Općina Sveti Križ Začretje	Dom za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec - Sveti Križ Začretje	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 68 Stalni smještaj: 80 Organiziranje prehrane: 38

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr i MSPM – Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2012. godini - stanje 31. prosinca 2012.

Tablica 20: Domovi za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Krapinsko-zagorskoj županiji

Br.	Grad / općina	Vrsta / naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Općina Budinščina	Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda - Budinščina	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 77 Stalni smještaj: 20 Tjedni smještaj: 18 Privremeni smještaj: 2 Povremeni boravak: 5 Poludnevni boravak: 10
2.	Grad Donja Stubica	Centar za radnu terapiju i rehabilitaciju - Varaždin - Podružnica Pustodol - Donja Stubica	Ustanova za zdravstvenu njegu Lekić	Kapacitet: 250 Stalni smještaj: 247
3.	Općina Krapinske Toplice	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju - Krapinske Toplice	Krapinsko-zagorska županija	Kapacitet: 72 Stalni smještaj: 1 Tjedni smještaj: 9 Cjelodnevni boravak: 4

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr i MSPM – Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2012. godini, stanje 31. prosinca 2012.

Tablica 21: Domovi za djecu i mlade s problemima u ponašanju u Krapinsko-zagorskoj županiji

Br.	Grad / općina	Vrsta / naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Općina Bedekovčina	Odgojni dom Bedekovčina	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 38 Stalni smještaj: 32

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr i MSPM – Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2012. godini, stanje 31. prosinca 2012.

8.3. Ostali pružatelji socijalnih usluga

8.3.1. Obiteljski domovi

Kao što je vidljivo iz Tablice 22, za starije osobe također postoji i 7 obiteljskih domova koji pružaju dodatni kapacitet za smještaj 92 osobe. Ovakvi se domovi prema Zakonu o socijalnoj skrbi ubrajaju u izvaninstitucijske oblike skrbi budući da fizička osoba i njegova ili njezina obitelj smještaj pružaju u vlastitom domu i okruženju vlastite obitelji.

Tablica 22: Obiteljski domovi za starije i nemoćne osobe u Krapinsko-zagorskoj županiji

Broj	Grad / općina	Predstavnik doma/naziv doma	Kapacitet
1.	Grad Pregrada	Dijana Golubić	8
2.	Grad Oroslavje	Obiteljski dom ZELENA OAZA Gabrijela Čičković	13
3.	Grad Zlatar	Obiteljski dom „ORHIDEJA“, Nikola Pezelj	20
4.	Općina Veliko Trgovišće	Obiteljski dom Iveković za starije osobe, Andreja Iveković	15
5.	Općina Zlatar Bistrica	Dinko Folnović , Obiteljski dom VITA NOSTRA	18
6.	Grad Donja Stubica	Denis Lisak, Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe 'Pustodol'	10
7.	Općina Stubičke Toplice	Snježana Hrgetić, Obiteljski dom SRETNO DOBA	8

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr

U županiji djeluje i Obiteljski dom za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima, predstavnice Štefanije Orel u Humu na Sutli u kojem je smješteno 10 djece i mladih s teškoćama u razvoju.

8.3.2. Udruge

Premda u Krapinsko-zagorskoj županiji postoje brojne organizacije civilnog društva, samo određeni broj ih je uspio razviti kapacitete za pružanje socijalnih usluga. Aktivni su klubovi liječenih alkoholičara koji pružaju usluge bivšim ovisnicima. Udruga za prevenciju ovisnosti o opojnim drogama, pomoć ovisniku i povremenom uzimatelju droge i obitelji 'Moji dani' iz Krapine osnovala je i Dom za ovisnike Đurmanec, dom za rehabilitaciju ovisnika o drogama.

Udruge osoba s invaliditetom koje su usmjerene na zastupanje i zagovaranje prava osoba s invaliditetom pružaju usluge svojim članovima kroz pružanje pravnih savjeta, organiziranje grupa za samopomoć, organizaciju slobodnog vremena i sportskih događaja, nabavku tehničkih pomagala za osobe s tjelesnim i osjetilnim oštećenjima, te provedbu programa za osobne asistente i asistente u nastavi.

Krapinsko-zagorska županija je u 2014. godini iz vlastitih proračunskih sredstava izdvojila ukupno 256.924,41 kn za organizacije civilnog društva u socijalnom području. Iako su dodijeljena županijska sredstva nedovoljna za značajan razvoj mreže socijalnih usluga, osiguravanje županijske podrške doprinosi izgradnji partnerskog odnosa između županije i

udruga kroz ove projekte, a dugoročno se može usmjeravati prema ustanovljenim županijskim prioritetima i zajedničkom apliciranju na EU natječaje.

Udruga osoba s invaliditetom kojima su odobreni trogodišnji programi u razdoblju od 2011. do 2014. godine na natječaju Ministarstva socijalne politike i mladih (naveden naziv programa i iznos financiranja u 2013. godini):

1. Udruga invalida Zlatar / Udruga osoba s invaliditetom Krapinsko-zagorske županije (Prijevoz osoba s invaliditetom na području Krapinsko-zagorske županije, 160.000 kn godišnje od lipnja 2011. godine, a provodio se do kraja siječnja 2015. godine)

U svibnju 2014. godine Ministarstvo socijalne politike i mladih je donijelo Odluku o financiranju trogodišnjih programa u razdoblju 2014. – 2017. sljedećih udruga osoba s invaliditetom. Naveden je naziv programa i iznos dodijeljenih sredstava u prvoj godini:

1. Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Krapina (Poludnevni boravak za odrasle osobe s mentalnom retardacijom, 265.000 kn)
2. Društvo multiple skleroze Krapinsko-zagorske županije (Samostalnost i neovisno življenje naš je cilj, 180.000 kn)
3. Sv. Ana – Udruga za pomoć djeci s teškoćama u razvoju i invalidnim osobama (Korak u budućnost - pružanje potrebnih rehabilitacijskih i habilitacijskih terapija djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom, 240.000 kn)

Udruge provode i programe osiguravanja usluga asistencije za osobe s invaliditetom, a u 2013. godini su sljedeće udruge dobile ugovore na natječajima za trogodišnje programe:

Program osiguravanja usluge osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta 2013.-2015. – Udruga distrofičara Krapina (12 osobnih asistenata), Društvo multiple skleroze KZŽ (7 osobnih asistenata).

Trogodišnji program Tumač/prevoditelj – Društvo osoba oštećena sluha Krapina (2 tumača za osobe oštećenog sluha)

Trogodišnji program Videći pratitelj – Udruga slijepih Krapinsko-zagorske županije (1 videći pratitelj)

U kategoriji udruga za mlade i onih usmjerenih borbi protiv zlouparabe droga i svih drugih oblika ovisnosti mladih, Ministarstvo socijalne politike i mladih u 2013. godini je financiralo projekt Kreativni život bez suvremenih poroka, STUB-KLUB Klub mladih Donja Stubica (70.000 kn).

U 2014. godini u suradnji Zajednice liječenih alkoholičara Krapinsko-zagorske županije i Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, uz potporu Ministarstva zdravlja, provodio se i projekt Prevencija ovisnosti djece i mladih u Krapinsko-zagorskoj županiji, kojeg je Ministarstvo zdravlja financiralo sa 140.000,00 kn..

Intitucionalnu podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u 2014. godini, dobile su sljedeće udruge osoba s invaliditetom s područja KZŽ (navedeni odobreni iznosi):

1. Udruga invalida Donja Stubica (50.000 kn)

U okviru programa **IPA/ESF 'Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici'** faza 1 i faza 2 do lipnja 2014. godine odobreni su slijedeći projekti koji se provode u partnerstvu javnih institucija i organizacija civilnog društva:

1. Projekt 'Povećanje samostalnosti i kvalitete življenja osoba s intelektualnim teškoćama razvojem socijalnih usluga', nositelj je Centar za rehabilitaciju Varaždin, a partneri su Varaždinska i Krapinsko-zagorska županija (197.996 eura);
2. Projekt 'Glasovima zajednice za održivo uključivanje: Razvoj socijalnih usluga za osobe s intelektualnim poteškoćama i njihov neovisniji i kvalitetniji život', nositelj je Centar za rehabilitaciju Varaždin, partneri su udruge Keruss, Labirint, Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Krapina, Udruga invalida Donja Stubica, trgovačka društva: Uzgoj cvijeća i trgovina GEA, Terme Jezerčica, Turistička zajednica Grada Donja Stubica, Grad Donja Stubica i Krapinsko-zagorska županija (199.937 eura).

Natječaj za 3. fazu programa 'Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici' bio je otvoren do 19. rujna 2014. godine.

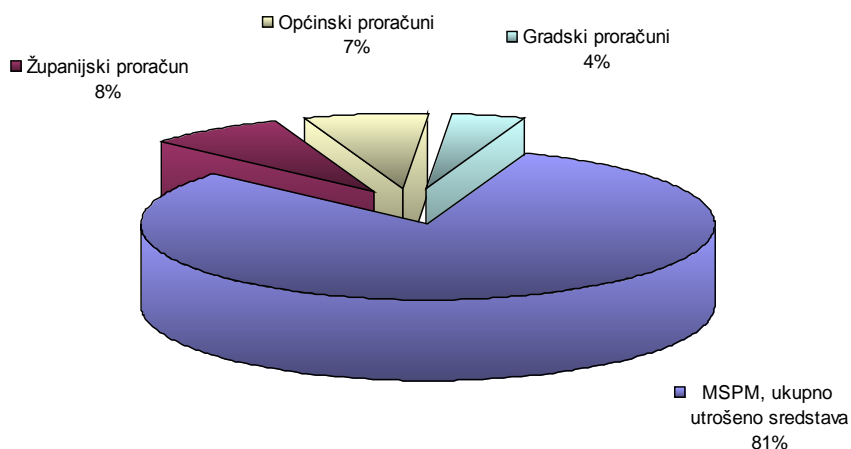
8.4. Financiranje sustava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji

Budući da je sustav socijalne skrbi u Hrvatskoj centraliziran, u Krapinsko-zagorskoj županiji, kao i u ostalim županijama, najveći udio sredstava za socijalne naknade i usluge potječe iz središnjeg državnog proračuna. Decentralizirani su jedino domovi za stare i nemoćne osobe (od 2001.), nakon što su njihova vlasnička prava prenesena sa državne na županijsku upravu. Zakonom o socijalnoj skrbi iz 2001. godine započeo je proces decentralizacije te se otvorio i prostor za privatne inicijative. Privatne pravne osobe, kako profitne tako i neprofitne i vjerske organizacije, dobile su mogućnost osnivanja privatnih domova socijalne skrbi ili pružanja socijalnih usluga kao stručnu djelatnost bez osnivanja ustanove socijalne skrbi. S obzirom da na području Krapinsko-zagorske županije nije bilo državnih domova za starije i nemoćne, Županija trenutno ne upravlja niti jednim domom za starije i nemoćne.

U pogledu decentralizacije upravljanja i financiranja sustava socijalne skrbi, podaci prikazani na Slici 6 i u Tablici 23 prikazuju kako se situacija u zadnjih jedanaest godina nije bitno promijenila. Stoga se još uvijek u 2012. godini 81% financijskih sredstava osiguravalo iz središnjeg državnog proračuna.

U sklopu Nacionalne strategije razvoja sustava socijalne skrbi od 2011. do 2016. ministarstva nadležnog za socijalnu skrb (nekadašnje Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i trenutačno Ministarstvo socijalne politike i mladih) predviđen je daljnji razvoj socijalnih usluga pružanih u zajednici, ali nije razrađeno pitanje preusmjerenja sredstava s usluga pružanih u ustanovama na usluge pružane u zajednici.

Slika 9: Krapinsko-zagorska županija – udio sredstava utrošenih na socijalnu skrb u 2012. godini prema izvorima (%)

Izvor: Slika se temelji na podacima MSPM-a prikupljenima za potrebe Izvješća o provedbi Zajedničkog memorandum o socijalnom uključivanju iz 2012. godine

Kao što je vidljivo iz Slike 8, u županiji 7% sredstava utrošenih na socijalnu skrb potječe od općina, 8% od županije, 4% od gradova, a 81% od MSPM-a.

Tablica 23: Financiranje socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji

Krapinsko-zagorska županija – sredstva utrošena na socijalnu skrb u 2012. god.		
Tijelo	Opis	Dodijeljena sredstva
Ministarstvo socijalne politike i mladih	Domovi socijalne skrbi u vlasništvu države	52.713.891
	Domovi socijalne skrbi osnovani od strane drugih osnivača	6.980.945
	Ukupno domovi socijalne skrbi	59.694.836
	Centri za socijalnu skrb	61.402.280
	Obiteljski centar	1.179.896
	MSPM, ukupno utrošeno sredstava	122.277.012
Regionalna samouprava	Županijski proračun	11.488.969
Lokalna samouprava	Gradski proračuni	6.474.680
	Općinski proračuni	10.384.760
Regionalna i lokalna samouprava	Regionalna i lokalna samouprava – ukupno utrošenih sredstava	28.348.409
Ukupno za Krapinsko-zagorsku županiju		150.625.421

Izvor: sažetak MSPM-ovih podataka prikupljenih za potrebe Izvješća o provedbi Zajedničkog memorandum o socijalnom uključivanju iz 2012. godine i MSPM-ov izračun ukupno utrošenih sredstava po županijama pripremljen za potrebe projekta u srpnju 2013.

9. Socijalne usluge u županiji prema korisničkim skupinama

Slijedi opis socijalnih usluga koje se pružaju različitim korisničkim skupinama u županiji. Opis je utemeljen na podacima prikupljenima putem Upitnika za procjenu županijskih socijalnih usluga kojeg je izradio projektni tim, a podatke su prikupili članovi Radne skupine za socijalno planiranje u suradnji s ostalim relevantnim dionicima u periodu od ožujka do lipnja 2013. godine. Daljnje konzultacije provedene su na radionicama za socijalno planiranje od lipnja 2013. godine do travnja 2014. godine.

Rad na radionicama bio je fokusiran na procjene stanja i potreba i određivanje prioriteta u razvoju socijalnih usluga.

Stoga su u nastavku navedeni rezultati grupnih rasprava o trenutačnoj situaciji u županiji, zajedno s opisom usluga koje su potrebne određenim društvenim skupinama. Cilj je bio ustanoviti koje postojeće usluge treba zadržati ili proširiti, a koje i kakve nove usluge treba razviti. Na temelju ove analize i rada kojeg su obavili članovi Radne skupine za socijalno planiranje, započet je postupak izrade nacrtu Akcijskih planova socijalnih usluga za 2014. i 2015. godinu.

9.1. Osobe s invaliditetom

U županiji djeluje pet domova socijalne skrbi koji skrbe o osobama s tjelesnim, intelektualnim i mentalnim poteškoćama:

- Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Bidružica" - Desinić
- Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Lobor-grad" - Lobor
- Dom za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec - Sveti Križ Začretje
- Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda - Budinščina
- Centar za radnu terapiju i rehabilitaciju - Varaždin - Podružnica Pustodol - Donja Stubica
- Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju - Krapinske Toplice

Županija ima iznadprosječnu pokrivenost ustanovama za skrb o osobama s invaliditetom.

Osim domova socijalne skrbi, na području KZZ registrirano je 14 udruga osoba s invaliditetom prema specifičnim potrebama skupina korisnika, od čega aktivno djeluje 10 udruga koje ukupno broje oko 2000 članova. Tih 10 udruga je 2011. godine potpisalo Sporazum o partnerstvu i osnovali su koordinacijsko tijelo "Koordinacija osoba s invaliditetom", čija je uloga da svojim aktivnostima djeluje na okupljanju udruga i jačanju njihove sposobnost aktivnog djelovanja u zajednici. Na razini županije, od 2012. godine djeluje i Povjerenstvo za osobe s invaliditetom čija je svrha promicanje prava osoba s invaliditetom te poticanje, razvijanje i koordiniranje potrebnih aktivnosti za osobe s invaliditetom.

Udruge osoba s invaliditetom apliciraju na natječaj Krapinsko-zagorske županije te prijavom svojih projekata doprinose poboljšanju položaja osoba s invaliditetom u zajednici, njihovoj socijalizaciji i sl. Također, Radna skupina smatra da u obliku usluga pružanih u zajednici postoji velik broj sportskih i drugih aktivnosti svakodnevnog života koje nude udruge osoba s invaliditetom, a koje podržavaju socijalno uključivanje (aktivnosti za slobodno vrijeme, sportovi, likovna umjetnost itd.), a trenutačno najviše nedostaje podrške učenicima s teškoćama pri njihovom obrazovanju i pronalasku zaposlenja, profesionalnoj rehabilitaciji i sl.

Rađene analize i studije pokazale su da su stavovi osoba s invaliditetom prema tržištu rada i obrazovanju različiti i da svakoj osobi treba pristupiti na individualan način. Faktori otežanog zapošljavanja osoba s invaliditetom su suficitarnost stečenih zvanja, nedostatak radnog iskustva, znanja i vještina za otvoreno tržište rada i dugotrajna nezaposlenost. Nepostojanje

samoinicijative, naučena bespomoćnost, nisko samopoštovanje, samopouzdanje i motivacija, potreba za pomoći pri uvođenju u posao i tijekom rada te strah od gubitka prava iz sustava socijalne skrbi, čimbenici su koji utječu na nisku zapošljivost osoba s invaliditetom. Članovi udruga osoba s invaliditetom i sami prepoznaju kao ograničavajući faktor *psihološke barijere* koje je potrebno otkloniti.

Akcijski plan za zapošljavanje osoba s invaliditetom za područje KZŽ, izrađen u okviru IPA projekta "Poticanje intenzivnijeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada", ukazuje na navedene probleme, odnosno da niti osobe s invaliditetom niti poslodavci nisu dovoljno upoznati s pogodnostima zapošljavanja osoba s invaliditetom, kao ni mogućnostima korištenja raznovrsnih organizacijskih oblika u cilju zapošljavanja te je nužno da se dodatno angažiraju svi dionici. Na stavove osoba s invaliditetom veliki utjecaj ima obiteljska sredina. Problem je u nedostatku pomoćnih srednjoškolskih programa, za kojima postoji potražnja na tržištu rada, ne postojanje Centra za profesionalnu rehabilitaciju, nedostatku prilagođenih radnih mjesta za osobe s invaliditetom, nedostatnom provođenju zapošljavanja po kvotnom sustavu te arhitektonskim barijerama i prometnoj nepovezanosti. Dio roditelja odlučuje se za smještaj u odgojno obrazovne centre za djecu s teškoćama u razvoju. Najveći problem je što još uvijek ima roditelja koji ne žele djecu integrirati u bilo koji segment društva. Postoje potrebe osoba s invaliditetom za rehabilitacijom i novim uslugama stoga je potrebno ponuditi različite oblike rehabilitacije i mogućnosti zapošljavanja koji će odgovarati različitim skupinama osoba s invaliditetom i to u vidu centara za profesionalnu rehabilitaciju, zaštitnih radionica, te zadruge osoba s invaliditetom.

Čak je i osobama s invaliditetom koje imaju trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje vrlo teško pronaći posao. Krajem prosinca 2014. godine u HZZ-u evidentirano ukupno 261 osoba s invaliditetom, od kojih su 39,7 % osobe s intelektualnim teškoćama.

U 2014. godini procijenjena je potreba za 69 pomoćnika u nastavi, za što je aplicirano na natječaj Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Odlukom o financiranju MZOS-a, od 23. rujna 2014., u okviru poziva za dodjelu bespovratnih sredstava iz Europskog socijalnog fonda (ESF) HR.2.2.04. "Osiguravanje pomoćnika učenicima s teškoćama u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama, odobrena je dodjela bespovratnih sredstava u iznosu 1.825.788,89 kn, projektu "BALTAZAR", Krapinsko-zagorske županije, za financiranje 51 pomoćnika u nastavi za 51 učenika u školskoj godini 2014/2015. Također, Krapinsko-zagorska županija je osigurala cca 602.445,00 kn (iznos će se vjerojatno još mijenjati zbog novonastalih troškova...) iz vlastitih sredstva za zapošljavanje dodatnih 18 pomoćnika za 18 učenika s teškoćama. Dakle, u šk.god. 2014/2015. kroz Baltazar je zaposleno 69 pomoćnika u nastavi za 69 djece s teškoćama. Inače, na spomenuti natječaj MZOS-a prijavljen je projektni prijedlog s 69 pomoćnika za 99 učenika, no odobren je 51 pomoćnik za 51 učenika s teškoćama, stoga je KZŽ odlučila angažirati dodatnih 18 pomoćnika za 18 učenika s teškoćama kroz vlastita izvorna sredstva). U školskoj godini 2014/2015., mimo projekta Baltazar, tj. preko Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, angažirano je 4 pomoćnika u nastavi (u OŠ Bedekovčina, OŠ Zlatar, OŠ Tuhelj i OŠ Gornja Stubica), 50% plaće financira HZZ, a 50% grad ili općina iz kojeg dolazi učenik s teškoćama.

Socijalne usluge koje se pružaju osobama s invaliditetom:

a) Novčane naknade

Osobe s invaliditetom ostvaruju pravo na različite mjesečne novčane naknade putem centara za socijalnu skrb. Tijekom 2014. godine u KZŽ ostvarene su slijedeće naknade: osobna invalidnina (u rasponu od 625 kn do punog iznosa od 1.250 kn mjesečno) – 840 korisnika, doplatak za pomoć i njegu (350-500 kn mjesečno) – 2337 korisnika, doplatak za roditelje

njevodatelje (2.500 kn mjesečno) – 177 korisnika i naknada do zaposlenja - 205 korisnika (350 kn mjesečno).

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Usluge informiranja i savjetovanja najvećim dijelom pružaju centri za socijalnu skrb, CZSS Krapina Podružnica Obiteljski centar i razne udruge za osobe s invaliditetom. U CZSS Krapina, Podružnica Obiteljski centar djeluje Savjetovalište za osobe s invaliditetom koje se provodi u suradnji s Udrugom invalida Bedekovčina, Udrugom osoba s invaliditetom Krapinsko-zagorske županije, Udrugom distrofičara Krapina i Udrugom slijepih KZŽ. U sklopu savjetovališta organiziraju se radionice, predavanja, pravna i psihološka pomoć osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji. Radionice se održavaju u prostorima udruga i Podružnice Obiteljski centar. U 2014. godini održano je 9 radionica za 110 sudionika te je pruženo 54 usluge individualnog savjetovanja za osobe s invaliditetom te 59 usluga savjetovanja za članove njihovih obitelji

c) Usluge smještaja u ustanovama

U županiji su smještene tri doma za psihički bolesne osobe, te tri doma za osobe s tjelesnim, mentalnim i intelektualnim oštećenjima.

Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Bidružica" u Desiniću i Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Lobor-grad" u Loboru, imaju svaki kapacitet za oko 310 osoba na stalnom smještaju. Dom za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec u Svetom Križu Začretje osigurava stalni smještaj za 68 korisnika. Na području županije, u ustanove je smješteno 688 odraslih osoba s psihičkim oboljenjima.

Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda pruža stalni smještaj za 25 korisnika, mladih osoba s intelektualnim i kombiniranim teškoćama.

Centar za radnu terapiju i rehabilitaciju – Varaždin s Podružnicom Pustodol lociranoj u Donjoj Stubici osigurava smještaj za 247 korisnika, uglavnom korisnika s tjelesnim oštećenjima. U Specijalnoj bolnici Krapinske Toplice na stalnom i tjednom smještaju nalazi se 60 korisnika.

d) Usluge dnevne skrbi

Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Krapina organizira dnevni boravak za 46 korisnika.

Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda je na kraju 2012. godine pružao uslugu poludnevnog i povremenog boravka za ukupno 15 korisnika. Od rujna 2012. godine Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda počeo je pružati uslugu psihosocijalne rehabilitacije za osobe oba spola s mentalnom retardacijom i pridruženim poteškoćama starije od 21. god. u okviru povremenog boravka.

U Specijalnoj bolnici Krapinske Toplice organiziran je cjelodnevni boravak za 15 korisnika.

e) Pomoć i njega u kući

Domovi za psihički bolesne odrasle osobe Lobor-grad, Bidružica i Mirkovec pružaju usluge dostave obroka i pomoći u kući i to većinom za starije i nemoćne osobe koji žive u vlastitim domovima. Dom Lobor-grad pruža i uslugu stručne pomoći u kući (patronažu) za 3 korisnika s psihičkim oboljenjima.

Uslugu dostave toplih obroka pruža i privatni pružatelj Bagatela d.o.o. iz Donje Stubice, Kućna pomoć d.o.o. iz Lobora te obrt Moj dom, obrt za usluge pomoći u kući, vl. Dalibora Tandarića iz Pregrade.

Programom Ministarstva socijalne politike i mladih Pomoć u kući do 30. travnja 2014. godine obuhvaćeno je 725 korisnika, dok je na dan 31. prosinca bilo ukupno 191 korisnika. Trenutačno uslugu pružaju:

- Gradsko društvo Crvenog križa Krapina – 200 korisnika (grad Krapina, općine: Đurmanec, Petrovsko, Radoboj i Jesenje) do 30. travnja 2014. , a od 01. svibnja 2014. godine 20 korisnika
- Udruga Zlatna dob, Zagorska Sela - 150 korisnika do 30. travnja 2014. (općine: Desinić, Kumrovec i Zagorska Sela),
- Gradsko društvo Crvenog križa Donja Stubica – 175 korisnika do 30. travnja 2014. godine (Donja Stubica, Gornja Stubica, Oroslavje, Marija Bistrica, Stubičke Toplice), a od 01. svibnja 2014. godine 36 korisnika
- Loborska humanitarna udruga (LOHUD) – 200 korisnika (Lobor, Zlatar Bistrica, Mihovljan, Mače, Novi Golubovec, Konjščina, Grad Zlatar), do 30. travnja 2014. godine, a od 01. svibnja 115 korisnika
- Obrt Moj dom iz Pregrade- 20 korisnika

f) Usluge organiziranog stanovanja, socijalno uključivanje i olakšavanje samostalnog življenja

Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Lobor-grad" pruža uslugu organiziranog stanovanja za 21 korisnika, u pet zasebnih stambenih jedinica.

U 2012. godini započeo je projekt Centra za rehabilitaciju Varaždin i partnera „Povećanje samostalnosti i kvalitete življenja osoba s intelektualnim teškoćama razvojem socijalnih usluga” s ciljem stvaranja okruženja za samostalan život i promicanje socijalnih usluga u zajednici, financiran u sklopu sheme bespovratnih sredstava IPA programa (u sklopu grant sheme “Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici”, u vrijednosti 276.145€, a KZZ sufinancira troškove 1 zaposlenog u nepunom radnom vremenu). Kroz realizaciju projektnih aktivnosti uključeno je 40 članova Udruge invalida Donja Stubica i Društva za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Krapina.

Pri svakom gradskom društvu Crvenog križa postoji i posudionica ortopedskih pomagala. Kako bi se poboljšala njihova opremljenost i bolje odgovorilo na rastuću potražnju za pomagala, Krapinsko-zagorska županija je u 2013. godinu izdvojila određena financijska sredstva (64.000,00kn) za nabavu dodatne opreme koja su u jednakom iznosima raspoređena na svih 7 postojećih posudionica.

Udruge osoba s invaliditetom organiziraju i klubove za dnevno druženje odraslih osoba i posebno klubove za djecu i mlade (primjerice Udruga invalida Bedekovčina, Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Krapina).

Utvrđene potrebe za socijalnim uslugama / socijalno uključivanje osoba s invaliditetom:

- Osnivanje Centra za profesionalnu rehabilitaciju koji bi pružao jednake mogućnosti osobama s invaliditetom u radnom osposobljavanju i posredovao s partnerima u zapošljavanju.
- Zaštitna radionica - određeni broj osoba s invaliditetom zbog intenziteta ili vrste oštećenja ne mogu steći one kvalifikacije, znanja i vještine koje bi im omogućile pristup tržištu rada. Stoga su zaštitne radionice tim osobama jedina mogućnost da rade u sredini koja radni proces prilagođava njihovim specifičnostima, odnosno dobivaju mogućnost da

proizvode i stvaraju, ali na način i tempom koji odgovara mogućnostima većine zaposlenih.

- Zadruga imaju značajan potencijal kao instrument socio-ekonomske reintegracije i mogu imati značajnu ulogu u povećanju zaposlenosti i životnog standarda skupina s niskim prihodima te jačanju obnove i razvoja zajednice.
- Potpore i unaprjeđenja integracije i pristupačnosti radnog mjesta te adekvatne opremljenosti samoga radnog mjesta mogu se postići kvalitetnijom potporom u integraciji osoba s invaliditetom na radno mjesto pomoću zapošljavanja uz podršku "mobilnih timova". Timovi bi pružali potporu osobama s invaliditetom i poslodavcima. Potporu mogu pružati dionici koji imaju potrebna znanja. Njihova je uloga ključna kod motiviranja i uvođenja u posao, no s vremenom se smanjuje i osoba postaje sve samostalnija. Radni se asistenti mogu uključiti u rad mobilnih timova u cilju jačanja potpore osobi s invaliditetom.
- Psihosocijalne radionice i podrška osobama s invaliditetom u integraciji u društvo, osnivanje i vođenje dnevnih klubova.
- Pravno savjetovanje, pomoć u ostvarivanju prava, psihološka podrška, poticanje na aktivno samozastupanje i sl.

Sažetak:

Glavne usluge za osobe s invaliditetom na području županije su usluge smještaja u institucionalnom obliku skrbi jer županija ima iznadprosječan broj domova socijalne skrbi za osobe s invaliditetom. Socijalne usluge koje se pružaju u institucionalnom obliku skrbi često nisu usmjerene na socijalno uključivanje i ustanovljeno je kako bi se brojnim korisnicima institucionalnog oblika skrbi trebale pružiti usluge u zajednici. Usluge pomoći i njege u kući, patronaža i usluge dnevnog i poludnevnog boravka nisu dovoljno dostupne.

Potrebno je učiniti više kako bi se osiguralo zapošljavanje osoba s invaliditetom, kako bi se provodila profesionalna rehabilitacija i adekvatna podrška prije i za vrijeme zapošljavanja.

U vrijeme kada se planira transformacija domova socijalne skrbi, potrebno je uložiti još snažnije napore kako bi se ubrzao razvoj alternativnih usluga u zajednici kao podrška procesu deinstitutionalizacije.

9.2. Djeca i mladi

Županija, gradovi i centri za socijalnu skrb osiguravaju novčane potpore djeci i mladima u procesu obrazovanja, kao što su sufinanciranje prijevoza do škole, sufinanciranje obroka i školskih knjiga za djecu iz obitelji s niskim primanjima, stipendije i sufinanciranje smještaja u učeničke domove. Na području županije postoje dva učenička doma, u Bedekovčini i Pregradi, ukupnog kapaciteta 300 učenika.

Centri za socijalnu skrb pružaju podršku obiteljima koje su izložene riziku gubitka roditeljskih prava, siromašnim obiteljima, obiteljima čiji su članovi osobe s invaliditetom te svim obiteljima u teškoćama. Njihova je uloga, u skladu s zakonskim okvirom, osiguravanje usluga savjetovanja i pomaganja te ostvarivanja prava na novčane naknade i socijalne usluge drugih pružatelja usluga. U njihovu nadležnost ulazi i ostvarivanje prava na smještaj izvan vlastite obitelji te se djeca i mladi upućuju se na privremeni smještaj u ustanovu ili na udomiteljsku skrb kada je to u njihovom najboljem interesu.

Podružnica Obiteljski centar je u 2014. godini provodila savjetodavni rad i preventivne programe usmjerene na osnaživanje obitelji i osnaživanje roditeljskih vještina, savjetovanje djece i mladih u riziku te djece i mladih s problemima/poremećajima u ponašanju kroz redovne programe Centra. Obiteljski centar je također pružao podršku obiteljima djece s teškoćama u razvoju pri njihovom uključivanju u redovno obrazovanje te je sudjelovao u provođenju Kampanje „Udomi(i)ti“ za promicanje udomiteljstva djece i odraslih na području Krapinsko-zagorske županije.

Krapinsko-zagorska županija pruža zadovoljavajuću podršku djeci i njihovim obiteljima kako bi osigurala osnovnu razinu dobrobiti djece. Iako se dio potreba zadovoljava i kroz donacije udrugama, još uvijek su naglašene potrebe za savjetovanjem djece i mladih (kod odabira daljnjeg školovanja, zapošljavanja i sl.), potrebna je podrška obiteljima u postupku i nakon razvoda braka, naročito prilikom održavanja susreta i druženja i ostvarivanja uzdržavanja za djecu, a djeci su potrebni logopedski i defektološki tretmani kao podrška u učenju, podrška za djecu s problemima u ponašanju i sl.

Usluge koje se pružaju djeci i mladima

a) Novčane i ostale naknade

Ministarstvo socijalne politike i mladih, kao i županijske, gradske i općinske vlasti, pružaju razne oblike novčane podrške za djecu i njihove obitelji, naročito kad je riječ o stipendijama, troškovima školske opreme, školske prehrane i prijevoza do škole i natrag. Kao i u velikom dijelu Hrvatske, ova novčana potpora nije dovoljna da bi se značajno poboljšala situacija djeci i mladima, ali pomaže roditeljima u pokrivanju redovnih mjesečnih troškova obrazovanja djece.

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Tijekom 2014. godine Obiteljski centar pružio je 5451 usluga informiranja i savjetovanja djeci i njihovim obiteljima kroz redovni program rada Obiteljskog centra, kroz radionice informiranja i savjetovanja u školama, te preventivni program „Prevenција vršnjačkog nasilja i drugih neprihvatljivih oblika ponašanja djece i mladih“. Preventivni programi odvijaju se u suradnji s brojnim dionicima u županiji (škole, ustanove socijalne skrbi, udruge osoba s invaliditetom) te se aktivnosti provode u prostorijama Podružnice Obiteljski centar kao i u prostorima škola, vrtića i sl.

Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije također pruža obrazovne programe učenicima osnovnih škola na temu zdravog stila življenja, mentalnog zdravlja i sl.

Gradsko društvo Crvenog križa Krapina također provodi preventivne aktivnosti u sklopu programa Suzbijanje bolesti ovisnosti i smanjenja štete, te prevenciju trgovanja ljudima za učenike osnovne škole.

c) Smještaj u domovima socijalne skrbi

Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda je ustanova socijalne skrbi čija je djelatnost: odgoj i obrazovanje, socijalizacija, psihosocijalna rehabilitacija i briga o zdravlju. U Centar se smještavaju djeca i mladež oba spola s mentalnom retardacijom uz utjecajne teškoće u razvoju u dobi od 7. do 21. godine, kao i za djeca i mladež s promjenama ličnosti, a koje su uzrokovane endogenom psihozom u dobi od 12. do 21. godine. U COO Zajezda provode se sljedeći programi: program odgojno-obrazovnog rada učenika osnovne škole s većim teškoćama u razvoju, program odgojno-obrazovnog rada učenika na stupnju umjerene mentalne retardacije uključenih u odgojno-obrazovno-rehabilitacijska odjeljenja, program

strukovnog osposobljavanja učenika s teškoćama i većim teškoćama u razvoju. Polaznicima strukovnog osposobljavanja nude se slijedeća zanimanja: pomoćni kuhar, pomoćni vrtlar i pomoćni krojač. Prema podacima iz godišnjeg izvještaja za 2013. godinu, na dan 31. prosinca 2013. godine, bilo je ukupno 57 korisnika, od toga 23 korisnika stalnog smještaja, 12 korisnika bilo je na tjednom smještaju, 1 na privremenom smještaju. 8 je korisnika bilo na povremenom boravku, a 13 na poludnevnom boravku. Kapacitet Centra je 80 korisnika. Najveći je broj korisnika, njih 31, u dobi od 15 do 18 godina, dok je u dobi od 7 do 15, njih 17. Najmanji je broj u dobnoj skupini od od 21 do 29 godina.

Prema nacrtu Akcijskog plana socijalnih usluga za 2015. godinu, COO Zajezda, planira se još i pružanje usluge stručne pomoći kroz rad mobilnog tima za rane intervencije za djecu s teškoćama u dobi do 3 godine.

Za djecu na smještaju u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice provodi se osnovnoškolski program – redovni prilagođeni i posebni program za ukupno 56 učenika u školskoj godini 2014./2015. Obrazovanje je organizirano u ukupno 18 razrednih odjeljenja i to 6 u razrednoj nastavi, 7 u predmetnoj nastavi i 5 odgojno obrazovnih skupina za djecu s većim utjecajnim teškoćama u razvoju. Škola organizira program produženog stručnog postupka za 15 učenika u 3 skupine PSP-a. Pri Školi u Bolnici djeluje i jedina predškolska edukacijsko-rehabilitacijska skupina za djecu s motoričkim i kombiniranim smetnjama na području KZŽ za ukupno 23 djece. U ovom je trenutku u postupku izdvanjanje ove djelatnosti iz Specijalne bolnice i osnivanje centra za odgoj i obrazovanje kao samostalne ustanove.

Od socijalnih usluga koje Odgojni dom Bedekovčina sukladno Statutu može pružati, u Domu se za sada pružaju usluge privremenog smještaja radi provođenja kraćih rehabilitacijskih (tretmanskih) programa i poludnevnog boravka u školi te provodi izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojnu ustanovu izrečenu maloljetnicama i mlađim punoljetnim osobama te maloljetnicama do 18. godine života koje su, u tijeku pripremnog postupka, rješenjem suca za mladež upućene na privremeni smještaj u ustanovu, do okončanja pripremnog postupka pred sudom. Dom pruža uslugu smještaja isključivo djevojkama do navršene 21. godine. U okviru usluge smještaja korisnicama su osigurane aktivnosti odgoja, socijalnog rada, socijalno-pedagoške podrške, psihološke podrške, radne okupacije, brige o zdravlju i njege te prehrane. Dom osigurava korisnicama na smještaju nastavak školovanja u odgovarajućim odgojno-obrazovnim ustanovama u mjestu ili u bližem mjestu (Osnovna škola Bedekovčina, CDO «Birotehnika» u Zagrebu za osnovno obrazovanje odraslih, Srednja škola Bedekovčina, Srednja škola Zabok, Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću u Zaboku, Srednja škola Oroslavje, Srednja škola Konjščina, Srednja škola Zlatar), osigurava redovitost pohađanja nastave i rješavanje drugih propisanih obveza u školi kao i radnih obveza. U okviru usluge poludnevnog boravka u školi korisnicima se osiguravaju aktivnosti odgoja, prehrane, socijalnog rada, socijalno-pedagoške podrške i psihološke podrške.

Prema podacima iz godišnjeg izvještaja za 2014. godinu, na dan 31. prosinca 2014. godine, na privremenom smještaju radi provođenja kraćih rehabilitacijskih programa bilo je 18 korisnika u dobi od 14. do 21. godine, s time da je najveći broj korisnika u dobi od 16 do 18 godina, njih 13, dok je u dobi od 14 do 16 godina 5 korisnika. Tijekom 2014. godine zaprimili smo ukupno 44 zahtjeva za smještaj, a realizirano ih je 13. Kapacitet smještaja je 24 korisnice.

Na dan 31. prosinca 2014. u poludnevni boravak u školi bilo je uključeno ukupno 14-ero djece, od čega 11 dječaka i 3 djevojčice u dobi od 8 do 13 godina. Usluga poludnevnog

boravka u školi se tijekom 2014. godine provodila u Osnovnoj školi Bedekovčina u 2 odgojne skupine. U svakoj odgojnoj skupini radi po 1 odgajatelj. Početkom 2015. godine uslugu poludnevnog boravka u školi počeli smo pružati još u Osnovnoj školi Stjepan Radić u Brestovcu Orehovičkom u 2 odgojne skupine i u Osnovnoj školi Mače u jednoj odgojnoj skupini. Trenutni kapacitet poludnevnog boravka u školi je 54 korisnika u 5 odgojnih skupina od kojih u svakoj radi po 1 odgajatelj.

Transformirana ustanova, sukladno Planu transformacije za razdoblje od 2014. do 2016., uključivala bi nove usluge:

- Za dio djevojaka koje moraju ostati na stalnom smještaju razvit će se usluga organiziranog stanovanja uz sveobuhvatnu podršku – otvaranjem tretmanske stambene zajednice
- Uz uslugu smještaja planira se i nadalje razvijati usluga poludnevnog boravka u školi. U uslugu poludnevnog boravka u školi koju provodi Odgojni dom Bedekovčina trenutno je uključeno 38 djece.
- Planira se razvoj usluge savjetovanja i pomaganja primarnih obitelji ili specijaliziranih udomiteljskih obitelji putem mobilnih timova. Razvoj specijaliziranog udomiteljstva nedvojbeno bi doprinio i procesu deinstitutionalizacije Odgojnog doma Bedekovčina, jer bi prevenirao ulazak djevojaka u instituciju te omogućio izmještanje određenog broja trenutnih korisnica Doma u udomiteljske obitelji.

d) Smještaj u udomiteljskim obiteljima

Udomiteljstvo je oblik skrbi za dijete u zamjenskoj, udomiteljskoj obitelji, kada se za njega ne može brinuti njegova primarna, biološka obitelj. Takav oblik smještaja pruža najveću vjerojatnost da će dijete uspješno prevladavati sve teškoće odrastanja. Druga obitelj se pokazuje kao najbolje rješenje jer djeci može pružiti osjećaj sigurnosti i strukturu (red, pravila ponašanja) koja im je, u većini slučajeva, nedostajala. Isto tako, odrastanje u zdravoj obiteljskoj sredini poslužit će takvoj djeci kao bolji primjer na kojem mogu temeljiti odnose u vlastitim obiteljima koje će jednog dana osnovati. Udomiteljska obitelj može osigurati potrebnu podršku u odrastanju koju zaslužuje svako dijete, a posebno djeca izdvojena iz vlastitih obitelji. Na području Županije je 8 srodničkih udomiteljskih obitelji u kojima je smješteno 14 djece i 11 nesrodničkih udomiteljskih obitelji ukupnog kapaciteta za smještaj 21 djece (stanje 31. prosinca 2014. godine).

e) Socijalno uključivanje, olakšavanje samostalnog življenja

U Krapinsko-zagorskoj županiji postoje brojne aktivnosti vezane za socijalno uključivanje i podršku djeci u razvoju. Ove su aktivnosti financirane i kroz proračun županije, koji posebno izdvaja stavku djeca i mladi. Kroz godišnji natječaj za udruge osigurava se financijska podrška za redovan rad i projekte organizacija civilnog društva. Na taj su način organizirane određene aktivnosti općeg informiranja i savjetovanja, kao i posebne usluge, primjerice logopeda i sl.

Centri za socijalnu skrb s Podružnicom Obiteljski centar pružaju podršku roditeljima pri unaprjeđivanju roditeljskih vještina kako bi se preveniralo izdvajanje djece iz obitelji te utjecalo na kvalitetnije obiteljske odnose.

Integracija djece s teškoćama u razvoju u redovne odgojno-obrazovne programe se sve uspješnije provodi tako da je u školskoj godini 2014/15 najviše djece bilo integrirano u školama u svojim lokalnim sredinama, ukupno 542 djece, od kojih 307 prema prilagođenom, 235 prema individualiziranom redovnom programu.

U 2014. godini bilo je osigurano ukupno 73 asistenata u nastavi, čiji su rad sufinancirali Županija i jedinice lokalne samouprave te Zavod za zapošljavanje.

Utvrđene potrebe za socijalnim uslugama za djecu i mlade

Prema mišljenju Radne skupine, u županiji je potrebno proširiti i razviti sljedeće usluge:

- Udomiteljstvo za djecu i mlade kako bi se spriječio smještaj u ustanovama; organiziranje edukacije za specijalizirano udomiteljstvo
- Usluge organiziranog stanovanja za mlade iz domova socijalne skrbi
- Usluge rane intervencije (mobilni timovi za djecu od 0-3 godine)
- Edukacijsko rehabilitacijske skupine za djecu s teškoćama u dobi od 3-7 godina
- Logopedi za djecu predškolske dobi, patronaža, integracija djece s poteškoćama u redovni predškolski i školski odgoj i obrazovanje uz podršku asistenata u nastavi
- Osiguravanje pomoći u učenju
- Savjetovanje u odabiru zanimanja, pronalasku zaposlenja
- Podrška mladima koji izlaze iz sustava socijalne skrbi kroz stambeno zbrinjavanje, podrška u pronalasku zaposlenja i ekonomskom osnaživanju
- Razvoj socijalno i emocionalnih vještina kod mladih
- Edukacija o nenasilnom rješavanju sukoba
- Podrška obitelji tijekom i nakon razvoda braka

Sažetak:

Na području Krapinsko-zagorske županije se pružaju brojne usluge za djecu i mlade kako bi ih se osnažilo u razvoju. S druge strane, prepoznate su usluge koje su nužne kako bi se spriječila institucionalizacija djece i mladih – dakle usluge koje potrebno razvijati i trenutno ne postoje u dovoljnoj mjeri (prvenstveno udomiteljstvo, rane intervencije i integracija djece s teškoćama u razvoju u redovne odgojno-obrazovne programe).

U županiji nema domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, a nisu razvijeni niti usluge u zajednici za ovu rizičnu skupinu djece i mladih, što rezultira time da se djeca i mladi smještavaju u ustanove izvan županije. U županiji postoje sve veći zahtjevi za alternativnim pristupom tim skupinama djece i mladih, uključujući više udomiteljskih obitelji i organiziranih aktivnosti u slobodno vrijeme.

Potreba za dodatnim uslugama pružanima u zajednici za djecu i mlade s teškoćama u razvoju također je naglašena kao prioritet. Naime, na području županije postoje dva doma: Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda i Odgojni dom Bedekovčina koji bi mogli biti važni dionici u pružanju specijaliziranih usluga u zajednici za ovu skupinu (logopedi, edukatori-rehabilitatori, stručnjaci s iskustvom psihosocijalne rehabilitacije koji bi mogli pružati podršku razvoju udomiteljstva s posebnim naglaskom na udomiteljstvo djece s teškoćama i djece s problemima u ponašanju).

9.3. Podrška obiteljima u riziku

U 2014. godini Podružnica Obiteljski centar je pružala savjetodavnu podršku obiteljima u obliku savjetovanja za potrebe obitelji (razvoj djece, savjetovanje bračnih parova, pružanje potpore obiteljima djece s invaliditetom i itd.). Svi oblici savjetodavnog rada (individualna, obiteljska, partnerska, roditeljska i pravna) provode se u prostorima Podružnice Obiteljski centar dok se preventivni programi namijenjeni roditeljima i djeci provode u vrtićima, školama i drugim ustanovama na području KZZ. Preventivni program „Ja sam važna osoba, ja sam roditelji“ provodi se u suradnji s osnovnim i srednjim školama, a po potrebi i vrtićima, dok se UNICEF-ov

preventivni program „Rastimo zajedno“ provodi u vrtićima koji je u 2014. godini proveden u DV Bedekovčina i DV Klanjec.

Veliki dio savjetodavnog rada u Podružnici Obiteljski centar vezan je uz pružanje pomoći i podrške žrtvama obiteljskog nasilja kao i tretman za počinitelje nasilja. U svakodnevnom radu s korisnicima detektirana je potreba za suradnjom i boljom dostupnošću još nekih profila stručnjaka (liječnika, psihijatra, dječjeg psihijatra i logopeda) te dodatnim edukacijama i profiliranjem postojećih stručnjaka.

Podružnica Obiteljski centar je provodila brojne aktivnosti vezane uz podršku obitelji kroz savjetodavni rad i preventivne programe uz kontinuirani rast potreba za proširenjem usluga.

Kroz preventivne programe Podružnica Obiteljski centar u suradnji s vrtićima, osnovnim i srednjim školama, Centrom za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije i Policijske uprave Krapinsko-zagorske pruža podršku i educiranje roditelja djece predškolske i školske dobi vezano uz odgoj i roditeljstvo, prevenciju problema u ponašanju, prevenciju ovisnosti, pozitivnu komunikaciju i rješavanje problema te razvoj emocionalnih i socijalnih vještina.

Na području Krapinsko-zagorske županije rizičnost obitelji može se vezati uz porast stope razvoda braka, sve veći broj jednoroditeljskih obitelji, povećanje nasilja u obitelji te uz probleme ovisnosti u obitelji.

Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje - CESI iz Zagreba, od listopada 2012. godine provodi projekt SOS telefona za žene žrtve nasilja Krapinsko-zagorske županije u suradnji s Krapinsko-zagorskom županijom i Povjerenstvom za ravnopravnost spolova KZZ. Volonterke dežuraju dva dana u tjednu (utorak i četvrtak) od 16-18 sati. Rad Savjetovališta financira Krapinsko-zagorska županija u iznosu od 80.000,00 kuna.

Žrtve nasilja u KZZ se uglavnom smještavaju u skloništa u okolnim županijama stoga je tijekom 2012. godine napravljen projekt za takvo sklonište, ali ono još nije osnovano.

Socijalne usluge koje se pružaju obiteljima u riziku

a) Usluge skrbi u ustanovama

Trenutačno na području županije ne postoji mogućnost smještaja za žrtve nasilja već se žrtve obiteljskog nasilja smještavaju u susjednim županijama gdje skloništa postoje. Županija ima namjeru u narednim godinama osigurati ovaj vid smještaja i na području Krapinsko-zagorske županije.

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Četiri centra za socijalnu skrb s podružnicama Klanjec, Pregrada i Obiteljski centar obiteljima pružaju savjetodavne usluge.

Ukupno pruženih savjetodavnih usluga u Podružnici Obiteljski centar u 2014. godini bilo je 5451 za 1154 korisnika, dok je u preventivnim aktivnostima (radionice, predavanja, tribine, okrugli stolovi) sudjelovalo 6183 sudionika (roditelja, nastavnika, stručnih radnika i ostalih građana). U odnosu na problematiku, pružene su sljedeće usluge: savjetovanje vezano uz obiteljsko nasilje 633 usluge za 213 korisnika, savjetovanja vezana uz teškoće u razvoju ili invaliditet osobni ili člana obitelj 113 usluga za 24 korisnika, zatim 1302 usluge roditeljskih, obiteljskih i bračnih/partnerskih savjetovanja, 265 usluga vezano uz osobni rast i razvoj, te 2924 usluga vezano uz pravna pitanja razvoda braka, roditeljske skrbi i ostalih obiteljsko pravnih odnosa. Vezano za probleme/poremećaje u ponašanju djece i mladih pruženo je 325 usluga za 86 djece i mladih, te 58 usluga za 11 maloljetnika u izvršenju posebne obveze u pretprilaznom postupku. Vezano uz noćne izlaske djece i mladih, pruženo je 89 usluga savjetodavnog rada za 39 roditelja čija djeca su zatečena u noćnom izlasku bez pratnje.

Dok je Podružnica Obiteljski centar uglavnom u svojem radu usmjerena na savjetodavni rad te provođenje preventivnih programa i edukativnih radionica u cilju jačanja roditeljskih vještina, CZSS pruža usmjerenu podršku obiteljima u riziku, čiji problemi proizlaze iz siromaštva, nasilja u obitelji, problema s ovisnošću i mentalnim zdravljem, zanemarivanja i zlostavljanja djece, neadekvatnih roditeljskih vještina, nemogućnosti pronalaženja zaposlenja i kao posljedica drugih socio-ekonomskih teškoća s kojima se suočavaju suvremene obitelji.

Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije također provodi radionice i obiteljsko savjetovanje – a primarni je razlog savjetovanja ovisnost člana obitelji. Uz savjetovanje, također provode javne radionice, tribine i sl. U 2014. godini održano je 801 individualnih savjetovanih tretmana, 56 psiholoških obrada i 1332 preventivne aktivnosti u smislu predavanja, radionica, tribina i edukativnih seminara.

c) Ostale usluge

SOS telefon za žene žrtve nasilja KZZ započeo je s radom u listopadu 2012. godine, a provodi ga udruga Centar za edukaciju i savjetovanja žena – CESI iz Zagreba u suradnji s Krapinsko-zagorskom županijom i Povjerenstvom za ravnopravnost spolova KZZ. Volonterke dežuraju dva dana u tjednu (utorak i četvrtak) od 16-18 sati. Rad Savjetovališta financira Krapinsko-zagorska županija u iznosu od 80.000,00 kuna.

Utvrđene potrebe za socijalnim uslugama za obitelji izložene riziku:

Radne skupine navele su sljedeće usluge koje valja proširiti i razviti u županiji:

- Za 2014. godinu su odabrane kao prioritetne usluge vezane za mentalno zdravlje koje je važno i za stabilno funkcioniranje obitelji te daljnja provedba usluga vezanih za kvalitetno roditeljstvo, socijalno – emocionalni razvoj djece i dr.
- Savjetovanje i podrška žrtvama nasilja uz psihosocijalni tretman počinitelja nasilja.
- Nedostaju grupe za potporu roditeljstva s ciljem sastajanja roditelja s djecom uz mogućnost razmjene iskustava i pružanje međusobne potpore. Od mogućih razloga niske stope dojenja najviše se ističe izostanak tzv. "proširene obitelji". Izostaje potrebna podrška, a mladi roditelji lako gube samopouzdanje.

Popis potrebnih usluga ostaje otvoren, naročito kad je riječ o podršci roditeljima pri unaprjeđivanju roditeljskih vještina i obiteljima u kojima je došlo do obiteljskog nasilja.

Iako županija nema snažne udruge koje se bave žrtvama nasilja, ostvarena je suradnja s udrugom CESI s kojom je osigurana podrška u vidu SOS telefona, a Podružnica Obiteljski centar je na području županije provodila i tretman počinitelja nasilja.

9.4. Starije i nemoćene osobe

Iako na području županije nema javnih domova za starije i nemoćne osobe (kojima je osnivač županija ili jedinice lokalne samouprave), ipak postoji niz programa i usluga za starije i nemoćne osobe. Županija je dobro pokrivena uslugama pomoći u kući te organiziranja dostave toplih obroka koje provode domovi socijalne skrbi i privatni pružatelj. Ove su usluge sufinancirane sredstvima Ministarstva socijalne politike i mladih te sredstvima jedinica lokalne i područne samouprave.

Na području Krapinsko-zagorske županije djelovala su 2 dnevna boravka za starije i nemoćne u sklopu pilot programa Pomoći u kući starijim osobama. Nakon prestanka Programa, oba dnevna boravka – pri Gradskom društvu Crvenog križa Krapina i Loborskoj humanitarnoj udruzi (LOHUD) nastavila su u 2014. godini sa svojim radom. Njihov rad financiran je iz sredstava dobivenih na natječaju Ministarstva socijalne politike i mladih, kojim se financiraju programi dnevnih boravaka za razdoblje od godinu dana.

Dnevni boravak u nešto drugačijem obliku u organizaciji Gradskog društva Crvenog križa djeluje i u Pregradi.

Potražnja za uslugama u ruralnim područjima, kao i u gradovima, visoka je te uključuje: pomoć pri kupnji; pomoć u kući i izvan kuće; spremanje obroka; dostavu gotovih obroka, potrebu za razgovorom i socijalizacijom itd. Starije osobe općenito žele ostati u vlastitim domovima koliko god je to moguće, a razvijene usluge u zajednici im to i omogućuju.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, stanje na dan 31. ožujka 2014. godine, prosječna mirovina umirovljenika na području Krapinsko-zagorske županije bila je niža za 334,09 kn ili 14%, u odnosu na prosječnu mirovinu u Republici Hrvatskoj te je to dodatni čimbenik ranjivosti onog dijela starije populacije, čije mirovine nisu dostatne za plaćanje skrbi u privatnim domovima socijalne skrbi, u slučajevima kada nemaju obiteljsku podršku.

Palijativna skrb jedan je od prioriteta u Županijskom planu zdravlja. U Krapinsko-zagorskoj županiji ne postoji odjel palijativne skrbi niti ustanova za palijativnu skrb, iako za to postoji zakonska osnova, pa se terminalni bolesnici, kada postoji potreba za bolničkim zbrinjavanjem, većinom zbrinjavaju u Općoj bolnici Zabok i bolnici hrvatskih veterana, u nekoj od specijalnih bolnica na području KZZ ili Specijalnoj bolnici za kronične bolesti Novi Marof u Varaždinskoj županiji, a jedan dio u domovima za smještaj starijih i nemoćnih. Iako se obično u bolnicu bolesnik prima u slučaju razvoja komplikacija ili drugih bolesti koji zahtijevaju bolničko liječenje, u KZZ su hospitalizacije češće i zato jer obitelj nije dorasla problemima skrbi o takvim bolesnicima, a izostaje organizirana podrška i pomoć sustava.

Socijalne usluge koje se pružaju starijim i nemoćnim osobama:

a) Naknade

Ne postoje posebne novčane naknade za starije osobe. Međutim, gradovi i županije daju jednokratne novčane pomoći starijim osobama za Božić, Uskrs i druge prigode.

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Usluge savjetovanja uglavnom provode centri za socijalnu skrb i Podružnica Obiteljski centar. Matica umirovljenika Krapinsko-zagorske županije i gradske organizacije Crvenog križa u gradovima županije organizira niz aktivnosti kojima podiže kvalitetu života starijima, organiziraju se aktivnosti slobodnog vremena i sl. Krapinsko-zagorska županija izdvaja iz svojih proračunskih sredstava 360.000,00 kn za Maticu umirovljenika Krapinsko-zagorske županije, te 320.000,00 kn za Crveni križ Krapinsko-zagorske županije.

c) Usluge skrbi u ustanovama

U županiji ne postoji niti jedan dom kojem je osnivač županija. No, postoje četiri privatna doma socijalne skrbi za starije, kapaciteta 265 osoba na stalnom smještaju. Od ukupnog smještajnog kapaciteta, za 110 mjesta je sklopljen ugovor s Ministarstvom socijalne politike i mladih. Najveći je Ustanova Dom za starije i nemoćne Sveti Nikola u Krapini koji skrbi za 135 korisnika.

U županiji postoji i 7 obiteljskih domova, koji se ubrajaju u oblike izvaninstitucijske skrbi, gdje je predstavnik obitelji odgovoran za pružanje usluga u obiteljskom okruženju. Ovaj oblik skrbi razvijen je nakon što je 2007. godine promijenjena pravna odredba za udomiteljsku obiteljsku skrb i ograničena na maksimalno troje djece ili maksimalno četiri starije osobe. Obiteljskih domovi imaju kapacitet skrbi za ukupno 92 korisnika.

d) Usluge dnevne skrbi

Na području županije djeluju dva dnevna kluba za starije koje vode gradska društva Crvenog križa. Dnevni klub u Krapini ima 3.700 posjeta godišnje, a dnevni klub 60+ u Pregradi broji 16 redovnih korisnika. Usluge dnevnih klubova su uglavnom orijentirane ranom prepoznavanju bolesti i kvalitetnom provođenju slobodnog vremena starijih osoba. Udruga LOHUD također organizira dnevni klub za starije koji okuplja 50-ak korisnika.

Niti jedan dom za starije i nemoćne osobe nema organiziran Dnevni klub ili dnevni boravak.

e) Usluga pomoć u kući i dostava obroka

Pilot program Ministarstva socijalne politike i mladih pod nazivom Pomoć u kući starijim osobama prestao je 30. travnja ove godine. Usluga se priznaje rješenjem centra za socijalnu skrb uz mogućnost sufinanciranja i samofinanciranja korisnika koji ne udovoljavaju uvjetima Zakona o socijalnoj skrbi. Do 30. travnja 2014. godine Županija i gradovi pružali su mrežu usluga pomoći i njege u kući za 725 korisnika, sufinanciranih od strane MSPM-a, županije i gradova, općina, a uslugu pomoći u kući pružaju gradska društva Crvenog križa, udruga LOHUD, Udruga Zlatna dob iz Zagorskih Sela i obrt Moj dom iz Pregrade. Od 01. svibnja 2014. godine usluga se pruža za ukupno 191 korisnika.

- Gradsko društvo Crvenog križa Krapina – 200 korisnika (grad Krapina, općine: Đurmanec, Petrovsko, Radoboj i Jesenje) do 30. travnja 2014., a od 01. svibnja 2014. godine 20 korisnika
- Udruga Zlatna dob, Zagorska Sela - 150 korisnika do 30. travnja 2014. godine (općine: Desinić, Kumrovec i Zagorska Sela),
- Gradsko društvo Crvenog križa Donja Stubica – 175 korisnika do 30. travnja 2014. godine (Donja Stubica, Gornja Stubica, Oroslavje, Marija Bistrica, Stubičke Toplice), a od 01. svibnja 2014. godine 36 korisnika
- Loborska humanitarna udruga (LOHUD) – 200 korisnika (Lobor, Zlatar Bistrica, Mihovljan, Mače, Novi Golubovec, Konjščina, Grad Zlatar), do 30. travnja 2014. godine, a od 01. svibnja 115 korisnika
- Obrt Moj dom iz Pregrade- 20 korisnika

Programom dostave toplih obroka obuhvaćeno je 157 korisnika, a uslugu pružaju 3 Doma za psihički bolesne odrasle osobe i jedan privatni pružatelj. Za 79 korisnika ovo je pravo priznato rješenjem centra za socijalnu skrb.

Dostava toplih obroka vrši se na slijedećim područjima:

- Dom za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb, Podružnica Mirkovec: Sveti Križ Začretje, Bedekovčina, grad Zabok - 36 korisnika
- Dom za psihički bolesne odrasle osobe Bidružica: općina Desinić, dio grada Pregrade, dio općina Hum na Sutli, Kumrovec i Tuhelj - 36 korisnika
- Dom za psihički bolesne odrasle osobe Lobor: Zlatar, Konjščina, Lobor, Mače, Mihovljan, Novi Golubovec i Zlatar Bistrica - 62 korisnika
- Bagatela, d.o.o.: područja gradova Donje Stubice i Oroslavja, te općina Gornje Stubice, Stubičkih Toplica i Marije Bistrice (rubnih dijelova koji graniče s općinom Gornja Stubica) – 30 korisnika.

f) Usluge udomiteljske skrbi

Na području Krapinsko-zagorske županije na dan 31. prosinca 2014. godine bilo je ukupno 78 udomiteljskih obitelji od kojih njih 59 smještava odrasle i starije osobe. Od toga broja, u 15 slučajeva radi se o srodničkom udomiteljstvu, a u 44 slučajeva o nesrodničkom. Ukupni kapacitet nesrodničkih udomiteljskih obitelji iznosi 162 korisnika.²¹

g) Ostale usluge

'Halo pomoć' – program 24 satne pomoći putem socijalnih alarmnih uređaja i telefona za starije osobe i osobe s invaliditetom koje žive same ili su veći dio dana same, kojeg provodi udruga Prisutnost iz Zagreba za ukupno 37 korisnika.

Potrebne socijalne usluge za starije i nemoćne osobe:

- Osigurati dostupnost informacija o pravima u sustavu socijalne skrbi za starije i nemoćne (tiskanje Vodiča)
- Razvoj udomiteljstva za starije osobe
- Povećati dostupnost usluga pomoći i njege u kući i dostavu gotovih obroka na području cijele KZZ
- Dostupnost usluga stalnog smještaja na području KZZ
- Otvaranje dnevnih centara za starije osobe i nastavak rada postojećih
- Nastavak podrške udruzi umirovljenika KZZ s ciljem osiguravanja usluga za treću i četvrtu dob
- Nastavak i širenje usluge Halo pomoć
- Kvalitetna skrb o nemoćnima u zdravstvenim i socijalnim ustanovama
- Razvoj palijativne skrbi kroz Savjetovalište za oboljele i njihove obitelji i mobilni palijativni tim za podršku
- Zaštita starijih osoba od nasilja
- Omogućavanje uključenosti u politički, društveni život zajednice

Sažetak:

Krapinsko-zagorska županija svojim starijim stanovnicima nudi širok raspon usluga usmjerenih na zadovoljavanje njihovih životnih potreba. S kapacitetom od oko 300 kreveta u domovima socijalne skrbi, 191 korisnika usluge pomoći u kući i 157 korisnika dostave obroka, ova županija ostvaruje pozitivnu prevagu usluga u zajednici za starije i nemoćne (unatoč tome potrebe korisnika su i dalje veće od postojećeg obuhvata usluga).

Županija je prilično razvedena te je potrebno posebnu pozornost usmjeriti na zadovoljavanje jednake razine kvalitete usluga u cijeloj županiji. Pozitivno je što je županija svjesna ove činjenice, te osigurava sufinanciranje usluge dostave obroka (iznad zakonskog minimuma) kako bi se pokrio širi dio županije ovom uslugom.

Posebnu pozornost valja usmjeriti na usluge palijativne skrbi koje su važne za kvalitetu života nemoćnih, posebno u snižavanju njihove razine boli i adekvatnoj skrbi bilo u zdravstvenim ili

²¹ Udomiteljstvo prema statusu udomitelja prema Zakonu o udomiteljstvu (Narodne novine, broj 910/11, 78/12) može biti nesrodničko i srodničko. Nesrodničko udomiteljstvo obavljaju udomitelj i članovi njegove obitelji koji nisu u krvnom ili tazbinskom srodstvu s korisnikom, a srodničko se odnosi na udomitelje koji su povezani krvnom ili tazbinskom vezom s korisnikom (baka, djed, teta, stric, ujak, braća, polubraća, unuci te njihovi braćni i izvanbraćni partneri).

socijalnim ustanovama, te naravno kvalitetnoj koordinaciji dva sustava (socijalnog i zdravstvenog) radi pružanja što bolje usluge za krajnjeg korisnika.

9.5. Nezaposlene osobe

Manjak gospodarske aktivnosti, društveni problemi siromaštva, socijalne isključenosti, narušeno mentalno zdravlje i obiteljski problemi najčešće su povezani s nezaposlenošću.

S prosječnom stopom nezaposlenosti stopa od 18,7%, ovoj županiji prijete umjereni rizik od socijalnih problema. Krajem prosinca 2014. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područnom uredu Krapina, evidentirano je 7.296 nezaposlenih osoba, što je smanjenje od 15,3% u odnosu na kraj prosinca 2013. godine.

Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Krapina osigurava novčane naknade za nezaposlene koji za to ispunjavaju uvjete i brojne usluge vezane za pronalaženje i zadržavanje zaposlenja, te privremeno zapošljavanje putem mjera aktivne politike zapošljavanja kao što su javni radovi.

Putem mjera Nacionalnog plana poticanja zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu (s produženom primjenom u 2013. godini), tijekom 2013. godine 1.335 nezaposlena osoba bila je uključena u programe aktivne politike zapošljavanja, dok je ukupno bilo 1.651 korisnika.

U odnosu na 2012. godinu povećan je iznos utrošenih sredstava za mjere poticajnog zapošljavanja za 43,9% (nešto više od 4,3 mil. kuna). Najviše sredstava utrošeno je za Javne radove (28,6%), za stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa (24,6%), za samozapošljavanje (18,4%) te za sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba (12,3%).

Ukupno je korisnika aktivne politike zapošljavanja u KZZ tijekom 2013. godine bilo 1.651, odnosno 19,3% od prosječnog broja nezaposlenih osoba, od kojih je 1.335 novo uključeno.²²

Broj korisnika prema vrstama mjera aktivne politike zapošljavanja:

- potpore za zapošljavanje: ukupno 368 (221 novouključeni)
- potpore za samozapošljavanje: ukupno 203 (175 novouključeni)
- potpore za usavršavanje: ukupno 102 (96 novouključeni)
- obrazovanje nezaposlenih: ukupno 37 (svi novouključeni)
- stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa: ukupno 588 (453 novouključeni)
- javni radovi: ukupno 353 (svi novouključeni)
- potpore za očuvanje radnih mjesta 0

U 2014. godini provedene su slijedeće mjere iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje:

- obrazovanje – 527 novouključenih osoba, od čega:
 - stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa - 459 novouključeni
 - potpore za usavršavanje – 4 novouključeni
 - obrazovanje nezaposlenih – 64 novouključeni
- potpore za zapošljavanje, 235 novouključeni

²²Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2013., Zagreb, travanj 2014.

- potpore male vrijednosti za samozapošljavanje, 84 novouključenih
- obrazovanje nezaposlenih, -64 novouključenih
- javni radovi, 73 novouključeni
- potpore za očuvanje radnih mjesta -0

U programima aktivne politike zapošljavanja na početku godine aktivno je bilo 887 korisnika. Tijekom dvanaest mjeseci 2014. godine novouključeno je 919 osoba, a istodobno je iz mjera izašlo 937 osoba. Tako je na kraju prosinca 2014. godine broj aktivnih korisnika mjera 869, od čega 54 korisnika iz prethodnih godina (6,2%), dok je iz 2014. godine bilo aktivno 815 korisnika (93,8%).

Novouključene osobe od 1.siječnja do 31. prosinca 2014. godine obuhvaćene su mjerama: Obrazovanje (527 osoba ili 57,4%): Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa - 459 osoba, Obrazovanje nezaposlenih - 64 osobe, Potpore za usavršavanje - 4 osobe; Potpore za zapošljavanje (235 osoba ili 25,6%): Dugotrajno nezaposlene osobe - 90 osoba, Mlade osobe bez radnog staža - 85 osoba, Osobe iznad 50 godina života - 23 osobe, Rad nakon stručnog osposobljavanja - 25 osoba, Osobe s invaliditetom - 9 osoba i Posebne skupine nezaposlenih - 3 osobe; Potpore za samozapošljavanje (84 osobe ili 9,1%); te Javni radovi (73 osobe ili 7,9%): Radom za zajednicu i sebe - 51 osoba, Pomoć sebi i drugima - 11 osoba, Mladi za mlade - 5 osoba, Komunalni radovi - 4 osobe i Mladi za zajednicu - 2 osobe.

Aktivni korisnici krajem prosinca 2014. godine obuhvaćeni su sljedećim vrstama mjera (LMP klasifikacija): Obrazovanje 506 osoba (58,2%) od čega Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa 502 osobe te Potpore za usavršavanje 4 osobe, Potpore za zapošljavanje 228 osoba (26,3%), Javni radovi 54 osobe (6,2%) te Potpore za samozapošljavanje 81 osoba (9,3%).

Udio novouključenih korisnika u mjere aktivne politike zapošljavanja tijekom 2014. godine u odnosu na novouključene korisnike u mjere tijekom 2013. godine je tek nešto preko 68% što govori o smanjenom interesu za mjere aktivne politike zapošljavanja na području Krapinsko-zagorske županije u 2014. godini, a naročito za javne radove (smanjen broj novouključenih osoba za 79,3%) i potpore za samozapošljavanje (smanjen broj novouključenih osoba za 52,0%). Razlog toga su promjene u načinu sufinanciranja osoba – u Javnim radovima udio sufinanciranja od strane HZZ smanjen je sa 100% na 50%, dok su kod Potpora za samozapošljavanje postroženi uvjeti za uključivanje u mjeru.²³

Osim angažmana HZZ, u županiji ne postoje razvijeni resursi za kontinuirano pružanje podrške za zapošljavanje ranjivim skupinama. Ovakav tip podrške se odvija na projektnoj osnovi, te uglavnom završava s trajanjem projekta.

Lokalno partnerstvo za zapošljavanje (Partnersko vijeće za tržište rada Krapinsko-zagorske županije) je osnovano 2010. godine te kontinuirano radi na povezivanju svih dionika iz gospodarstva, obrazovanja i socijalne politike iz privatnog, javnog i civilnog sektora kako bi zajedno kreirali politiku razvoja ljudskih potencijala županije.

²³ Podaci HZZ PU Krapina o aktivnim mjerama zapošljavanja u 2014. godini, dostavljeni na zahtjev Upravnom odjelu za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade Krapinsko-zagorske županije

Usluge za nezaposlene osobe

a) Novčane i druge naknade

Nezaposlene osobe koje su prijavljene u HZZ-u ostvaruju prava na: informiranje o dostupnim poslovima, savjetovanje o mogućnostima ostvarenja karijere, uključujući procjenu dodatnog obrazovanja potrebnog za ispunjavanje zahtjeva tržišta rada, procjena radnih sposobnosti, pravno savjetovanje, radionice čiji je cilj povećati zapošljivost nezaposlenih, posredovanje kod poslodavaca i osiguravanje naknade za nezaposlene koji ispunjavaju potrebne zakonske uvjete.

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Informiranje i savjetovanje nezaposlenih osoba pruža HZZ u svojim područnim uredima: Zlatar, Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Pregrada, Zabok.

Utvrđene potrebe za uslugama za nezaposlene osobe

U nacrtu Akcijskog plana socijalnih usluga za 2014. godinu, odabrana su dva prioritetna cilja od kojih je jedan stvaranje novih oblika zapošljivosti (klubovi podrške za zapošljavanje, promoviranje samozapošljavanja i sl.), dok je drugi cilj fokusiran na socijalno poduzetništvo. Ostale potrebe nabrojane od strane Radne skupine za socijalno planiranje su sljedeće:

- razvoj udomiteljstva kao vida aktiviranja i zapošljavanja nezaposlenih osoba
- poticati osnivanje „Kluba podrške“ gdje bi se također uključile dugotrajno nezaposlene osobe, osobe s invaliditetom te ostali kojima prijeti socijalna isključenost koje bi taj klub ustrojile i vodile uz adekvatnu edukaciju uz stalnu potporu partnera koji bi preuzeli ulogu pomoćnih administratora i izvođača motivacijskih radionica tijekom poslovanja Kluba
- poticati na osnivanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG)
- razvijati socijalno poduzetništvo i zadrugarstvo s primarno socijalnim/društveno usmjerenim ciljevima prema razvoju i koristi zajednice

Sažetak:

Premda se većina članova Radne skupine slaže da je nezaposlenost temeljni čimbenik mnogih socijalnih problema kao što su nasilje u obitelji, alkoholizam, mentalne teškoće, siromaštvo i socijalna isključenost, u županiji se ne pružaju gotovo nikakvi specifični programi ili usluge za nezaposlene iz ranjivih skupina (izuzevši naravno redovne aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kao glavnog dionika na tržištu rada).

S druge strane visokoj stopi nezaposlenosti doprinosi i sadašnji sustav obrazovanja, naročito mreže strukovnih škola koje ne prate brze promjene tehnološkog razvoja u sustavu te nema usklađenosti s potrebama gospodarstva i tržišta rada. Nije provedena ozbiljnija analiza usklađenosti programa s gospodarskim razvojnim potrebama županije niti su osigurani optimalni uvjeti rada svih odgojno-obrazovnih ustanova. Od 2002. godine nastoji se stipendiranjem potaknuti deficitarna obrtnička zanimanja, a kako bi se povećao udio visokobrazovanih stanovnika Krapinsko-zagorska županija i jedinice lokalne samouprave kontinuirano dodjeljuju studentske stipendije uz dodatno bodovanje ako je riječ o školovanju za zanimanja od prioritetnog interesa za Županiju.

Radna skupina je posebno prepoznala osobe s invaliditetom kao ranjivu skupinu kojoj se potrebno dodati posvetiti radi njihove integracije na tržište rada te model socijalnog poduzetništva kao neiskorišteni potencijal.

9.6 Osobe koje nemaju dovoljno prihoda za zadovoljavanje osnovnih potreba

Relativna stopa siromaštva redovito se prati na državnoj razini pomoću standardne EU metodologije, prema kojoj se smatra da osoba koja živi u kućanstvu u kojemu je raspoloživi dohodak manji od 60% od prosječnog dohotka u državi živi na granici siromaštva.

Socijalne naknade također su utemeljene na prihodima kućanstva, a ključna je naknada bila pomoć za uzdržavanje, prema Zakonu o socijalnoj skrbi, važećem do 31. prosinca 2013. godine. Novim Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine, broj 157/13 i 152/14) ova se pomoć zamjenjuje pravom na zajamčenu minimalnu naknadu (ZMN), a osnovica za izračun se povećava na 800 kuna. ZMN za samca iznosi 100% osnovice, odnosno 800 kuna, kao i za samohranog roditelja, dok se za kućanstvo utvrđuje u iznosu koji predstavlja zbroj udjela za svakog člana kućanstva i to za odraslog člana kućanstva 60% osnovice (480 kn), a za dijete 40% (320 kn). Kod ostvarivanja prava na ZMN, provjerava se i imovina korisnika te se moraju zadovoljiti svi uvjeti propisani Zakonom.

Također je zakonski utvrđena obveza rada za opće dobro radno sposobnih korisnika naknada.

U Krapinsko-zagorskoj županiji društveno koristan rad tek se razvija. Kako bi društveno koristan rad imao smisao, treba imati zajedničke viziju o tome što se želi promijeniti i koje probleme riješiti. Suradnja, koordinacija, dijalog, uključenje i povezanost samo su neki od preduvjeta za društveno koristan rad.

Novčane naknade samo djelomično ublažavaju teškoće siromaštva, dok je zapošljavanje najbolji način za izlazak iz siromaštva, zbog čega centri za socijalnu skrb i Hrvatski zavod za zapošljavanje usko surađuju kako bi pružili odgovarajuću podršku pri potrazi za poslom i prekvalifikaciji nezaposlenih korisnika socijalne naknade koji su sposobni za rad.

U nekim slučajevima osobe koje iako su zaposlene ne ostvaruju dostatne prihode za podmirenje osnovnih životnih potreba (ili ne primaju plaću). U takvim slučajevima može se pružiti i jednokratna pomoć.

Prema novom Zakonu o socijalnoj skrbi koriste se kriteriji imovinskog cenzusa umjesto dosadašnjih dohodovnih kriterija kako bi se izbjegli slučajevi koji su ostvarili pravo zbog niskih prihoda iako su bili vlasnici nekretnina i sl.

Siromaštvo postaje gorući problem – ali manjak konkretnih podataka otežava pravilno planiranje. Velik broj dugotrajno nezaposlenih i velik broj stalnih korisnika socijalne pomoći u riziku je od siromaštva. Članovi radne skupne procjenjuju da bi broj neaktivnih građana bez odgovarajućih prihoda, koji nisu prijavljeni ni u HZZ-u ni u CZSS-u, mogao biti razmjerno visok, ali ne postoji dovoljno podataka koji bi potvrdili ovu procjenu.

Krapinsko-zagorska županija bilježi dvostruko niži udjel (1,2%) korisnika pomoći za uzdržavanje u ukupnom broju stanovnika od državnog prosjeka (2,6%). Najviši je udjel na području Krapine (1,9%) i Pregrade (1,8%), a najniži na području Zaboka (0,3%) prema objavljenim podacima Ministarstva socijalne politike i mladih.

Tablica 24: Obuhvaćenost stanovništva s pomoći za uzdržavanje/zajamčenom minimalnom naknadom u Krapinsko-zagorskoj županiji

Centar za socijalnu skrb (CZSS), - Podružnica CZSS	Broj stanovnika	Broj osoba korisnika zajamčene minimalne naknade u 2014. godini	Udjel (%) broja osoba korisnika pomoći za uzdržavanje u broju stanovnika	Broj osoba korisnika pomoći za uzdržavanje u 2013. godini	Udjel (%) broja osoba korisnika pomoći za uzdržavanje u broju stanovnika
Donja Stubica	25.883	240	0,9	234	0,9
Krapina	24.318	471	1,9	528	2,2
Pregrada	14.587	269	1,8	297	2,0
Zabok	33.512	109	0,3	132	0,4
Klanjec	9.330	90	1,0	100	1,1
Zlatar Bistrica	25.262	216	0,9	283	1,1
Ukupno - Krapinsko-zagorska županija	132.892	1.395	1,2	1.574	1,2
Republika Hrvatska	4.284.889	110.794	2,6	101.958	2,4

Izvor: Godišnje izvješće Ministarstva socijalne politike i mladih, stanje 31. prosinca 2013. i dvomjesečno statističko izvješće o korisnicima i pravima iz soc.skrbi RH za prosinac 2014.

Podatci o primateljima dječjih doplataka također su pokazatelj koliko je stanovništvo u riziku od siromaštva, osobito obitelji s djecom. Krapinsko-zagorska županija ima 5.587 korisnika dječjeg doplatka, dok je ovim doplatkom obuhvaćeno ukupno 10.492 djece u prosječnom mjesečnom iznosu od 347,68 kuna.²⁴

Usluge koje se pružaju:

a) Naknade

Centri za socijalnu skrb su u 2014. godini osigurali pomoć za uzdržavanje za 1.396 ukupno obuhvaćenih korisnika na području županije. Županija i JLS također osiguravaju podršku za najpotrebitije.

b) Pomoć u naturi

Gradska društva Crvenog križa su također aktivna u pružanju podrške siromašnim i socijalno ugroženima kroz podjelu paketa živežnih i higijenskih namirnica i organizaciju dobrotvornih događaja.

Utvrđene potrebe za uslugama za osobe bez osnovnih prihoda:

²⁴Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII, broj 4/2014.

- Podrška u poklon paketima prehrane i higijene
- Podrška pri spremanju toplih obroka i održavanju higijene kod siromašnih obitelji kod kojih postoje i neki oblik zdravstvenih smetnji ili intelektualnih teškoća
- Pomoć i podrška u planiranju prihoda i rashoda
- Pomoć pri pronalaganju novih poslova te povećanju prihoda obitelji
- Pomoć i podrška djeci u savladavanju školskog gradiva, primjeni jedinstvenih odgojnih metoda, jačanju roditeljskih kapaciteta
- Pronalaganje drugih stanova ili kuća u suradnji s JLS (npr. adaptacija, kupnja stanova ili kuća uz pomoć JLS, udruga ili putem donacija)
- Savjetovanje, dodatna materijalna pomoć u vidu pokretanja humanitarnih akcija u suradnji s medijima

Sažetak:

Podrška koja se pruža siromašnim pojedincima i obiteljima u Krapinsko-zagorskoj županiji je uglavnom u obliku novčanih naknada. Nema konkretnih podataka o siromaštvu na županijskoj razini i nema analize čimbenika rizika od siromaštva, no socijalna slika županije upućuje na ključne izazove u županiji.

9.7. Branitelji

U Krapinsko-zagorskoj županiji registrirano je 539 hrvatskih ratnih vojnih invalida²⁵. Većina prava i naknada za branitelje iz Domovinskog rata potječe izravno iz državnog proračuna, od strane Ministarstva branitelja, dok županija osigurava novčane potpore županijskim udrugama branitelja.

Županijski centar za psihosocijalnu pomoć pokriva područje cijele Županije, te mjesečno obradi značajan broj stranaka (hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida te njihovih obitelji, obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja), a po potrebi se vrše intervencije i na terenu. Stranke se informiraju o pitanjima vezanim uz ostvarivanje statusnih braniteljskih prava, ali i pravima iz područja mirovinskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja, socijalne skrbi, obiteljskog prava, radno-pravnih propisa i sl. Unatoč tome što Županijski centar za psihosocijalnu pomoć u Krapini pruža savjetovanje za branitelje i njihove obitelji, radna skupina je istaknula potrebu za dodatnom podrškom oboljelima od posttraumatskog stresnog poremećaja.

Usluge koje se pružaju braniteljima iz Domovinskog rata

a) Novčane i druge naknade

- Točan broj umirovljenih branitelja teško je odrediti s obzirom da se podaci prikupljeni u područnom uredu HZMO u Zaboku uvrštavaju u podatke za Grad Zagreb.
- 80-100 korisnika opskrbbine godišnje, u maksimalnom mjesečnom iznosu od 1.097,58 kn. U 2012. godini ukupno je isplaćeno 917.299,96 kn iz Ministarstva

²⁵Podaci Ureda državne uprave u Krapinsko-zagorskoj županiji

branitelja. Od 1.siječnja 2014. opskrbbine se zamijenjuju pravom zajamčene minimalne naknade o kojoj odlučuje Centar za socijalnu skrb prema mjestu stanovanja.

- 584 osobe s područja KZZ ostaruju svoja prava vezana uz invaliditet preko Ministarstva branitelja.

Jednokratne novčane pomoći mogu ostvariti hrvatski branitelji, hrvatski ratni vojni invalidi i članovi obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja prema Uredbi o uvjetima i postupku ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć članovima obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata i hrvatskog branitelja iz domovinskog rata.. (Narodne novine, broj 40/13 i 87/14). U 2014. godini odobreno je 236 zahtjeva za 131 korisnika.

b) Usluge informiranja i savjetovanja

Županijski Centar za psihosocijalnu pomoć uključuje jedan mobilni tim koji pruža podršku u kriznim situacijama u domovima branitelja, a također pruža i savjetovanje braniteljima i njihovim obiteljima.

c) Ostalo

U 2014. godini Županija je osiguravala godišnju novčanu pomoć za 14 udruga koje pružaju uglavnom usluge savjetovanja uz organizaciju različitih prigodnih događaja, okupljanja branitelja i sportskih događaja.

9.8. Beskućnici

Prema izvješćima centara za socijalnu skrb na području KZZ za 2014. godinu, evidentirana su svega dva beskućnika pri CZSS Krapina, a nalaze se u skloništu Caritasa u Rakitju. Budući da na području županije ne postoje prenoćišta za beskućnike, upućuju se na smještaj u prihvatilište u grad Zagreb. Beskućništvo trenutno ne predstavlja raširen društveni problem u županiji te se stoga nije razmatralo otvaranje prenoćišta ili razvoj drugih usluga namijenjenih beskućnicima.

9.9. Osobe s problemima ovisnosti

U Krapinsko-zagorskoj županiji na području borbe protiv ovisnosti djeluju slijedeće institucije i nevladine organizacije:

- Županijsko povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga,
- Dom za ovisnike «Moji dani», Đurmanec, čiji je osnivač Udruga «Moji dani», Udruga za prevenciju ovisnosti, pomoć ovisniku i povremenom uzimatelju opojnih droga i obitelji, Krapina,
- Gradska društva Crvenog križa,
- Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti ZZJZ KZZ,
- Županijsko povjerenstvo za prevenciju u zajednici,

- centri za socijalnu skrb i Podružnica Obiteljski centar koji provodi brojne preventivne programe te druge institucije i udruge koje u svom programu imaju preventivne aktivnosti kao što su udruge mladih i sl.

Ističe se vrlo dobra suradnja između svih ključnih subjekata u lokalnoj zajednici kao što su Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, centri za socijalnu skrb i Podružnica Obiteljski centar, PU Krapinsko-zagorska, obrazovne institucije, gradska društva Crvenog križa i organizacije civilnog društva. Predstavnici svih navedenih članovi su Županijskog povjerenstva i sve aktivnosti koje se provode su u suorganizaciji ili uz sudjelovanje svih subjekata.

Najvažniji dionik u radu s ovisnicima je Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije. U programu rada Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti predviđene su aktivnosti u područjima primarne, sekundarne i tercijarne prevencije. U sklopu primarne prevencije naglasak je stavljen na edukaciju stanovništva, zaštitu zdrave populacije, prepoznavanje i pozitivno usmjeravanje djece s rizičnim ponašanjem. Sekundarnom su obuhvaćene aktivnosti usmjerene na dijagnostiku konzumenata, ovisnika i njihovih obitelji, savjetodavni i psihoterapijski rad u savjetovalištu, provođenje mjera odvikavanja od bolesti ovisnosti i zaštitnih mjera obveznog liječenja od ovisnosti izrečenih od strane suda i odvjetništva. Kroz tercijarnu prevenciju pomaže se u ponovnom uključivanju ovisnika u zajednicu nakon uspješno završenog programa rehabilitacije te pruža podršku u apstinenciji.²⁶

Zavod za javno zdravstvo KZZ je fokusiran i na prevenciju i na savjetovališni i tretmanski rad s ovisnicima i njihovom okolinom.

Gradsko društvo Crvenog Križa Krapina provodi Program suzbijanja bolesti ovisnosti i smanjenja štete od 01. travnja 2008. godine na području Krapinsko-zagorske županije. U sklopu programa provode se i preventivne aktivnosti u osnovnim školama na području KZZ putem predavanja i radionica na kojima se vježbaju stvarne životne situacije kroz igranje uloga i osnažuje ličnost za zadržavanje i poštovanje osobnog stava, te razvija kritičan stav prema sredstvima ovisnosti.

Na području Krapinsko-zagorske županije postoji i Zajednica klubova liječenih alkoholičara koja se sastoji od 9 klubova. Na području županije djeluje ukupno jedanaest klubova liječenih alkoholičara i to u Krapini, Krapinskim Toplicama, Donjoj Stubici, Oroslavju, Maču, Desiniću, Pregradi, Mariji Bistrici, Humu na Sutli, Bedekovčini i Zaboku.

Zajednica klubova liječenih alkoholičara KZZ za članove KLA organizira razne aktivnosti tijekom godine u svrhu rehabilitacije i resocijalizacije. U mjesecu lipnju 2010. godine je otvorena web stranica Zajednice, na kojoj su svi podaci o klubovima u našoj županiji i svim aktivnostima klubova (www.zklakzz.hr). Rad KLA vode socijalni radnici, doktori, više medicinske sestre, educirani za rad u grupi i rad s obitelji. Klubovi su svojim aktivnostima utjecali i na širu zajednicu jer su liječeni alkoholičari primjer zdravih pojedinaca, odnosno taj pojam označava skupinu ljudi koji su svojom hrabrošću i uz pomoć profesionalnih djelatnika primjer "zdravog" društva, odnosno pojedinaca koji su odlučili slijediti pozitivne principe života. Županija ima osnovano Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, koje se sastoji od predstavnika centara za socijalnu skrb, zdravstvenih ustanova, Policijske uprave Krapinsko-zagorske i organizacija civilnog društva i ostalih relevantnih dionika na području borbe protiv ovisnosti. Nasilje među mladima i rana zlouporaba alkohola prepoznati su kao

²⁶http://www.zzjkzz.hr/centar_za_prevenciju.aspx

pojava u porastu. U školama postoji program kojeg provode nastavnici u svrhu prevencije ovisnosti i smanjenja upotrebe alkohola i droga. Podružnica Obiteljski centar je također pružao savjetovanje za liječene osobe u klubovima alkoholičara, kao i savjetovanje pojedinaca ili članova obitelji ovisnika.²⁷

Sudionici radne skupine su naglasili kako je potrebno, s obzirom na teritorijalnu rasprostranjenost županije, poboljšati dostupnost usluga u ruralnim i rubnim dijelovima županije.

Pružane socijalne usluge:

a) Smještaj

Od 2003. godine djeluje i Dom za ovisnike Đurmanec, dom za resocijalizaciju ovisnika o opojnim drogama, koju je osnovala udruga 'Moji dani' iz Krapine, a Ministarstvo socijalne politike i mladih je u 2014. godini financiralo usluge za 19 korisnika, dok je na dan 31. prosinca 2014. godine bilo smješteno ukupno 20 korisnika.

b) Informiranje i savjetodavne usluge

Centri za socijalnu skrb zajedno sa Zavodom za javno zdravstvo i drugim zdravstvenim strukturama pružaju usluge informiranja i savjetovanja vezane za zlouporabu opojnih sredstava. Tretmani su dostupni u zdravstvenim ustanovama i udrugama liječenih alkoholičara. Najčešća tema javnih događaja, namijenjenih informiranju i savjetovanju javnosti je vezano za ovisnost o alkoholu. Također, Zavod za javno zdravstvo KZZ provodi niz aktivnosti u školama s učenicima osnovnih i srednjih škola, nastavnicima i profesorima u školama koji imaju za cilj prevenciju ovisnosti i osvještavanje negativnih aspekata ovisnosti. Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije pruža usluge obiteljskog savjetodavničkog tretmana (savjetodavni rad s članovima obitelji - ali je primarni razlog ovisnost) kojeg provode liječnik specijalist javnog zdravstva, liječnik psihijatar i psiholog pri Zavodu za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije s oko 150 korisnika godišnje.

U savjetodavnište korisnici dolaze dobrovoljno, upućeni od strane Općinskog državnog odvjetništva na više mjesečno izvršenje posebne obveze liječenja od ovisnosti o drogama koje uključuje testiranje urina i savjetodavni rad na korekciji stavova spram opojnih droga. Korisnici su upućeni od strane škola, liječnika školske medicine pri Zavodu, liječnika primarne zdravstvene zaštite, centara za socijalnu skrb, Obiteljskog centra Krapinsko-zagorske županije ili dolaze sami s roditeljima. Također dolaze i prijatelji ili rođaci osoba koje konzumiraju opojne droge po savjet o pristupu toj osobi ili po informaciju o simptomima konzumacije, izgledu i štetnom djelovanju droga. Rad je usklađen s aktivnostima u školi, sa školskim liječnicima ZZJZ KZZ, centrima za socijalnu skrb i podružnicom Obiteljski centar. U tretman Centra uključuju se i ovisnici-zatvorenici na dopustu ili na uvjetnom otpustu. Također u tretman Centra uključuju se djeca i adolescenti s problemima u ponašanju. Javljaju se osobe nakon završenog programa u terapijskim zajednicama po pomoć u resocijalizaciji. Registriranih u Pompidou obrascima za 2012. je bilo ukupno 17 osoba, ukupno je 25 osoba bilo na izvršenju neke od mjera (mjere obveznog liječenja ovisnosti od alkohola zbog nasilja u obitelji, mjere obveznog liječenja od opojnih droga, savjetodavni rad s maloljetnicima zbog prekomjerne konzumacije alkoholnih pića upućenih od strane centara za socijalnu skrb), u trajanju od 3 mjeseca do 1 godine.

²⁷<http://www.uredzadroge.hr/institucionalni-okvir/>

Centar ulaže poseban angažman u rad sa zdravom populacijom, odnosno primarnu prevenciju, te u rad na sekundarnoj prevenciji u sklopu rada savjetovališta. Održano je 381 individualnih savjetovališnih tretmana u sklopu koncepta mentalnog zdravlja, te prevencije ovisnosti. Također obavljeno je 80 psiholoških obrada, te 169 psiho-dijagnostičkih obrada djece i adolescenata. Održano je 150 predavanja, 22 tribine, i 70 sudjelovanja na radijskim i TV emisijama. Na području KZŽ provodi se 6 programa primarne prevencije ovisnosti: „Znam, hoću, mogu“, Znanje daje prednost“, Što znam o...“, „Edukacija edukatora“, „Centar za prevenciju u zajednici“ i „Trening životnih vještina“. U 2014. godini Zavod je u suradnji sa Zajednicom klubova liječenih alkoholičara Krapinsko-zagorske županije i uz potporu Ministarstva zdravlja počeo provoditi projekt Prevencija ovisnosti djece i mladih u Krapinsko-zagorskoj županiji. Tijekom 2014. godine provedeno je istraživanje u svim osnovnim i srednjim školama u Županiji, a rezultati su predstavljeni u publikaciji pod nazivom Ovisnost-slika mentalnog zdravlja i obiteljski kontekst mladih u Krapinsko-zagorskoj županiji.

c) Usluge pružane u zajednici

Županija kroz godišnji program potpore organizacijama civilnog društva podržava rad klubova liječenih alkoholičara kao i udruge mladih koje u svojim programima / projektima sadže preventivne aktivnosti na području ovisnosti. Najveći dio angažmana udruga financiranih od strane Županije se odnosi na javno promotivne aktivnosti u prevenciji ovisnosti.

U Krapinsko-zagorskoj županiji u 2014. godini provodili su se sljedeći višegodišnji programi i projekti vezani uz problematiku ovisnosti:

- Centar za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije provodio je 7 programa: Znam hoću, mogu, Što znam o..., Centar za prevenciju u zajednici, Edukacija edukatora, Znanje daje prednost, Trening životnih vještina i Prevencija ovisnosti djece i mladih u Krapinsko-zagorskoj županiji,
- Mreža Udruga Zagor provodila je program Centar za mlade i nezavisnu kulturu, projekt INA-sportske igre mladih, projekt Zvuk je dobar, zvuk je naš prijatelj! i program Prevencija ovisnosti u mladima,
- Podružnica Obiteljski centar provodila je programe Savjetovalište za mlade i Savjetovalište za roditelje,
- Policijska uprava Krapinsko-zagorska provodila je projekt Prevencija razvoja ovisnosti kod osoba mlađe životne dobi, te projekt Zdrav za 5,
- Udruga Moji dani provodi program prevencije ovisnosti o opojnim drogama i alkoholu kod djece i mladih,
- Program suzbijanja bolesti ovisnosti i smanjenja štete Ministarstva zdravlja koje je provodilo Gradsko društvo Crvenog križa Krapina i
- Udruga Cedar iz Zagreba provodila je projekt Zdravo u gotovo svim srednjim školama u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Sažetak:

U Krapinsko-zagorskoj županiji zloraba opojnih sredstava je pojava koja se sve više povezuje s nezaposlenošću, obiteljskim problemima, a u posljednje vrijeme i s ponašanjem mladih (prekomjerno pijenje mladih). Osim trenutne situacije, na području Županije je velik broj osoba koji proizvode vino i druga alkoholna pića za vlastite potrebe što nam govori o velikoj dostupnosti alkohola.

Relevantna tijela smatraju da je postojeća mreža ustanova prikladna za rješavanje ovih pitanja, te samim time ova problematika nije odabrana kao prioritet u okviru Akcijskog plana socijalnih usluga za 2014. godinu, ali je podržan nastavak preventivnih programa.

Prevenција rane zlorabe alkohola kod mladih također je sastavni dio županijskog Plana za zdravlje.

10. Glavna pitanja koja proizlaze iz analize podataka i konzultacija sa županijskim dionicima

Iako Krapinsko-zagorska županija ima relativno nisku fiskalnu sposobnost za socijalne programe, interes i odgovornost jedinica lokalne i područne samouprave u zadovoljavanju potreba građana snažno je prisutna.

Postoje brojne i proaktivne organizacije civilnog društva, no izvjesno je da su do sada bile ispodprosječno uspješne u prijavljivanju na natječaje ministarstava i EU fondova.

Kroz natječaj županije za organizacije civilnog društva podržava se redovni i projektni rad udruga koje su fokusirane na područja podrške osobama s invaliditetom, unapređenja odgoja i obrazovanja djece i mladih, podrške obitelji te prevenciju ovisnosti. Iako su sredstva po organizaciji relativno niska, ipak je izuzetno pozitivan napor koji se ulaže u stvaranje partnerskih odnosa i zajedničko odgovaranje na potrebe u zajednici.

- Krapinsko-zagorska županija je ujedno županija s najvećim udjelom osoba s invaliditetom u stanovništvu županije i županija s velikim brojem ustanova za osobe s invaliditetom – posebno za psihički bolesne odrasle. U slučaju Krapinsko-zagorske županije ustanove aktivno odgovaraju na potrebe zajednice – npr. zaposlenici ustanova za psihički bolesne osobe se uključuju u projekte i usluge pružane u zajednici, međutim još je puno napora potrebno uložiti u proces daljnje deinstitucionalizacije i razvoj usluga u zajednici.
- Potrebno je unaprijediti i horizontalnu i vertikalnu koordinaciju među službama i resorima (socijalne skrbi, obrazovanja, zapošljavanja te zdravstvenog i pravosudnog sustava) kako bi se unaprijedilo županijsko planiranje i izvještavanje. Za sada planiranje nije dvosmjerni proces kakav bi trebao biti, nego jednosmjerna procedura prema kojoj županijski odjeli moraju podnositi izvješća ministarstvima o provedbi nacionalnih strategija bez ikakvih povratnih informacija i smjernica od strane središnjih institucija. Pozitivno je što je unutar županije međusektorska suradnja dobro razvijena kao i suradnja javnog i privatnog sektora.

- Nedostatak financijskih sredstava za socijalne usluge na općinskoj i županijskoj razini, naročito za socijalne usluge pružane u zajednici. Plaćanje usluga od strane korisnika bez dostatnih prihoda i obiteljske podrške je dodatni izazov jer se radi o županiji s ispodprosječnim plaćama i mirovinama u odnosu na prosječne vrijednosti za Hrvatsku.
- Neizvjesna decentralizacija sustava i prijenos odgovornosti s državne razine na županijsku (npr. obiteljski se domovi uglavnom nalaze u međuzoni zbog prijenosa odgovornosti za utvrđivanje minimalnih uvjeta za početak rada sa državne uprave na županijsku razinu).
- Kontinuirano pružanje usluga u zajednici predstavlja izazov jer se te usluge većinom temelje na vremenski ograničenim projektima i programima. Trenutno su najrazvijenije usluge u zajednici za starije i nemoćne kroz program pomoći u kući i dostavu obroka.
- Nedostatan je kapacitet pružatelja usluga u privatnom (profitnom i neprofitnom sektoru).
- Dolazi do porasta pritiska na postojeće socijalne usluge zbog socijalno-ekonomske situacije u županiji (visoka stopa nezaposlenosti, siromaštvo, nasilje među mladima i prekomjerna konzumacija alkohola, obiteljske krize, mentalna oboljenja, starosna dob stanovništva, depopulacija ruralnih područja, broj samačkih domaćinstva u porastu kod starijih osoba itd.).
- Brdsko područje županije i nedovoljno razvijen javni promet otežavaju dostupnost usluga u svim dijelovima županije.

U nastavku je SWOT analiza sustava socijalne skrbi u Krapinsko-zagorskoj županiji unutarne snage i slabosti županije za razvoj socijalnih usluga te vanjske prilike koje treba iskoristiti i vanjske prijetnje koje treba nadvladati vlastitim snagama, prema prijedlogu članova Radne skupine izrađenom na radionici 15. siječnja 2014. godine u Krapini.

SWOT ANALIZA ŽUPANIJSKOG SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Dobra povezanost sustava socijalne skrbi • Prisutan veliki broj stručnjaka/ljudski resursi • Dobra međuresorska suradnja (zdravstvo, školstvo, policija, pravosuđe, lokalna zajednica) • Dobra osviještenost županije o potrebi razvoja novih usluga i pružanje podrške • Veliki infrastrukturni kapaciteti na području županije za provođenje raznih socijalnih usluga • Povezanost i suradnja dionika u KZZ • Tradicija • Razvijen sustav institucionalne skrbi • Dobar obrazovni sustav • Spremnost radno-aktivnih ljudi u inicijativi za razvoj izvaninstitucionalnih oblika skrbi 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna informatička povezanost sustava • Nemogućnost adekvatne prilagodbe na prečestu promjenu zakonskih propisa • Preveliki udio administrativnih poslova u centrima socijalne skrbi • Nerazvijenost civilnog sektora u socijalnoj skrbi na području županije • Nedostatak volontera • Veliki udio osoba s invaliditetom • Sufinanciranje usluga otežano zbog niskih mirovina i plaća, nezaposlenosti... • Obveznici uzdržavanja ne mogu sudjelovati u troškovima smještaja
PRILIKE	PRIJETNJE/PREPREKE
<ul style="list-style-type: none"> • Jasne smjernice za razvoj sustava (EU, nacionalne strategije) • Širenje mreže volontera • Dostupnost i raspolaganje sredstvima iz EU fondova • Razvoj udruga civilnog društva • Novi Zakon o socijalnoj skrbi • Mogućnost prekogranične suradnje – mogućnost gospodarskog povezivanja s susjednim zemljama regije • Razvoj novih modela usluga • Relativna blizina grada Zagreba • Pluralizam pružatelja socijalnih usluga • Interes privatnog sektora za pružanje socijalnih usluga 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostupnost socijalnih usluga svima u potrebi zbog geografskih čimbenika područja • Nedovoljno dobro organiziran javni prijevoz • Nedovoljna osviještenost na razini države da usluge trebaju biti jednako dostupne u svim županijama • Česta promjena zakonske regulative • Loša materijalno-gospodarska situacija • Smanjivanje proračunskih sredstava • Deklarativna podrška bez operativnih smjernica za razvoj sustava • Nedostatna podrška u realizaciji programa • Zabrana dodatnog zapošljavanja • Nedostatni ljudski resursi • Velika nezaposlenost • Nedovoljne mogućnosti zapošljavanja • Nepovoljna obrazovna struktura • Nepovoljan omjer zaposlenih i umirovljenika

11. Prioriteti i operativni ciljevi za 2014. godinu

Operativni ciljevi su razrađivani prema prioritetima u godišnjim Akcijskim planovima (u prilogu), u kojima su određene aktivnosti potrebne za postizanje navedenih ciljeva uz podatke o pružateljima usluga, troškove, izvore financiranja i vremenski okvir provedbe.

1. Djeca i mladi u riziku

Operativni cilj 1: Razvoj udomiteljstva za djecu i mlade

Operativni cilj 2: Provođenje edukacijsko-rehabilitacijskog postupka za predškolsku djecu s teškoćama i kvalitetnije uključivanje školske djece s teškoćama u redovan odgojno-obrazovni sustav

2. Starije i nemoćne osobe

Operativni cilj 1: Razvoj palijativne skrbi

Operativni cilj 2: Širenje usluga u zajednici i nastavak skrbi za starije osobe smještene u ustanovama

3. Dugotrajno nezaposleni

Operativni cilj 1: Povećanje zapošljivosti kroz razvoj novih oblika zapošljavanja

Operativni cilj 2: Razvoj socijalnog poduzetništva kao oblika zapošljavanja s primarno socijalnim/društveno usmjerenim ciljevima prema razvoju i koristi zajednice

4. Obitelji u riziku

Operativni cilj 1: Očuvanje i unaprjeđenje mentalnog zdravlja

Operativni cilj 2: Podrška obiteljima

5. Osobe s invaliditetom

Operativni cilj 1: Povećanje zapošljivosti osoba s invaliditetom

Operativni cilj 2: Održavanje i razvijanje socijalnih usluga u zajednici za osobe s invaliditetom i osiguranje skrbi za osobe s invaliditetom na smještaju u domovima socijalne skrbi uz nastojanje da ih se uključi u usluge u zajednici

Operativni cilj 3: Osnivanje Centra za profesionalnu rehabilitaciju KZZ

Operativna razrada aktivnosti koje doprinose postizanju strateških i operativnih ciljeva donosi se na godišnjoj razini i sastavni je dio ovog Socijalnog plana.

12. Proces konzultacija

Ovo posljednje poglavlje prikazuje pristup konzultacijama s dionicima socijalne skrbi i korisnicima tijekom svih faza razvoja strategije. Isto tako, opisuje kako će se nastaviti s konzultacijama tijekom faze provedbe strategije.

Polazište u razradi Strateškog plana socijalnih usluga bilo je duboko uvjerenje da su konzultacije, kako s dionicima tako i s korisnicima, važne u razvoju suvremenih socijalnih usluga kako bi iste učinkovitije odgovorile na prepoznate potrebe. Proces bi trebao biti što je moguće više otvoren i konzultativan te u svoj razvoj uključiti što više ključnih dionika, pružatelja i korisnika usluga.

Jedno od najvažnijih načela koje je u podlozi rada jest načelo transparentnosti i sudjelovanja u pružanju socijalnih usluga.

Prihvatanjem ovakvog pristupa namjera je bila uspostaviti praksu konzultacija kao i metode za konzultacije s građanima, organizacijama i skupinama tijekom razvoja Socijalnog plana, pristup koji će se nastaviti tijekom faze praćenja ili provedbe strategije kao i njezine trajne revizije i dorade.

Pristup u razradi ove strategije temelji se na nekoliko ključnih načela:

- **Spremnost na promjenu** – prije konzultiranja i informiranja građana o aktivnostima, bitna je spremnost na promjene u skladu s mišljenjima i stajalištima koje će podijeliti zainteresirane skupine s kojima se konzultira.
- **Primijena planiranog pristupa** – budući da učinkovit proces konzultiranja i informiranja javnosti zahtijeva planiranje i dosljednost, vrlo je važno od samoga početka jasno reći što konzultiranje i informiranje javnosti obuhvaća kao i za što će se koristiti rezultati i uvidi koji proizađu iz procesa konzultacija.
- **Dobro razumijevanje ciljeva i svrhe procesa konzultacija** – to znači izvrsno razumjeti pravu namjeru procesa konzultacija. To pomaže u osmišljavanju najprikladnijih i najučinkovitijih metoda konzultiranja.
- **Širok krug konzultanata** – radi se o različitim interesnim skupinama, kao što su: javno mnijenje, skupine u lokalnoj zajednici, korisnici usluga, udruge, privatne organizacije i tijela javne uprave. Različite skupine imaju različite potrebe i interese pa je važno da budemo svjesni njihovih interesa i očekivanja te da ih uzmemo u obzir.
- **Integrativni pristup** – jedna od ključnih vrijednosti jesu jednake mogućnosti i zato uključivanje svih osoba i skupina predstavlja legitiman interes koji je dragocjen u procesu konzultacija.
- **Primjena različitih metoda konzultiranja** – ovisno o okolnostima, potrebno je osigurati prikladnu upotrebu različitih metoda.
- **Najava događanja** – važno je da osobe koje su uključene dobro razumiju što mogu očekivati od procesa javnih konzultacija i na koji će se način njihova stajališta koristiti i ostvariti kako bi se njihova očekivanja ispunila u najvećoj mogućoj mjeri.

Do danas je u razradi i planiranju Socijalnog plana kao i u odlučivanju sudjelovao velik broj različitih organizacija. Tu su organizacije i tijela javne uprave zastupljeni u županijskom Savjetu za socijalnu skrb, u užim i širim radnim skupinama za socijalno planiranje: županijski Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade; domovi socijalne skrbi, centri za

socijalnu skrb, HZZ, udruge i ostali dionici koji su aktivni na području socijalne skrbi. Jednako tako, o nacrtu plana konzultiralo se s Ministarstvom socijalne politike i mladih. Posebno su se angažirale i uključile organizacije civilnog društva koje su redovito slale svoje komentare i prijedloge te slobodno sudjelovale na skupnim sastancima. Unutar predložene strukture, organizacija procesa konzultacija bit će u domeni Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade i članova županijskog Savjeta za socijalnu skrb te Radne skupine za socijalno planiranje. Svaka organizacija uključena u radne skupine za izradu Socijalnog plana preuzima obvezu da se poveže s ostalim osobljem i korisnicima usluga unutar svoje organizacije kao i s drugim skupinama koje pružaju iste ili slične usluge ili rade s istom prioritetnom skupinom korisnika.

Nacrt Socijalnog plana 2014.-2020. i Akcijskog plana socijalnih usluga (2015) bili su dostupni široj javnosti za komentare i konačne izmjene i dopune prije nego što su upućeni Županijskoj skupštini.

Prilozi

1. Upitnik o Socijalnom planu
2. Članovi Radne skupine za socijalno planiranje
3. Akcijski plan aktivnosti za 2014. godinu
4. Akcijski plan aktivnosti za 2015. godinu

Prilog 1 Upitnik

Namjera ovog upitnika jest da nam pomogne saznati vaša stajališta glede ovog dokumenta. Zahvaljujemo vam na doprinosu.

1. Mislite li da je ovaj dokument koristan za socijalni sektor u vašoj županiji?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne znam

2. Molimo vas da izrazite svoje slaganje ili neslaganje sa sljedećim izjavama:

	Slazem se u potpunosti	Slazem se	Ne slazem se	Uopće se ne slazem
Strategija je jednostavna za čitanje.				
Naša vizija i misija realno je postavljena u odnosu na budućnost socijalnih usluga u županiji.				
Naša su načela relevantna.				
Definirani prioriteti ujedno su i najrelevantniji.				
Sustav koji se predlaže odgovara na potrebe korisnika usluga.				
Utvrđeni troškovi/resursi su ostvarivi.				

3. Po vašem mišljenju koji su glavni problemi u sadašnjem sektoru socijalne skrbi u županiji?

Molimo navedite najmanje tri glavna problema:

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____

4) Strategija ima pet prioriteta. Mislite li da bi trebala uključivati i neke druge prioritete?

a) Da

b) Ne

Ako ste odabrali „Ne“ molimo vas prijedite na pitanje br. 6.

5) Koje socijalne prioritete biste predložili?

6) U kojoj mjeri uspješna provedba strateških ciljeva odgovara na socijalne potrebe sljedećih skupina korisnika:

	U vrlo velikoj mjeri	U velikoj mjeri	U maloj mjeri	U vrlo maloj mjeri
Prioritet 1: Djeca i mladi u riziku				
Prioritet 2: Stare i nemoćne osobe				
Prioritet 3: Dugotrajno nezaposleni				
Prioritet 4: Obitelji u riziku				
Prioritet 5: Osobe s invaliditetom				

7. Molimo odaberite najmanje tri kanala informiranja o napretku provedbe strategije i poredajte ih po važnosti od 1 (najvažniji) do 3 (najmanje važan).

a) Organizacija tematskih rasprava

b) Javne sjednice nadležnih tijela

c) Udruge i neformalne skupine zainteresiranih građana

d) Članci u tisku

e) Radio – TV kampanje

f) Bilten

g) Internetska stranica

h) Ostalo (navedite što)

.....

9. Ostali primjedbe i prijedlozi vezani uz strategiju:

.....
.....
Molimo navedite:

Naziv organizacije iz koje dolazite

Vaše radno mjesto

10. Želite li da vas konzultiramo tijekom provedbe strategije?

a) Da

b) Ne

Molimo pošaljite upitnik na: martina.gregurovic@kzz.hr

Prilog 2 Članovi radnih skupina za socijalno planiranje

Krapinsko-zagorska županija Glavna radna skupina

IME I PREZIME		INSTITUCIJA	FUNKCIJA
1	Ljiljana Malogorski/ Nikola Gospočić/ Martina Gregurović Šanjug	Krapinsko-zagorska županija - Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade	v.d. pročelnika/ pročelnik
2	Stanislava Erdelja	Centar za socijalnu skrb Donja Stubica	Ravnateljica
3	Jadranka Vuković	Centar za socijalnu skrb Krapina	Ravnateljica
4	Mira Jadan	Centar za socijalnu skrb Zabok	Ravnateljica
5	Verica Sugnetić	Centar za socijalnu skrb Zlatar Bistrica	Ravnateljica
6	Tanja Cujzek	CZSS Krapina, podružnica obiteljski centar	predstojnica
7	Dubravko Žerjavić	Dom za psihički bolesne odrasle osobe Lohor-grad	Ravnatelj
8	Božidar Brundić	Dom za psihički bolesne odrasle osobe Bidružica	Ravnatelj
9	Božidar Petrincec	Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda	Stručni suradnik; dipl. soc. radnik
10	Tamara Kotarski/ Đurđa Mohač	Odgojni dom Bedekovčina	Ravnateljica
11	Mirjana Jurman	Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Krapina	Predstojnica
12	Davor Šimunović	Društvo Crvenog križa Krapinsko- zagorske županije	Ravnatelj
13	Svjetlana Pripeljaš	Društvo multiple skleroze KZŽ	Tajnica
14	Marija Mirt	Dom zdravlja KZŽ	Pomoćnica ravnateljice za sestrinstvo
15	Marina Stanković- Gjuretek	Zavod za javno zdravstvo KZŽ, Služba socijalne medicine i zdravstvene statistike	Voditeljica službe, zamjenica ravnatelja

Dodatni članovi Glavne radne skupine za socijalno planiranje

IME I PREZIME		INSTITUCIJA	FUNKCIJA
1.	Jasna Petek	Krapinsko-zagorska županija	Zamjenica župana
1	Svetislav Joka	Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti ZZJZ KZZ / povjerenstvo za droge	Dipl. psiholog
2	Josipa Kamenečki Leljak	Dom za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb - Podružnica Mirkovec	Predstojnica Podružnice
3	Marija Hrupački	CZSS Krapina	Pravnik
4	Nataša Kunštek	Dom za psihički bolesne odrasle osobe Bidružica	Dipl. soc. radnica
5	Ivana Merkaš	GDCK Krapina	Djelatnica
6	Karolina Martinuš	Dom Lobar-grad	Voditeljica odjela
7	Ines Vinski	DZ KZZ	Patronažna sestra
8	Snježana Belošević	Osnovna škola pri Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske toplice	Prof. defektolog
9	Valentina Hanžek	Gradsko društvo Crvenog križa Krapina	Dipl. soc. radnica
10	Miljenka Mužar Sertić	Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb, udruge i mlade KZZ	Viša stručna suradnica za soc.skrb

Prilog 3 Akcijski plan socijalnih usluga za 2014. godinu

Prilog 4 Akcijski plan socijalnih usluga za 2015. godinu